

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Kadıköy Belediyesi

Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı

Yurттаş Katılımı Raporu

Projenin Adı	“Kadıköy Belediyesi Bütüncül ve Katılımcı İklim Eylemi Projesi – KİEP, Integrated and Participatory Climate Action for Kadıköy Municipality”		
Hedef Kitle	Kadıköy sakinleri ve Sivil Toplum Kuruluşu temsilcileri		
Uzmanlar	Danışma Toplantısı 3, Moderasyon ve tüm sürecin raporlanması	M. Serra CEYLAN	
	Danışma Toplantıları 1-2 Sunumlar	Barış Gencer Baykam	
Etkinlik	18-29 yaş arası ve 30 yaş üstü katılımcılarla 2 grup halinde 3'er kez gerçekleştirilen “Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları”		
	Şehir	Tarih	Yer
Danışma Toplantısı - 1 (2 adet)	İstanbul	1 Nisan 2018	Kozyatağı Kültür Merkezi Konferans Salonu
Danışma Toplantısı - 2 (2 adet)	İstanbul	8 Nisan 2018	Kozyatağı Kültür Merkezi Konferans Salonu
World Café Çalıştay - 1	İstanbul	13 Nisan 2018	Nazım Hikmet Kültür Merkezi
World Café Çalıştay - 2	İstanbul	14 Nisan 2018	Nazım Hikmet Kültür Merkezi
İletişim	info@barem.biz.tr		

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İçerik

Yönetici Özeti:	3
A) Giriş:	9
B) Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları:	10
B-1) Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları - 1:	10
B-2) Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları - 2:	12
B-3) World Café Çalıştayları:	13
C) Metodoloji:	17
C-1) Kullanılmış Olan World Café Çalıştay Metodolojisi:	17
C-2) World Café Çalıştaylarının Raporlama Metodolojisi:	20
C-3) Kısıtlar:	22
D) Katılımcıların World Café Çalıştayı Sırasında Yaptıkları Sunumlar	24
D-1) İklim Elçileri	24
D-1-1) İklim Elçileri (13.04.2018).....	24
D-1-2) İklim Elçileri (13.04.2018).....	27
D-1-3) İklim Elçileri (14.04.2018).....	30
D-1-4) İklim Elçileri (14.04.2018).....	35
D-2) Ulaşım	40
D-2-1) Ulaşım (13.04.2018).....	40
D-2-2) Ulaşım (13.04.2018).....	44
D-2-3) Ulaşım (14.04.2018).....	48
D-2-4) Ulaşım (14.04.2018).....	53
D-3) Enerji	56
D-3-1) Enerji (13.04.2018).....	57
D-3-2) Enerji (13.04.2018).....	60
D-3-3) Enerji (14.04.2018).....	63
D-3-4) Enerji (14.04.2018).....	65
E) Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu Özeti ve Kadıköy Sakinlerinin Plana Dair Öneri ve Katkıları	74
F) Saha Araştırması Sonuçları	121
G) Sonuç:	126

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Yönetici Özeti:

Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) tarafından finanse edilip “Türkiye’de İklim Değişikliği Alanında Kapasitenin Geliştirilmesi Hibe Programı” kapsamında gerçekleştirilmekte olan Kadıköy Belediyesi Bütüncül ve Katılımcı İklim Eylemi Projesi - KİEP (Integrated and Participatory Climate Action for Kadıköy Municipality), içinden geçmekte olduğumuz dönemin en önemli konularından iklim değişikliğine odaklanmaktadır.

Kadıköy Belediyesi ve Türkiye Avrupa Vakfı ortaklığı, Kadıköy Kent Konseyi işbirliğiyle yürütölmekte olan KİEP, Kadıköy’de iklim değişikliği alanında atılacak adımların yurttaşların katılımı ile şekillenmesini ve Kadıköy sakinlerince benimsenmesini sağlamak amaçlı önemli bir model proje olarak uygulanmaktadır.

İklim değişikliği ile mücadele gibi belirgin davranış değişikliklerini zorunlu kılan uygulamaları gerektiren, hem kısa hem de uzun vadeli sonuçlara odaklanılan süreçlerde genellikle eksik olan unsurlardan bir tanesi yurttaşların süreçlerin kurgusuna müdahil olmasıdır. Oysa ki yurttaşların katkı koymadığı ve benimsemediği bir modelin iklim değişikliği ile mücadele ve uyumda başarıya ulaşamayacağı aşıkardır. Bu tespitten hareketle Kadıköy Belediyesi Bütüncül ve Katılımcı İklim Eylemi Projesi, yurttaş katılımcılığını merkezine alarak Kadıköy sakinlerinin iklim değişikliği alanındaki kapasitesini artırmayı, onları bilinçlendirmek ve sürecin bir parçası haline getirmek yoluyla çözüm üretmeyi ve sorunu hep birlikte bertaraf etmeyi hedeflemektedir.

Bu bağlamda Kadıköy içerisinde tematik bir yönetim nasıl olmalı sorusundan hareket edilmiş ve Avrupa Birliği’nde kullanılan yenilikçi yöntemlerin uygulanması yoluyla Kadıköy Kent Konseyi, yerel ve ulusal sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları ve muhtarlar gibi pek çok bileşenin içerisinde yer aldığı bir yapıya ulaşılmasını sağlayan bir mekanizma öngörölmüştür.

Proje kapsamında “Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği Eylem Planı”nın ilk taslağı hazırlanmış ve bununla ilgili online görüş alma süreci başlatılmıştır. Diğer yandan da daha evvel Hollanda’nın Utrecht Belediyesi tarafından uygulanmış ve başarılı olmuş bir modelin Kadıköy ilçesi için uyarlanması ve uygulanmasıyla yurttaş katılımı örgütlenmiştir.

Bu model temelinde yurttaşları konuya dair bilgilendirdikten sonra onlardan görüş almayı, katkılarını sisteme entegre etmeyi ve bu sayede onlardan oluşacak bir grupla sürecin devamında izleme fonksiyonunu gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. Kadıköy Belediyesi Bütüncül ve Katılımcı İklim Eylemi Projesi kapsamında bu rolü üstlenmesi arzu edilen yurttaşlarımıza İklim Elçileri adı verilmektedir.

3

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Kadıköy sakinlerinin ve sivil toplum kuruluşlarından paydaşların aktif katılımı ile Nisan ayında 3 hafta boyunca, “Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları” düzenlenmiştir. Kadıköy’ün İklim Elçileri’nin doğuşuna vesile olan bu toplantılara katılım için açık çağrı düzenlenmiştir. İklim değişikliği ile mücadelenin kolektif bir çabayı gerektirdiği gerçeğinden hareketle Kadıköy İklim Elçileri’nin geniş bir tabanı temsil etmesi, her yaş ve cinsiyetten temsilcileri bünyesinde barındırması son derece önemlidir. Bundan dolayı 18-29 yaş arasındaki ve 30 yaş üzerindeki yurttaşlardan oluşan iki farklı yaş grubuna yönelik danışma toplantıları düzenlenmiş, cinsiyet eşitliği temelinde dikkatli bir seçim yapılmasına azami özen gösterilmiştir.

Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları’nın 1 Nisan 2018’de gerçekleştirilen ilk turunda 18-29 yaş arasındaki ve 30 yaş üzerindeki Kadıköy sakinleri, ilçede çalışanlar ve sivil toplum temsilcilerine yönelik iki farklı İklim Elçisi Danışma Toplantısı düzenlenmiştir. Toplantılara toplamda 86 kişi katılmıştır. Yapılan sunumlarda katılımcılara iklim değişikliği, iklim değişikliğinin çeşitli alanlara etkileri, hafifletilmesi için alınması gereken tedbirler, iklim değişikliğine duyarlı politikaları savunmak ve bireylerin tüketim ve yaşam tarzlarını değiştirmek için yapabilecekleri konularına odaklanılmıştır. Katılımcıların iklim değişikliğine dair soruları cevaplandırılmış ve katkıları alınmıştır. Ayrıca 2017 yılının Eylül ayında başlamış olan “Kadıköy Belediyesi Bütüncül ve Katılımcı İklim Eylemi Projesi” kapsamında yapılanlar ele alınmış, “İklim Elçileri ve sorumlulukları” konularına değinilmiştir.

8 Nisan 2018’de gerçekleştirilen ikinci turda 18-29 yaş arasındaki ve 30 yaş üstündeki vatandaşlar için iki adet danışma toplantısı düzenlenmiştir. Toplantılar Kadıköy sakinleri ve diğer paydaşlardan 116 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Toplantılara katılan İklim Elçileri’ne iklim değişikliği ve kentler, iklim değişikliğine uyum ve yerel yönetimler ve Avrupa’dan iyi örnekler konuları aktarılmış ve konuya ilişkin soruları yanıtlanmıştır. Ayrıca Kadıköy’ün Sera Gazı Salımları’na ilişkin bilgi vermiştir. Kadıköy’de iklim değişikliğinin etkilerini azaltıcı hedefleri ve çözüm önerileri içeren “Kadıköy Belediyesi Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı (SEEP) Taslak Raporu”na ilişkin bir sunum da yapılarak eylem planına dair detaylar katılımcılarla paylaşılmıştır.

1 Nisan ve 8 Nisan’da gerçekleştirilmiş danışma toplantılarının ardından toplantılar sırasında gerçekleştirilmiş sunumlar ve taslak “Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği Eylem Planı”nın özet dokümanı belediyenin web sitesine koyulmuştur. Bütün katılımcılara eposta aracılığıyla dokümanlara ulaşmalarını sağlayacak link iletilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İki tur düzenlenen danışma toplantıların devamında İklim Elçileri grubunun Kadıköy'deki iklim değişikliği ile mücadele etmek alanındaki yapısal önerileri toparlamak adına çalıştaylar düzenlenmiştir. İki farklı günde gerçekleştirilen bu çalıştaylarda World Café metodu kullanılmıştır. Kalabalık gruplarla çalışırken tüm katılımcıların söz almasına ve çok sayıdaki farklı fikrin mümkün olabildiğince edilmesine olanak sağlayan bir yöntem olan World Café sayesinde İklim Elçileri grupları, demokratik bir ortamda Kadıköy ve iklim değişikliği konusundaki düşünce ve katkılarını paylaşma imkanı bulmuşlardır. İklim değişikliği ile mücadelede bireysel ve grup olarak yapılabilecekleri öneriler olarak aktarmışlar, İklim Elçileri grubu için de ilerleyen zamanlara yönelik bir nevi yol haritası çıkartmışlardır.

Okumakta olduğunuz bu rapor ağırlıklı olarak İklim Elçileri'nin Kadıköy'deki emisyonun birincil sorumlusu olan ulaşım ve enerji konularında atılabilecek adımlar ve yurttaş katılımı konusundaki görüş ve önerilerini aktarmaktadır. Rapor öncelikli olarak çalıştaylar esnasında tartışılan konuları her masanın yapmış olduğu sunum bazında, katılımcıların ifade şekillerine sadık kalarak ele almaktadır. Ardından da katılımcıların paylaşmış olduğu fikirlerin "Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği Eylem Planı" taslağı ile mümkün olduğu ölçüde eşleştirilmesine çalışılmıştır. Bu sayede ilerleyen zamanda gerçekleştirilecek uzman paneli, yurttaş katılımı ile derlenen önerileri uygulanabilirlik, kaynaklar ve diğer ilişkili kriterler ışığında gözden geçirebilecek ve öneriler eylem planınının finalize edilmesi aşamasında sürece dahil edilebilecektir.

İklim Elçileri'nin dünyada bu alanda mevcut olan yenilikçi, son teknolojiden beslenen gelişmeleri yakından takip ettiği ve ilçe özelinde de bu uygulamaları görmek istedikleri anlaşılmaktadır. Öte yandan, İklim Elçileri düzenlenen çalıştaylarda başarılı bir savunuculuk yapabilmek adına daha fazla, detaylı, derinlikli ve yerele özel bilgiye ihtiyaç duyduklarını, konuya ilişkin eğitimlerin devamının faydalı olacağı konusunu dile getirmışlerdir. Hali hazırda yerel yönetimlerin yetki alanları, hangi konuların uygulanabileceği, hangilerinin daha geniş kapsamlı müdahelerle mümkün olacağı gibi alanlarda yeterli bilgiye sahip değildirler. Raporun çıktıları bu durumdan hareketle son bir değerlendirmeye tabi tutulmalıdır.

Toplanan görüşlerde konulara ilişkin olarak, başta iklim dostu uygulamaların teşvik edilmesi olmak üzere pek çok öneri gelmiştir. Bu öneriler genellikle Kadıköy Belediye'si taslak planında önerilenlerle uyum göstermektedir. Özellikle alternatif enerji kaynaklarına geçiş yurttaşlar tarafından sıkça savunulan ve yönteminin tartışıldığı alanlardan biridir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Belediye ve diğer kamu kuruluşları tarafından teşvik ve sıkı denetim, yurttaşların yenilenebilir enerji kaynaklarını ve karbon emisyonunu azaltan teknoloji ve araçları kullanımına yönelmesi, farklı örgütlenme biçimlerinin kullanılması ve yeni inşa edilenlerin yanı sıra mevcut yapıların da iklim dostu haline getirilmesi için adımlar atılması, etkin işbirlikleriyle yerel ve ulusal ölçekte aksiyon alınması özellikle sürdürülebilir kentsel doku ile ilgili getirilen önerilerin ana başlıklarını oluşturmaktadır. Kentsel dönüşümün yurttaşlar için önemli bir gündem konusu olduğu anlaşılmakta olup, bunun bir fırsata çevirilmesi hususunda da pek çok öneri gelmiştir.

Ulaşım alanında getirilen öneriler, Kadıköy Belediyesi'nin taslak plandaki mevcut hedefini destekleyecek, hatta daha ileriye götürebilecek seviyede oluşmuştur. Bu önerilerin önemli bir kısmının İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin sorumluluk alanına girmekte olduğu İklim Elçileri'nce de dile getirilmiştir. Diğer yandan İstanbul Büyükşehir Belediye'si de kendi iklim eylem planını hazırlamakta olduğundan raporun bileşenlerini ona uygun bir şekilde değerlendirilmekte fayda olacaktır.

Toplu taşımanın özendirilmesi ve entegrasyonun sağlanması ulaşım ile ilgili en çok yorumun geldiği konulardan biridir. Özellikle Kadıköy Belediye'sinin çaba gösterdiği alanlardan biri olan bisiklet kullanımının artırılması ve altyapının geliştirilmesi hususu oldukça fazla vurgulanmıştır. Belediye'nin bu yöndeki çabalarının daha da artan bir destekle karşılanacağı net bir şekilde gözükmemektedir. Hali hazırda var olan bisikletli ulaşımı destekleyen örgütlerin sayısı Kadıköy içerisinde oldukça fazladır ve bu alana özel bir çalışma yapılması bu raporun temel çıktılarında biri olarak sunulabilir. Kadıköy'deki alanın müsaitliği, entegrasyon ile ilgili çabaların sonuç verme ihtimali ve yurttaş katılımı düşünöldüğünde hedefleri yukarı doğru revize etmek mümkün olabilir.

Bununla beraber merkezde bulunan karbon emisyonunu olumsuz etkileyen trafik yoğunluğunun yönetimi konusunda atılabilecek bazı adımlar, bu konulardaki memnuniyetsizliği de gidermeye yarayacağından yurttaşlar tarafından olumlu karşılanacaktır. Buna dair verilebilecek örnekler arasında Kadıköy merkez ve Caddebostan gibi alanlarda yaşanan yoğunlukla ilgili atılabilecek adımlar, Fenerbahçe Spor Kulübü'nün maçları sırasında oluşan yoğunluğun ulaşım ile ilgili ayağına alternatif çözümler üretilmesi gibi durumlar yer almaktadır.

Elektrikli araçların yaygın kullanımına ilişkin yaşanacak dönüşüm de çokça vurgulanan konulardan biridir. Gerek karayoluyla toplu ulaşım, gerek de deniz ulaşımında belediyenin kendi filosundan başlayarak bu dönüşümü sağlaması Kadıköy'lü yurttaşlar için öncelikli yapılabilecekler listesinde yer almaktadır. Burada ayrıca dikkate değer bir diğer husus,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

yurttaş katılımlarının bu denli sağlanabildiği bir ortamda mevcut motivasyonun korunmasıyla yeni teknolojilerin de entegrasyonunun m¼mk¼n olduğu araç paylaşımı gibi alanlarda pek çok yenilikçi adımın desteklenme ihtimalidir. Bununla ilgili olarak mevcut araç paylaşımı öz¼mlerinin Kadık¼y ¼zelinde irdelenmesi, ya da belediye tarafından deniz ve kara ulaşımı dahil olmak üzere daha entegre bir öz¼m ¼nerilmesi s¼z konusu olabilir.

Enerji üretiminde yenilikçi yöntemler s¼z konusu olduğunda, İklim Elçileri'nin bu konuda ¼zellikle belediyenin inisiyatif alması gerektiği konusundaki vurgusu belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Kadık¼y Belediyesi bu anlamda kendi binalarında ve iştiraklerinde ya da model olabilecek yerlerde güneş enerjisi, kinetik enerji veya Kadık¼y için alternatif olabilecek enerji kaynaklarına yönelebilir; bunu yaparken de Kadık¼y sakinlerinde farkındalık yaratarak ve teşvik edici modeller geliştirerek bu uygulamaları yaygınlaştırabilir. Bunun yanı sıra, Türkiye'de başka belediyelerce uygulanmakta olan enerji kooperatifi kavramının da talep görd¼đ¼ ve vurgulandığı dikkat çekmektedir. Mevcut bilinç seviyesi ve ilgi sayesinde enerji kooperatifi yerel halk tarafından ilgi görme potansiyeli olan konulardan biridir.

World Caf¼ kapsamında tartışılan soruların da niteliği göz önünde bulundurulduğunda, ¼zellikle yurttaşların aktif rol almaları, İklim Elçileri olarak katılımcı toplumsal farkındalık s¼releri ve davranış değişikliği yaratılmasına katkı koyulması alanında yoğun bir ilgi göze çarpmaktadır. Bu alanda toplantılarda İklim Elçileri tarafından alınan kararlardan biri, İklim Elçileri'nin ilerleyen zamanlarda da grup olarak Kadık¼y'de iklim değişikliği ve evre konularında çalışma ve fark yaratma arzularını ortaya koymaktadır. Bu raporun yazım aşamasında bu karar hızlıca hayata geçirilmiş ve Kadık¼y Kent Konseyi bünyesinde bir İklim Elçileri alışma Grubu kurulmuştur. Bu sayede Kadık¼y İklim Elçileri yarı-formel bir yapı olarak Belediye çalışmalarına ve Kent Konseyi'ne katkıda bulunmaya başlamıştır.

İklim Elçileri, tüm yaş gruplarıyla okullarda, mahallelerde, apartman bazında apartman yönetimleri ve görevlileriyle ve meslek odalarıyla çalışmaya kadar varan geniş bir alanda faaliyetler yür¼tme iradesi göstermektedir. Bununla beraber belediyenin iklim alanında farkındalık ve bilinçlendirme çalışmaları sürdürmesi konusunda daha büyük rol üstlenmesi gerektiği d¼ř¼ncesi de oldukça yaygındır. İklim Elçileri belediyenin bu bağlamdaki çabalarına aktif olarak destek olmak konusunda niyet beyanında bulunmuşlardır. Yurttaşların desteğini olarak bu s¼reci yür¼tmek, tabana yayılan bir uygulama oluşturmak anlamında oldukça faydalı olacaktır. Bununla beraber belediyenin farklı kurumlarla stratejik işbirlikleri geliştirmesi de faydalı olabilecek ¼nerilerdendir. Bu kapsamda finans kuruluşları ile yapılabilecek işbirliklerinin yanı sıra, yerel ve ulusal STK'lar, farklı nitelikteki özel ve kamu kuruluşları gibi pek çok akt¼r amaca uygun bir şekilde d¼ř¼n¼lebilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Ayrıca, karbon emisyonu anlamında ağırlığı görece az olan ama İklim Elçileri tarafından önemli bir çevre konusu olarak kabul edilen geri dönüşüm ve atık yönetimi alanlarına dair çok sayıda öneri gelmiştir. Belediyemizin mevcut uygulamalarının iletişiminin artırılmasının yanı sıra belediye tarafından bu konuda atılacak yeni adımlar, İklim Elçileri tarafından geniş bir destek görme potansiyeline sahiptir. Atıktan enerji üretimi gibi projeler, özellikle de iklim değişikliği konusunu çapraz kesen bir bileşen olarak göz önünde bulundurulabilir.

Danışma toplantılarının en büyük kazanımı olan İklim Elçileri sayesinde, Kadıköy Belediyesi ve ortaklarının bundan sonra iklim değişikliği ve çevre alanında atacağı adımların tabana yayılması ve benimsenmesi konusunda önemli bir sahibi ve savunucusu ve aynı zamanda da denetleyicisi olacaktır.

8

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

A) Giriş:

“Kadıköy Belediyesi Bütüncül ve Katılımcı İklim Eylemi Projesi - KİEP (Integrated and Participatory Climate Action for Kadıköy Municipality)”, Türkiye’de İklim Değişikliği Alanında Kapasitenin Geliştirilmesi Hibe Programı kapsamında Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) tarafından finanse edilmektedir. Proje, Kadıköy Belediyesi ile Türkiye Avrupa Vakfı ortaklığı ve Kadıköy Kent Konseyi işbirliğinde yürütölmekte olup projenin genel amacı Kadıköy Belediyesi’nin iklim değişikliğinin etkilerini azaltmaya yönelik çabalarını Kadıköy sakinlerinin aktif katılımıyla geliştirmek ve bu konuya ilişkin gerekli adımları atmaktır.

İklim değişikliği, ilçemizde yaşayan tüm bireylerin hayatını olumsuz etkileme potansiyeli olan, herkesi yakından ilgilendiren önemli bir konudur. 2017 yazında yaşamış olduğumuz dolu felaketinde de olduğu gibi iklim değişikliği kaynaklı sorunlar Kadıköy ilçesini ve sakinlerini doğrudan etkilemektedir. Hem kamusal alanda hem de bireysel düzeyde gerekli önlemler alınmazsa, sorunların şiddetini artırarak hayatlarımızı olumsuz etkileyeceği öngörülmektedir. Proje, Kadıköy Belediyesi, Türkiye Avrupa Vakfı ve Kadıköy Kent Konseyi’nin; Kadıköy sakinlerinin ve diğer paydaşların katılım ve katkılarıyla ortak bir gayret içinde ilçemize daha iyi bir gelecek yaratma çabasının bir ifadesidir.

Proje kapsamında, demokratik ve katılımcı bir çerçevede ilçenin emisyon hedeflerini belirleme ve yol haritasını geliştirme çalışmalarına başlanmıştır. Bu bağlamda, “Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği Eylem Planı” hazırlanmaktadır. Taslak plan farklı iletişim kanalları aracılığıyla ilçe sakinlerinin görüşüne sunulmuştur. Kadıköy sakinlerinin ve sivil toplum kuruluşlarından paydaşların aktif katılımı ile Nisan 2018’de 3 hafta boyunca, “Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları” düzenlenmiştir.

Kadıköy’ümüzde iklim değişikliğinin etkilerini azaltmaya yönelik mücadelenin başarıya ulaşması için Belediye’nin tek taraflı çabası yeterli olmayacaktır. Hazırlanan taslak ile birlikte iklim eylem planının ilçe sakinlerinin katkılarıyla zenginleştirip geliştirilmesi ve Kadıköy’lülerin katkılarıyla uygulamaya geçmesi bunu mümkün kılacaktır.

Bu sebeple Kadıköy’lülerin planı sahiplenmesi ve aktif bir şekilde desteklemesi başarı için kilit faktörler olarak tanımlanmıştır. Danışma toplantılarının bir meyvesi olarak iklim alanında aktif olarak savunuculuk yapan Kadıköy sakinlerinden oluşan bir İklim Elçileri grubunun doğması ve bu grubun ilerleyen günlerde hem eylem hem de denetleme mekanizması olarak faaliyet sürdürmesi planlanmaktadır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

B) Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları:

B-1) Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları - 1:

Danışma toplantılarının ilk turu 1 Nisan 2018 Pazar günü Kozyatağı Kültür Merkezi Konferans Salonu'nda gerçekleştirilmiştir. 18-29 yaş arasındaki ve 30 yaş üzerindeki Kadıköy sakinleri, ilçede çalışanlar ve sivil toplum temsilcileri için aynı gün içinde iki farklı İklim Elçisi Danışma Toplantısı düzenlenmiş olup çalışmaya toplamda 86 kişi katılmıştır. Toplantılarda Yeditepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nden Yard. Doç. Dr. Barış Gençer Baykan, "İklim Değişikliğinin Bilimsel Arka Planı", "İklim Değişikliğinin Türkiye'ye Etkileri", "İklim Değişikliği ve Enerji", "İklim Değişikliği ve Tarım", "İklim Değişikliği ve Bireysel Çabalar" başlıklı sunumları paylaşmıştır.

Resim 1: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı - 1, 1 Nisan 2018, 18-29 yaş arası İklim Elçileri, Yard. Doç. Dr. Barış Gençer Baykan sunum yaparken.

Sunumlarda katılımcılara iklim değişikliği, iklim değişikliğinin farklı alanlardaki etkileri, hafifletilmesi için alınması gereken tedbirler, iklim değişikliğine duyarlı politikaları savunmak, bireylerin tüketim ve yaşam tarzlarını değiştirmek için yapabilecekleri konularına odaklanılmış, katılımcıların iklim değişikliğine dair soruları cevaplandırılmış ve katkıları alınmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Sunumların ertesinde Kadıköy Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Müdürü Aynur Şule Sümer, Kadıköy Belediyesi'nin 2009 yılından bu yana iklim değişikliğinin etkilerini azaltmak için yaptığı çalışmaları özetlemiştir. 2017 yılının Eylül ayında başlamış olan “Kadıköy Belediyesi Bütüncül ve Katılımcı İklim Eylemi Projesi” kapsamında yapılanlar ele alınmış, “İklim Elçileri ve sorumlulukları” konularına değinilmiştir.

Resim 2: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı - 1, 1 Nisan 2018, 18-29 yaş arası İklim Elçileri, Kadıköy Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürü Aynur Şule Sümer sunum yaparken.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Resim 3: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı - 1, 1 Nisan 2018, İklim Elçileri grup fotoğrafı.

B-2) Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları - 2:

8 Nisan 2018'de gerçekleştirilen ikinci tur toplantılarda ise Yard. Doç. Dr. Barış Gençer Başkan, "İklim Değişikliği ve Kentler", "İklim Değişikliğine Uyum ve Yerel Yönetimler", "Avrupa'dan Örnekler" konularındaki sunumları gerçekleştirmiştir. 18-29 yaş arasındaki vatandaşlar ve 30 yaş üstündeki vatandaşlar için iki farklı toplantı düzenlenmiştir. Toplantılar Kadıköy sakinleri ve diğer paydaşlardan 116 kişinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

AB şehirlerinden en iyi yenilikçi örneklerin katılımcılara sunulduğu ve katılımcıların sorularının cevaplandırıldığı bölümün ardından Demir Enerji firmasından Hilal Tuncer, Kadıköy'ün Sera Gazı Salımları'na ilişkin bilgi vermiştir. Ayrıca Kadıköy'de iklim değişikliğinin etkilerini azaltıcı hedefler ve çözüm önerileri içeren "Kadıköy Belediyesi Sürdürülebilir Enerji Eylem Planı (SEEP) Taslak Raporu"na ilişkin bir sunum yapılarak detaylar katılımcılarla paylaşılmış, rapora ilişkin sorulara cevap verilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Resim 4: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı - 2, 8 Nisan 2018, 30 yaş üstü İklim Elçileri, Demir Enerji firmasından Hilal Tuncer sunum yaparken.

1 Nisan ve 8 Nisan'da gerçekleştirilmiş danışma toplantılarının ardından toplantılar sırasında gerçekleştirilmiş sunumlar ve taslak "Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği Eylem Planı"nın özet dokümanı belediyenin web sitesine koyulmuştur. Bütün katılımcılara e-posta aracılığıyla dokümanlara ulaşmalarını sağlayacak link iletilmiştir.

B-3) World Café Çalıştayları:

"Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları"nın üçüncü turunu 13-14 Nisan 2018 tarihinde Nazım Hikmet Kültür Merkezi'nde World Café formatında düzenlenmiş çalıştaylar oluşturmaktadır. Word Café çalıştaylarının kurgu ve moderasyonu M. Serra Ceylan tarafından yapılmıştır. Çalışmalara 18-29 yaş grubundan 58 kişi, 30 yaş üstü de 39 kişi katılım göstermiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Resim 5: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı, 14 Nisan 2018 tarihli World Café çalıştayı.

14 Nisan 2018, Cumartesi günü katılımcılar tarafından gerçekleştirilen World Café sunumlarına Kadıköy Belediye Başkanı Sayın Aykurt Nuhođlu da katılmış, İklim Elçileri'nin talep ve önerilerini ilk ağızdan dinleme fırsatı bulmuştur.

Resim 6: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı, 14 Nisan 2018 tarihli World Café çalıştayı, Kadıköy Belediye Başkanı Aykurt Nuhođlu İklim Elçiler'nin sunumlarını dinlerken.

Her iki çalıştayın da son kısmında Kadıköy Kent Konseyi Genel Sekreteri İkbal Polat, Kent Konseyi çalışmalarını özetleyen bir sunum yapmış ve bundan sonra Kadıköy İklim Elçisi olarak gönüllü çalışmalar yürütme arzusunda olan çalıştay katılımcılarını Kent Konseyi bünyesinde aktif savunuculuk yapabilecekleri bir İklim Elçileri grubu kurmaya davet etmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Resim 7: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı, 14 Nisan 2018 tarihli World Café çalıştay, Kadıköy Kent Konseyi Genel Sekreteri İkbal Polat İklim Elçileri'ne Kent Konseyi çalışmalarını aktarırken.

Daha evvel özet halde katılımcılarla paylaşılmış olan “Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu”nun son halinde getirilmesi aşamasında World Café çalıştay katılımcılarının katkı ve önerilerinden faydalanılacaktır. Bir sonraki adım revize taslak planın Kadıköy ilçe sakinleriyle tekrar paylaşılması ve raporun bu haline görüş toplanması olacaktır.

Resim 8: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı, 13 Nisan 2018 tarihli World Café çalıştay, İklim Elçileri sunum yaparken.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Resim 9: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı, 14 Nisan 2018 tarihli World Café çalıştay, İklim Elçileri sunum yaparken.

İşbu okumakta olduğunuz rapor, World Café çalıştayları esnasında Kadıköy sakinleri ve sivil toplum kuruluşu temsilcilerinden toplanan fikirlere ve bu fikirlerin “Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu Özeti”yle örtüşen noktalarına yer vermektedir.

Resim 10: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı, 14 Nisan 2018 tarihli World Café çalıştay, İklim Elçileri grup fotoğrafı.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

C) Metodoloji:

C-1) Kullanılmış Olan World Café Çalıştay Metodolojisi:

13 ve 14 Nisan 2018 tarihlerinde düzenlenen World Café çalıştayları esnasında Kadıköy sakinlerinin, iklim değişikliği perspektifinde ‘İklim Elçileri’nin rolü”, “Ulaşım” ve “Enerji” konularındaki görüşleri toplanmıştır. Rapor bu konuların dışında dile getirilen ancak çalıştayın bilgi toplamayı amaçladığı konular dışında kalan, atık yönetimi vb. alanlara dokunan önerileri de içermektedir.

Kadıköy’ün İklim Elçisi olacak katılımcılara çalışmada aşağıda yer alan sorular sorulmuştur

Kadıköy Belediyesi Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları 13-14 Nisan World Café Oturumları - Tartışma Konuları ve Sorular -	
İklim Elçileri’nin Rolü	<ul style="list-style-type: none"> - Kadıköy İklim Elçileri neler yapabilir? - Muhtarlar / Kent Konseyi / Belediye ile ilişkiler nasıl olabilir? - İmar Planlama süreçlerinde Kadıköy İklim Elçileri izleme görevi üstlenebilir mi?
Ulaşım	<ul style="list-style-type: none"> - Kadıköy’de ulaşım kaynaklı emisyonların azaltılması için neler yapabiliriz? - Kadıköy’de yüksek emisyonlu ulaşımın kaynakları nelerdir? Hangi noktalara müdahale edebiliriz?

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	- Düşük emisyonlu entegre bir ulaşım için Kadıköy'de neler yapılabilir?
Enerji	- Kadıköy'de enerji kaynaklı emisyonları azaltılmak için neler yapabiliriz? - Ailemizin / Mahallemizin / İlçemizin <i>enerji oburu</i> aktörleri kimlerdir? - Kadıköy'de konutlarda “Enerji Verimliliği” ve “Yenilenebilir Enerji” üretimi için neler yapabiliriz?

Tablo 1: Kadıköy Belediyesi Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları, 13-14 Nisan World Café Oturumları, Tartışma Konuları ve Sorular.

Önceden tespit edilmiş bu konu başlıkları ve sorular, her çalıştayda *20’şer dakikalık turlar* halinde, *3 tur* tartışılmıştır. Her bir çalıştayda katılımcılar *6 adet masa* etrafında toplanmıştır. Her masaya tartışmak üzere *bir adet konu başlığı* verilmiştir.

Resim 11: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı, 13 Nisan 2018 tarihli World Café çalıştayı, İklim Elçileri masalarında çalışırken.

Çalışmaya başlamadan önce her masa, o masada tartışılan unsur ve görüşlerin notunu tutacak, tur değişimlerinde masa değiştirmeyerek sabit kalacak, yeni gelenlere bir önceki grubun görüşlerini anlatacak ve 3 turun ardından masaya uğramış tüm grupların tartışmalarını bütün çalıştay katılımcılarına bir sunum eşliğinde aktaracak bir masa sekreteri seçmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Resim 12: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı, 14 Nisan 2018 tarihli World Café çalıştay, İklim Elçileri masalarında çalışırken.

Her masaya tartışma ve sunumlar esnasında kullanılmak üzere büyük boy flip-chart kâğıtları, farklı renkte post-it'ler ve renkli kalemler dağıtılmıştır. Katılımcılardan görüşlerini yazılı ve görsel olarak ifade etmeleri rica edilmiştir.

6 adet masa olmasından hareketle *her çalıştayda her konu başlığının 2 farklı masada tartışılması* mümkün olmuştur. Amaç bütün katılımcıların her bir başlık hakkında fikir beyan etmesine olanak sağlamaktır. Masa sekreterleri haricinde *tüm katılımcılar 3 farklı masada her 3 konu* etrafında yapılan beyin fırtınasına katkıda bulunabilmiştir.

Resim 13: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı, 14 Nisan 2018 tarihli World Café çalıştay, İklim Elçileri masalarında çalışırken.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Her masa sekreterinden, 3 turun ardından kendi masasında tartışılan konuları özetleyen *bir sunum* yapması rica edilmiştir. Sunumların ardından da genel bir tartışma ve soru-cevap bölümüne yer verilmiştir. Her sunum bütün World Café katılımcıları tarafından dinlenmiş ve sunumları takip eden tartışma bölümünde kişisel katkılar ve yorumlar rica edilmiştir. Masa sekreterleri, tartışma bölümünde kendi masalarının konu başlığı haricindeki konular hakkında da fikir beyan etme fırsatı bulmuştur. Ayrıca akışın doğallığı içinde katılımcıların Kadıköy Belediye'sinden uzmanlara akıllarına takılan soruları ilettiği kısa soru-cevap bölümleri gerçekleşmiştir.

Resim 14: Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantısı, 14 Nisan 2018 tarihli World Café çalışmayı, İklim Elçileri sunum yaparken.

Katılımcıların tüm çalışma esnasında göstermiş olduğu gösterdiği aktif demokratik tutum, verimli, faydalı ve büyütücü bir çalıştay ortamı oluşmasına katkıda bulunmuştur. *Her World Café'de 6 adet sunum* yapılmıştır, iki çalıştayda *toplamda yapılan sunum sayısı 12'dir*. Bu sayede *her konu başlığı toplamda 4 defa* tartışılmıştır.

C-2) World Café Çalıştaylarının Raporlama Metodolojisi:

Raporun metodoloji bölümünü takip eden “D) Katılımcıların World Café Çalıştayı Sırasında Yaptıkları Sunumlar” başlıklı kısım, World Café çalışmasında Kadıköy İklim Elçileri'nin sunumlarda ve yorumlar esnasında dile getirilmiş değerli görüş ve katkıları kapsamaktadır.

Katılımcılar görüşlerini dağıtılmış olan flip-chart'lara ve post-itlere yazarak ve çizerek, çoğu zaman maddeler halinde sıralamışlardır. Raporda, okuma güçlüğü çekilen maddeler haricinde flip-chart'larda yer alan tüm görüşlere, katılımcıların kâğıda döktükleri haline sadık kalınarak yer verilmiştir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Ayrıca her masada aynı konu 3 farklı grup tarafından tartışıldıktan sonra, masa sekreterleri o masada dile getirilmiş olan bütün görüşleri tüm World Café katılımcılarına aktardıkları birer sunum yapmıştır. Sunumlar videoya kaydedilmiştir. Raporlama aşamasında bu kayıtlar tekrar dinlenilmiş, flip chart'ta yer alan bazı görüşlerin sözel olarak tekrar detaylandırılmış olduğu ya da flip-chart'ta yer almayan bazı görüşlerin sunum esnasında dile getirildiği tespit edilmiştir. Bu görüşler de flip-chart maddelerinin altında yer alacak şekilde, ağırlıklı dile getirildiği haliyle dokümente edilmiştir. Sözel unsurların ayrışması için *parantez içinde mavi renk ve italik* harfler kullanılmıştır. Sunumlar esnasında diğer katılımcılardan gelen katkılar da, hakkında tartışılan sunuma aynı yol izlenilerek eklenmiştir.

Çalıştay katılımcılarının görüşlerinin "Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu Özeti"nin ilgili olabileceği düşünülen "Faaliyet" ile ilişkilendirilmesi *parantez içinde kırmızı renk ve italik* harfler kullanılması vasıtasıyla raporlanmıştır.

Dile getirilmiş katkının taslak rapordaki faaliyetler ile birebir örtüşmediği durumlarda, söz konusu katkı en ilişkili olabileceği faaliyetin altına alınmış ve bu şekilde raporlama gerçekleştirilmiştir.

Her bir başlık 2 farklı günde 4 kere tartışılmıştır. Raporlama yapılırken aynı konu başlıkları anlam bütünlüğü olması açısından bir araya getirilmiş, yanlarına da sunumun tarihi yazılmıştır.

World Café çalıştayları raporlanırken flip-chartlarda yazılı maddeler ve sözel olarak dile getirilen unsurlarda şu şekilde bir renk ve yazı stili ayrıştırmasına gidilmiştir:

Raporlamada takip edilen formül	<ul style="list-style-type: none"> Katılımcıların flip-chart'a yazdığı görüş (<i>Kadıköy İklim Eylem Planı taslağında, katılımcıların önerisinin ilişkili olabileceği düşünülen "Faaliyet"</i>) (<i>Katılımcıların sunumlar esnasında ya da soru-cevaplarda sözel olarak dile getirdikleri görüş</i>)
Örnek	<ul style="list-style-type: none"> Okullarda iklim elçisi: (<i>Faaliyet 4.1.1</i>) (<i>Her okulun bir İklim Elçisi olabilir. Çevre Kulüpleri bunu yapıyor aslında ama öğrencilere sorumluluk yüklenebilir. Kadıköy İklim</i>)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<p><i>Elçileri ile irtibat halinde kendi okullarından başlayarak çalışmalar yapabilirler. Anaokul, ilkokul, ortaokullarda bilinçlendirme yapılmalıdır.)</i></p>
--	---

Tablo 2: Kadıköy Belediyesi Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları, 13-14 Nisan World Café Oturumları'na ilişkin raporun yazılması esnasında kullanılan renk kodları ve anlamları.

Raporlama esnasında çalıştay katılımcılarının görüşlerine sadık kalınmıştır. Flip-chart'lardan faydalanılarak raporlama esnasında kâğıda dökülen görüşler İklim Elçileri'nin katkılarını yansıtmakta olup eklemeler içermemektedir. Sözel katkılar ise gerekli görüldüğü takdirde özüne sadık kalınarak kısaltılmıştır. Tartışılan konu başlığından başka konulara değinen hem flip-chart'lar hem de sunumlar mevcuttur. Bu görüşler de rapora yansıtılmıştır.

Raporun "E" bölümünde ise "Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu Özeti ve Kadıköy Sakinlerinin Plana Dair Öneri ve Katkıları" başlığı altında World Café çalışmaları esnasında vurgulanan görüşlerin "Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu Özeti" ile örtüşen noktalarına odaklanılmaktadır.

Ayrıca taslak eylem planındaki her 'Amaç'ın en son maddesi olarak, o amaçtaki faaliyetlere dokunan ama direkt olarak ilişkilendirilemeyen katkılar için ek bir madde yaratılmıştır.

"Katılımcılardan gelen diğer öneriler (Diğer x)" adı verilen maddenin altına ilgili olabilecek katkılar sıralanmıştır. Bu şekilde 6 adet "Diğer" yaratılmış olup "Diğer 5" "Atık" konusundaki görüşlerle, "Diğer 6" da ağırlıklı olarak İklim Elçileri ile ilişkilendirilmiştir.

C-3) Kısıtlar:

Raporlama esnasında, yürütülmüş olan World Café çalıştaylarının doğasından kaynaklanan bazı kısıtlarla karşılaşmıştır. Karşılaşılan kısıtlar özetle şu şekildedir:

- Her katılımcı kendi ilgi alanı ve mevcut bilgisi ışığında çalışmaya katkıda bulunmaktadır. World Café çalışmalarından önce gerçekleştirilen iki turluk danışma toplantıları ve iklim değişikliğine dair bilgilendirici sunumların yanı sıra çalıştay esnasında kullanılan yönlendirmeler, World Café sırasında gerçekleştirilen tartışmaları belli bir çerçeveye oturtma amacını da gütmektedir. Ancak atık yönetimi gibi pek çok İklim Elçisi adayının hassas olduğu konular, mevcut taslak İklim Eylem Planı'nda büyük yer kapsamasa bile çalıştaylar sırasında direkt olarak gündem

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

oluşturmuştur. Ağırlıklı olarak konuyla doğrudan bağı olmayan vatandaşlardan oluşan katılımcılar, alıştayları kendi öncelik alanlarını da dile getirdikleri demokratik bir katılım aracı olarak kullanmışlardır. Bu durumdan hareketle raporda İklim Eylem Planı altında büyük yer kapsamayan ama vatandaşların savunuculuk yaparak görüş beyan ettiği bu konulara da yer verilmiştir.

- Okumakta olduğunuz raporun “E” bölümünde Kadıköy sakinlerinin plana dair öneri ve katkıları mevcut “Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu Özetini”nde yer alan faaliyetler ile eşleştirilmeye çalışılmıştır. Yine bir üstte yer alan madde ile ilişkili olacak şekilde, World Café alıştayları esnasında dile getirilmiş olan görüşler taslak raporda var olan faaliyetlerle her zaman birebir örtüşmemektedir. Raporun yazımı sırasında katılımcılardan gelmiş olan katkılar, taslak raporun katkı ile en ilişkili olduğu düşünülen faaliyetinin altına özetlenmiştir. Tam uyumun olmadığı durumlar mevcuttur. Mevcut faaliyetlerin kapsamının İklim Elçileri’nin önerdiği katkıdan daha dar olduğu durumlara da tespit edilmiştir. “Katılımcılardan gelen diğer öneriler (Diğer x)” diye yeni madde açılarak eylem planının dışındaki görüşler kapsamıştır.
- Flip-chart’larda yazılmış olan bazı görüşlerin okunmasında güçlük çekilmiştir. Bunlar, çekilmiş olan video’larda da kontrol edilerek raporlanmaya çalışılmıştır.
- 14.04.2018 tarihinde gerçekleştirilen iki adet “Enerji” sunumundan birinin videosunda yaşanan teknik bir sorun sebebiyle raporlamada yalnızca flip-chart’lardan faydalanılmıştır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

D) Katılımcıların World Café Çalıştayı Sırasında Yaptıkları Sunumlar

D-1) İklim Elçileri

İklim Elçileri daha önce de ifade edildiği gibi, Kadıköy'de iklim değişikliği odaklı stratejinin oluşturulmasından öte bu stratejiyi sahiplenmesi, uygulamaya devam etmesi ve ilçe sakinleri arasında yaygınlaşmasına destek olması beklenen kişilerdir. Bu anlamda katılımcıların kendi stratejilerini belirlemeleri de oldukça önemli bir alan olarak görülerek bu sorunun da tartışılması sürece dâhil edilmiştir.

Katılımcılar World Café çalışması sırasında ilerleyen dönemde Kadıköy'de iklim değişikliği alanında çalışmalar yürütmesi planlanan "İklim Elçileri"nin rolünü belirlemek amacıyla aşağıdaki sorular etrafında tartışma yürütmüşlerdir:

- Kadıköy İklim Elçileri neler yapabilir?
- Muhtarlar / Kent Konseyi / Belediye ile ilişkiler nasıl olabilir?
- İmar - Planlama süreçlerinde Kadıköy İklim Elçileri izleme görevi üstlenebilir mi?

Toplamda 4 farklı grupta tartışılan bu konuyla ilişkili üretilip yazılı ve sözel olarak dile getirilen fikirler şu şekildedir:

D-1-1) İklim Elçileri (13.04.2018)

1-

(Buradaysak, bir şey öğrendiysek bunu dar alandan geniş alana yayabiliriz. İlk önce yakın çevre bilinçlendirmesi ile başlanabilir.)

- Yakın çevre bilinçlendirilmesi **(Faaliyet 4.1.1)**
- Lise ve üniversitelerde iklim elçileri gruplarının oluşturulmasında etkin rol alabilir.
  - *(Üniversitelerde ekoloji kulüpleri var. O kulüple birlikte çalışarak üniversitelerde de İklim Elçileri olarak bir şeyler yapılabilir. Ve buralarda da şu an eğitim alanlar görev alabilir.) (Faaliyet 4.1.1)*
- "Sosyal Medya Araçları"ni etkili kullanmak. **(Faaliyet 4.1.1)**
- Muhtarlık, Kent Konseyi, Belediye değişimini kendi bünyesinde başlatabilir:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Muhtarlar, mahalle bilinçlendirilmesi çalışmalarını birlikte yürütebilirler.

- (2 - 3 mahalle muhtarı bir araya gelip - parklarda şenlikler, etkinlikler gibi organizasyonlar düzenlenebilir. Bu alanlarda iklim elçileri gönüllü olarak çalışabilir.) (Faaliyet 4.1.1)
- Kent Konseyi, bu konuda bilinç oluşturmak için etkinlikler geliştirilebilir.
  - (Kent Konseyi'ne bağlı İklim Elçileri Çalışma Grubu oluşturulabilir.)
  - (Bilinç oluşturmak için etkinlikler yapılabilir.) (Faaliyet 4.1.1)
- Belediye, bu işi daha eğlenceli hale getirebilir. (Festivaller, tiyatrolar...). (Faaliyet 4.1.1)
- İmar – Planlama süreçlerinde İklim Elçileri yer alabilir. İhbar hattı gibi sosyal kanal oluşturularak bu sürecin takibini yapabilir. (Faaliyet 1.3.1)
  - (Sosyal bir kanal oluşturup iklim eylemine ters düşen uygulamalar ihbar hattı gibi bir kanalda paylaşılabilir.)
- İmza kampanyaları ile iklim elçileri daha yetkili kurumlara baskı kurabilir. (Faaliyet 1.3.1)
- İmar planlama alanında bilgi / deneyim sahibi bireyler (İklim Elçileri) halka bu alanda konferans, seminer verebilirler. (Faaliyet 1.3.1)
  - (Mimarlar – bilgi, deneyim sahibi – insanlarla, halkla bu konuda konferans / seminer vermede rol alabilirler.)
- Yeni yapılan binaların üzerinde yeşil alanlar oluşturulabilir. (Diğer 1)
  - (Bunun için imar süreçlerinde iklim elçileri baskı yapabilirler.)

2-

- Sosyal medyada ortak bir # (hashtag) kullanılabilir. (Faaliyet 4.1.1)
  - (Hashtag kullanımı ile twitter – farkındalığı üst noktalara taşımak.)
- İlkokullarda da bu süreç devam ettirilebilir. (Faaliyet 4.1.1)
- Eğitimci alanında bilgi sahibi olan iklim elçileri okullarda eğitimci görevi üstlenebilir. (Faaliyet 4.1.1)
- Bu proje bünyesinde iklim elçilerine eğitimci eğitimi verilecek şekilde program yapılması. (Belediye tarafından) (Faaliyet 4.1.1)
  - (Bize bu konuda eğitimci eğitimi verilirse ilkokul ve liselerde etkin olarak çalışabiliriz.)
- İklim elçileri ve muhtarlar iş birliği yaparak parklarda halka bilgi verebilir. (Faaliyet 4.1.1)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- İklim elçileri “Gönüllü Evleri”nde bilgilendirme çalışması yapabilir. *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Bilgilendirme yapıp o gönüllüleri de bu işin içine katma ve daha bilinçli bir ortam yaratma.)*
- Belediye stratejik planlama sürecinde iklim elçilerinden yardım alabilir. *(Diğer 6)*
- İklim elçileri kent konseyinin çalışma grupları ve meclislerinde aydınlatıcı sunumlar yapabilir. *(Faaliyet 4.1.1)*
- İmar ve planlama sürecinde karar veren belediye yetkililerine yönelik bilgilendirici toplantılar yapılması ve imar sürecinin takip edilmesi. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Yeni yapılacak binalarda su ve enerji kullanımı, tasarrufu verimli olacak şekilde mütahtitler teşvik edilebilir. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Çevre şenliğine benzer etkinlikler yılda birden fazla yapılabilir. 2-3 mahalle muhtarı, kent konseyi, belediye bir araya gelerek... *(Faaliyet 4.1.1)*
- Kent konseyine bağlı olarak iklim elçileri çalışma grubu oluşturulabilir. *(Faaliyet 4.1.1)*
- Belediye meclisleri iklim dostu kentler yaratmayı kendilerine öncelikli iş olarak seçmeli. *(Diğer 6)*
- Toplum sağlığı merkezlerinde yine bilgilendirme çalışmaları yapılabilir. *(Faaliyet 4.1.1)*

3-

- Yeşil pasaport: İklim elçilerine ve çalışmalara katılan bireylere simgesel olarak verilebilir - insanları özendirmek için. *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(İkonik, simgesel, teşvik amaçlı, küçük simgesel destek çıkmak...)*
- Yeşil Apartman sakinlerine vergi indirimi: Yeşil pasaport iklim elçileri aracılığıyla apartmanlara da verilebilir. *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Sonuçta “Yeşil Apartman” seçilebilir. Vergide vs. farklı yararlar sağlanabilir. İklim Elçileri muhtarlarla çalışabilir.)*
- Yeşil pasaport: Apartmanı yıkama, yerini silerek temizleme gibi alanlarda su tasarrufu yapılması, sensörlü elektrik lambaları kullanarak elektrik enerjisi tasarrufu, geri dönüşüm kutuları konulması... *(Faaliyet 4.1.1)*
- Kapıcılar da bu sürece dâhil edilebilirler. *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Kapıcılar atlanmamalı, aktif ve ciddi öneme sahipler.)*
- Muhtarlar her apartmanın duyuru panolarına bilgilendirici afişler asabilirler. İklim elçileri bu süreçte beraber çalışabilir. *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Apartmanlarda muhtar ile birlikte apartman bilinçlendirme yapılabilir.)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- İmar planlama süreçlerinde: Kamu binalarında, AVM'lerde, hastanelerde elektrik anahtarlarının üzerine, sifonların üzerine, lavabolara su tasarrufu, enerji tasarrufu ile ilgili bilgiler içeren afişlerin asılması zorunlu kılınmalı. *(Faaliyet 4.1.2)*

D-1-2) İklim Elçileri (13.04.2018)

- Toplumsal bilinçlendirme sorumluluğu – öncülük
  - *(İklim Elçisi olmak için toplumsal bilinç sahibi olmak gerekiyor. Öncü nitelikte kişiler İklim Elçileri... İklimle dair her şeyi bu konuda ele alabiliriz.) (Faaliyet 4.1.1)*
  - *(İlkokul, lise, üniversitede yapılmalı. Tek ilçe ile sınırlandırılmamalı. Her okulun kendi dönemleri / kendi sınıfları arasında da olabilir.) (Faaliyet 4.1.1)*
- Muhtarlarla işbirliği yapıp mahalle özelinde komiteler kurulabilir. *(Faaliyet 4.1.1)*
- Okullarda iklim elçisi: *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Her okulun bir İklim Elçisi olabilir. Çevre Kulüpleri bunu yapıyor aslında ama öğrencilere sorumluluk yüklenebilir. Kadıköy İklim Elçileri ile irtibat halinde kendi okullarından başlayarak çalışmalar yapabilirler. Anaokul, ilkokul, ortaokullarda bilinçlendirme yapılmalı.)*
- Workshoplar (farkındalık yaratıcı). *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Okullarda workshop'lar.)*
- İklim eylemi tanıtımı. *(Faaliyet 4.1.1)*
- Eğitim verilebilir. *(Faaliyet 4.1.1)*
- Liseler ve üniversitelerle işbirliği. *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Lise, üniversite kulüpleri.)*
- Özellikle liselerde iklim elçileri var etmek. *(Faaliyet 4.1.1)*
- Eğitim: *(Faaliyet 4.1.1)*
- Halk Eğitim'e gidenlere zorunlu eğitim olabilir.
  - *(Her katılımcıya bir saat toplumsal bilinç eğitimi mecbur kılınabilir. Oraya giden her bireye ulaşmış oluruz.) (Faaliyet 4.1.1)*
- Öğretmenlere hizmet içi eğitim. *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Öğretmenlere hizmet içi eğitimde bu eğitimin verilmesi, öğrencilerine aktarabilirler. Bu iş okullarda daha çok başlamalı küçük yaştan itibaren...)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- İklim müzesi: Yenilenebilir enerji kaynaklarının tanıtımı – deneysel müze. *(Faaliyet 4.1.1) (Diğer 3)*
- Çocuklara yönelik video. *(Faaliyet 4.1.1)*
- İklim Müzesi: Çevre, iklim, bitki. *(Faaliyet 4.1.1) (Diğer 3)*
  - *(Yenilenebilir enerji kaynaklarının sergilendiği... Çocukların gözlükle, sanal gerçeklikle algılaması. Karanlıkta Diyalog'un iklim versiyonu olabilir.)*
  - *(Çarpıcı billboard'lar, videolar, belgeseller. Medya, görsel kültür çok önemli.) (Faaliyet 4.1.1)*
- Simülasyon yapılabilir: *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Simülasyonlar yapılabilir. Afet araçları, deprem simülasyonları yapılıyor. Sanal gerçeklikten faydalanılarak (gözlükler) – Rıhtımda bir araç; rıhtımın görüntüsünü biliyoruz, 50 sene sonrasının Kadıköy Rıhtımı: Deniz kirliliği, kokular, havasız kalabilir insan. Bunun sarsıcı etkisi olacağını düşünüyoruz. Bir dakikalığına yaşayınca, hissedince çok etkili olur. Sular altında kalmak ısınınca...)*
    - Araçlarda düzenlenebilir.
    - (Havasız ortam, kötü koku)
    - Sanal gerçeklik.
    - Sarsıcı bir etki.
    - Rıhtım bölgesinde özellikle (50 yıl sonra oranın nasıl gömüleceği, sular altında kalacağı)
- İmar *(Faaliyet 1.3.1)*
  - *(Proje planı askıya çıktıınca bir müddet içinde itiraz edebiliyorsun, fikrini söyleyebiliyorsun. Halka açık. İklim Elçileri devreye girip iklim açısından değerlendirebilir, görüş bildirebilir.)*
- İmar konusunda eğitim verip bu sürece dâhil edilebilir. *(Faaliyet 1.3.1)*
  - *(İklim Elçilerinin eğitime tabi tutulması gerekiyor. Duyarlıyız ama imar hakkında bir şey bilmiyor olabiliriz. Eğitimini almak gerek.)*
- Eğitimlerle profesyonelleştirilebilir. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Elektromanyetik kirlilik olan yerlere imar izni verilmemeli – baz istasyonlarına denetim. *(Diğer 1)*
- Bilirkişilerden oluşan komisyonlar askıya çıkan planları denetleyebilir. İlçeler birbirleriyle koordineli – iklim açısından iklim elçileri devreye girebilir. Gönüllü inisiyatif. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Atık:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(Bireysel olarak duyarlı olabiliriz, çöp ayrıştırıyor olabiliriz evde ama nasıl ayrıştırılıyor konusunda bilgi sahibi olmalıyız. Nereye teslim edilmeli, bunlar gerçekten geri dönüştürülebilir mi, nereye atmalıyız... Ve yetersiz, her sokakta olmalı...) (Diğer 5)*
- Kadıköy'deki atık besinler toplanabilir (Kafe bazında).
  - *(Kadıköy'de çok kafe var. Atık besinler ne yapılıyor, bilgimiz yok. Hayvan barınakları.) (Diğer 5)*
- Gönüllü inisiyatif; kafelerde son kullanım tarihi geçmeden alıp diğer insanlarla ücretsiz paylaşılabilir.
  - *(Son kullanma tarihi yakın ürünleri atmak yerine dağıtabiliriz.) (Diğer 5)*
- City gardens – ekim alanları. *(Diğer 6)*
- Ek Biç Ye İç – Taksim'de
- İlçe belediyesinin denetimi artırılabilir. Cezai yaptırımlar olabilir.
- Atık toplama alanları yetersiz. *(Diğer 5)*
- Muhtarlıklar teşvik amaçlı bu verileri paylaşabilirler. *(Diğer 5)*
  - *(Muhtarlar kendi mahallelerini örgütleyip kampanya yapabilirler. "Bu mahalleden bu kadar pet şişe toplandı"... Ayın mahallesi seçilebilir; yarışma gibi, teşvik edilebilir.)*
- Atık kutularına pet şişe vb. atıldığında bilet vb. fırsatlar. *(Diğer 5)*
- Billboard'larda çarpıcı görseller. *(Diğer 5)*
- Nasıl ayrıştırılacağı anlatılabilir. *(Diğer 5)*
- Atık yağların lavaboya dökülmemesi. *(Diğer 5)*
- Hane halkında farkındalık. *(Diğer 5)*
  - *(Atık konusu haneden, apartmana, mahalleye ve ilçeye yayılmalı.)*
- Düzenli atık toplama. *(Diğer 5)*
- Belediyenin düzenli toplama sistemleri. *(Diğer 5)*
- Muhtarlara eğitim verilebilir. *(Diğer 5)*
- Apartman bazında atık ayrıştırması *(Diğer 5)*
  - *(Apartmanlar kendi aralarında örgütlenebilir. Apartman görevlileri aracılığıyla ayrıştırıp öyle teslim edebiliriz.) (Diğer 5)*
- Karton, cam gibi atıklar için telefon uygulamaları *(Diğer 5)*
- Anaokulu, ilkokul, lise düzeyi gibi okullara yönelik *(Diğer 5)*
- TV'lerde kamu spotları *(Diğer 5)*
- Prof. Dr. Levent Kurnaz'ın youtube videoları kullanılabilir. *(Diğer 5)*
- STK'larla işbirliği: *(Diğer 6)*
  - *(Çeşitli STK'larla bir araya gelip çalışılabilir. Fikir paylaşımı yapılabilir.)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Kadıköy özelinde değil aslında genel olarak bakmak gerekiyor. Diğer ilçelerde de bu oluşumun olması - Sivil Toplum Örgütleri ile iletişime geçilebilir. *(Diğer 6)*
- Işık kirliliği konusuna eğilinebilir.
  - *(Çok konuşulmuyor ama ciddi bir sorun. Bursa Nilüfer Belediyesi bu konuda tedbirler alıyor. İnsan sağlığını psikolojik olarak da etkiliyor. Gereksiz ışıklar belli bir saatten sonra kapatılabilir, önlem alınabilir.) (Faaliyet 4.1.1)*
- Kuşlar önünü göremediği için binalara çarpıyor. İnsan sağlığına etkisi. *(Faaliyet 4.1.1)*
- Hava kirliliği. *(Diğer 6)*
- Işık kirliliği haritası çıkartılması
  - *(Işık kirliliği haritası çıkarılmalı – İklim Elçileri'nin katkılarıyla Kadıköy Belediyesi'nde yapılıp diğer belediyelere de atlayabilir.) (Faaliyet 4.1.1)*
- Gereksiz enerji *(Faaliyet 4.1.1)*
- Yüksek binalarda *(Faaliyet 4.1.1)*
- Mahalli tedbirler – fazla enerji kullanımını azaltmak. Böylece sağlık ve psikolojik açıdan gelişme *(Faaliyet 4.1.1)*
- Özellikle yoğun enerji kullanılan alanlarda tedbir almak. *(Faaliyet 4.1.1)*
- Elektromanyetik kirlilik. *(Diğer 1)*
- Halkı bilinçlendirme amaçlı tüm projelerde yer alan küçük etkinlikler *(Faaliyet 4.1.1)*

D-1-3) İklim Elçileri (14.04.2018)

İklim Elçileri (İ.E.) merkezde

Kent Konseyi

Belediye

(Odağa iklim elçilerini koyduk. Daha sonra ikinci daireyi, çemberi genişletip mahallelere ve STK'lara, dirsek temasında bulunabileceğimiz kurumlara açmak istedik. Sonrasında makro ölçekte yani Kent Konseyi ve Belediyemiz, yani ilçemiz ölçeğine çekmek istedik.)

İklim Elçileri (İ.E.)

- *(Öncelikle birey, topluluk olarak örgütlenme konusunda öneriler: Bir web portalı, platform ve özellikle de sosyal medya veya dijital kanalları kullanarak örgütlenmemiz... Aplikasyonlar veya sadakat programları benzeri, Oy ve Ötesi benzeri toplulukların örgütlenme biçimini model olarak belediye çerçevesinde*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

buna benzer örnekleri izlek alırız ve örgütleniriz dedik. Özellikle sadakat programı örneği açıldığında, oyunlaştırma tekniği kullanılarak topluluğun kendi arasındaki iletişiminin kuvvetlendirilmesi ve bu topluluğun sayısal olarak da yaygınlaştırılmasını kastediyoruz. Dijital araçları kullanacağız ve verilen eğitiminin eğitiminin adeta şelale usulü olarak yayılmasıyla ilgili... Oyunlaştırma ile topluluğun yaygınlaştırılması.) (Diğer 6)

• Mahalle

- İ.E. olarak apartman yöneticileri ve apartman görevlileri
  - 1000 oturma
  - Duyuru panoları
- (Mahalleler odağında örgütlenmemiz ilk aşamada daha kolay olabilir ilk ölçekte. Konut üzerinden gidildi. Örnek olarak apartman yöneticileri, apartman görevlilerinin bir belediye mensubu ve iklim elçileriyle bir iki kişilik bir heyet ile ziyaret edilmeleri...) (Diğer 6) (Faaliyet 4.1.1)
  - (Apartman panoları kullanılabilir.) (Faaliyet 4.1.1)
- İ.E. - Kamu kurumları, İGDAş ve STK'larla işbirliği ile mahalle toplantıları (Faaliyet 4.1.1)
- İ.E. - Mahalle toplantıları ile evsel tüketim (tekstil, gıda, vb.) (Diğer 5)
- Panolarda İ.E olarak yaptığımız faaliyet, duyurular. (Faaliyet 4.1.1)
- (Bulunduğumuz yerlerde logo ve görünürlük araçlarını kullanarak apartmanımızda, "Bu apartmanda İklim Elçisi var", "Ben İklim Elçisi olarak bunu yaptım", "Bu apartmanda İklim Elçisi bu kişidir" gibi görünürlük çalışmaları önemli.) (Diğer 6)

• STK

(Kendi örgütlenmemizden sonra STK'lar ve mahallemizle nasıl işbirliğine gidebiliriz noktasına açıldık.)

- İ.E. – STK'lar ile ortak çalışmalar. Yürüyüşler – Ör: Gıda Kooperatifi (yağmur hasadı v.b.) Bisikletliler Derneği. (Diğer 6)
  - STK'larla kendi örgütlenmemiz kapsamında portalımız, topluluğumuzun genişlemesine yönelik işbirliği çalışmalarımız olabilir.)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(İçimizde ya da Kent Konseyi'nde bulunan STK'larla, ulaşım, bisiklete yönelik ya da gıda topluluklarına yönelik işbirlikleri yapılabilir. Yağmur hasatı ya da bisiklet yollarına ilgili ortak çalışmalar yapılabilir.)*
- İ.E. – web sitesi, uygulama (app.), sadakat programı benzeri, eko-takım, uygulama ölçeği – denetim *(Diğer 6)*
  - Örnek: Burada Engel Yok / Oy ve Ötesi
- Metro vb. e-ilan panoları *(Diğer 6)*
  - İklim Elçileri logo - hashtag
  - Sosyal medya
  - Bilinçlendirme ve yaygınlaştırma önemli

• Sektör

(Bireyler ve topluluk olarak örgütlenmemiz, mahalle bazında örgütlenmemizden sonra sektörel ve segment olarak örgütlenmemiz ve bu bilgiyi yaygınlaştırmamız konusunda güzel fikirler var.) (Diğer 6)

- İ.E. olarak – Halk Sağlığı ve iklim boyutunun altını çizmek. *(Diğer 6)*
  - Aile hekimliği
  - Hastaneler
  - Üniversiteler
- *(Sağlık sektörleri; iklim değişikliği ve halk sağlığı alanında bilgilendirim. Bilgi üretelim ve alt yapımızda, mahallemizde bulunan aile hekimliği, özel hastaneler, doğum hastaneleri gibi altyapıları kullanarak yaygınlaştıralım.)*
- *(Araştırma görevlilerinin İklim Elçileri ile bir takım oluşturarak çeşitli konferans, ziyaret veya toplantılarda ortaya çıkması ve halk sağlığı ve iklim değişikliği konusunu yaygınlaştırabiliriz.) (Diğer 6)*
- Doğum hastanelerinde her doğan kişiye ağaç – iklim elçileri ormanı *(Diğer 6)*
- Tekstil *(Diğer 6)*
  - *(Örnek olarak, tekstil ya da sağlık sektörüne yönelik olarak İklim Elçilerinin bünyesinde bulundurduğu uzmanlıkların bilgi paylaşımı önerildi. Konutlara muhtarlıklarla yapılan ev ziyaretlerinde, ev kadınlarının çamaşır yıkamasıyla ve tekstille ilgili bilgilerin aramızdaki tekstil mühendisleri tarafından üretilmesi; ziyaretlerde çamaşırların yüksek derecelerde yıkanmaması, tekstil lifleriyle ilgili bilgilerin iletilmesi...)*
- Otomobil satışları başına ağaç. *(Diğer 2)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(Otomotiv sektörü: İlçedeki araç satışları ile ilgili bir örgütlenmeye gidilebilir. STK'lar, belediye ve özel sektör şirketleriyle işbirliğiyle her bir araç başına, doğumlarda yapıldığı gibi İklim Elçisi ormanı oluşturulabilir.)*
- **Kamu**
  - İklim Elçisi bir belediye görevlisi ile muhtarları ve muhtar yardımcılarını ziyaret ederek bilinçlendirme çalışmaları *(Faaliyet 4.1.1)*
    - İ.E. & Muhtar & Apartman *(Faaliyet 4.1.1)*
      - Apartman yöneticisi yoksa da bir temsilci göndermesi zorunlu tutulabilir.
  - Muhtar yardımcısı kadrosu olan kişi mahallelerde, muhtarlıklarda İklim Elçisi temsilcisi ya da muhatabı. *(Faaliyet 4.1.1)*
    - *(Aynı zamanda mahalle ölçeğinde muhtarlıkların muhatap alınarak bizler ve muhtarların ayrı ayrı kanallarla değil etkileşimli olarak bu faaliyetleri devam ettirebileceklerine yönelik birçok fikir geldi. Mahalle muhtar yardımcılığı diye bir kurum var. Muhtar yardımcıları, iklim elçilerinin muhtarlıklardaki iletişim kişisi olabilir.)*
  - İ.E. siyasi partilere iklim komisyonu eklenebilir. *(Diğer 6)*
    - *(STK'lar kadar aslında siyasi partilerin içinde de iklim komisyonları oluşturulabilir.)*

Kent Konseyi

- İ.E. - Kadıköy Kent Konseyi'nde İ.E. çalışma grubu kurulabilir. *(Diğer 6)*
  - *Sorunlar böyleyken; Kent Konseyi ayağında ilk olarak 'İklim Elçileri Çalışma Grubu' kurulabilir dedik. Madem bizim kanalımız, katılım organımız Kent Konseyi ise ve Kent Konseyi komitelerden ve çalışma gruplarından oluşuyorsa iklim elçilerinin orada daha çok söz sahibi olması sorunumuzu çözebilir dedik.*
- İmar – Planlama uzmanlık gerektiriyor. *(Faaliyet 1.3.1)*
  - *(Kent konseyi, belediye ilişkileri ve imar süreçleriyle ilgili bir takım kısıtlarla karşılaştık. Özellikle imar sisteminde izlemenin yeterli olmadığı problemiyle karşı karşıyayız, çok geniş.)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- o Kent Konseyi vasıtasıyla alınan kararlar Belediye Meclisi'ne gündem önerilebilir. *(Faaliyet 1.3.1)*
  - *(İkincisi, Kent Konseyi vasıtasıyla alınan kararlar ilçede Belediye Meclis kararlarına da dönüşebiliyor, yansiyabiliyor, sunulabiliyor; böyle bir etkimiz var.)*

Belediye

- İmar izni belediyeden çıkıyor. Mütahitlerin uyacağı gereklilikler. *(Faaliyet 1.3.1)*
  - o *(İlçe belediyesi ile ilişkilerimiz çok önemli. Zaten çevre koruma kontrol birimi vasıtasıyla bu projeye dâhil oluyoruz, bu bilgileri alıyoruz. Ama aynı zamanda bizlerin de ilçemizdeki imar ve inşaat konuları hakkında daha çok bilgilennemiz için belki daha özel toplantılar talep edebiliriz İklim Elçileri olarak. Mütahitlerin veya inşaat izni, imar izni alan grupların gittikleri yerler, ruhsatlar konusunda daha çok bilgiye ihtiyacımız var.)*
- İmar sisteminde izleme sistemi yeterli değil. *(Diğer 6)*
  - o *(İklim Elçilerini de aşan çok daha temel, yapısal bir problem var. İmar ve izleme konusunda vatandaşın kararlara katılımıyla ilgili çok büyük bir sorunun altını çizdik iklim elçileri olarak. İmar ve planlama konusunun uzmanlık gerektirdiği tespiti de yapıldı. Fakat bunlara rağmen imar sürecinde olmasa bile planlama konusunda vatandaş olarak kararlara dâhil olabileceğimiz ve Kent Konseyi vasıtasıyla iklim elçileri olarak bunu gerçekleştirebileceğimiz konusunda bilgi aldık. Bilgilerimiz çok heterojen ve bu süreçleri bilmiyoruz. Ayrıca İmar ve planlama süreçleri salt Kadıköy değil İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile de bağlantılı.)*
  - o Çözüm: İ.E. olarak İBB'yi ziyaret edip İmar - Planlama süreçleri eğitim talebinde bulunmak. *(Diğer 6)*
    - *(Belediye tarafında: İlçe belediyesi ve İBB arasında yetki ve sorumluluk çatışması olabiliyorsa bizler de bağımsız iklim elçileri olarak İBB'nin imar ve planlama dairesiyle ve ilgili birim müdürlüklerine imar iznine dair ziyaretlerde bulunabiliriz. Eğitim talebinde bulunabiliriz. Böylece belediyeler arasındaki yetki çatışmasını, problemleri çözmek için bağımsız bir grup olarak hareket edebiliriz.)*
- İ.E. olarak Çevre Festivali'ne katılım

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- o *(Çevre Festivali var Kadıköy Belediyesi'nin... İklim Elçileri olarak festivali iyi bir boy gösterme aracı olarak kullanabiliriz.) (Diğer 6)*

D-1-4) İklim Elçileri (14.04.2018)

Kadıköy İklim Elçileri neler yapabilir?

(İklim Elçileri; birey olarak mı yoksa toplu olarak mı? Aslında hem birey olarak hem toplu olarak yapılacak çok şey olduğunu gördük.) (Diğer 6)

- İnsanlara anlatabilmek, geri dönüşüm materyellerinin toplanması ve iletilebilmesi, tüketimin azaltılması: *(Diğer 5)*

- o *(Öncelikle insanlara bunları anlatmamız gerek noktasındayız hepimiz. Eğitim; aile içerisinde, okullarda, hastanelerde, kamu birimlerinde, özel sektörde, teşebbüslerde...)*
- Eğitim - Aile, okulların bilincin geliştirilmesi (Gelir seviyesi düşük yerleşim alanları) (belediye/muhtarlar)
  - o *(Anaokulları, okullar, eğitim alanları, hastanelerde elçi olarak bulunmamız önem taşıyor.) (Diğer 6)*
- İklim değişikliği eylem planının topluma aktarılması – organize çalışma, izleme, yol haritası çıkartılması. Ağaçlandırmaya özendirme, etkinlikler yapılmalı, muhtarlıkla mahalle çalışması. *(Diğer 6)*
- Eğitimin ve elçilerin sürdürülebilirliğini devam ettirmek, e-mail, muhtarlarla çalışmak ortak sunumla, gönüllü evlerinde, mahalle ölçeğinde aktifleşip eğlenceli olarak.
  - o *(Muhtarların yanı sıra Kent Konseyleri, belediye ile ortak işlerimiz olabilir dedik.) (Diğer 6)*
  - o *(Hatta belirli bir yetki verilerek (sınırlı), bu yetki ile pek çok kapının açılabileceğini...) (Diğer 6)*
  - o *(Çevremizde İklim Elçilerini daha da çoğaltalım, minik İklim Elçileri oluşturalım, ağaç yaşken eğiliyor.) (Diğer 6)*
- İmar – Planlama konusunda meclis üyeleri ile beraber iş birliği yapmak. Kentsel dönüşümde. *(Diğer 6)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(İmar planlarında elçiler görevlendirilirse bunun takibini yapabilirler, hatta birlikte yol katedebilirler. Meclislere girip, öneriler sunup, biraz daha yerelden bir baskı ile bunların geçmesine yardımcı olabilirler.)*

- Sürdürülebilirlik – İklim Elçileri'nin belli aralıklarla toplanması – İklim Elçileri olarak raporlama yapılması (Sosyal medya iletişimi, raporlamak)

- *(Toplum olarak iklim elçilerinin ayrılmadan sürdürülebilirliğini düşündük. Buradan çıktık, ayrıldık değil. Bunun bir devamlılığı olmasını...) (Diğer 6)*
- *(Ekip olarak farklı muhtarlıklarda, belki bulunduğumuz alandaki okullara bir İklim Elçisi olarak gidelim. Orada denetlemeler yapalım. Okullarda anlatalım. Okul aile birlikleriyle beraber çalışmalar yapalım. Zaten Kadıköy Belediyesi sınırlarında okullarda bu tarz çalışmalar yapılıyor. Ama biz eğer farklı bir yetkiye sahip olabilirsek ve bununla ilgili bize de bir belge verilebilirse, bunu da değerlendirelim istedik.) (Faaliyet 4.1.2) (Diğer 6)*
- *(Sosyal medyayı çok iyi kullanalım; bunlardan geri dönüşümleri de alalım, her ay düzenli bir raporlamayla çevre birimine, Kent Konseyi'ne raporlayalım.) (Diğer 6)*
- Bina enerji tasarrufu / İklim elçilerine yetki verilsin. (Faaliyet 4.1.1)
- Çevre festivalinde stant açma – Bilgilendirme – Yaşanılan semtlere ayrılarak.
  - *(Çevre festivalini de düşündük. Hazır önümüzde bir çevre festivali var, burada bir stant açalım, hatta orada manifestomuzu ortaya koyalım. Bununla ilgili bir bilgilendirme çalışması yapalım. Gerekirse orda biz küçük küçük fideler dağıtalım. Çocuklarla farklı eğlenceli alanlar oluşturalım. Bunun ismimizi duyurmak için çok iyi bir yol olduğunu düşündük.) (Diğer 6)*
- Çalışma yapılmalı – Meslek çalışmaları, kültürel mirasın korunması (İklim değişikliğinin sonuçları) konusunda farkındalık yaratılmalıdır.
  - *(Buradaki eğitimin daha da devam etmesi. Mesleki alanlarda da belirli ayrımlara giderek, belki oluşturulacak grupların bu mesleki alanlarda da daha da eğitiminin artırılması.) (Diğer 6)*
  - *(Kültürel mirasımızı da korumamız gerekiyor. Yanlış yapılanmalardan dolayı, iklim değişikliğinden ciddi anlamda etkileniyorlar, onlar da yok oluyorlar.) (Diğer 6)*
- Manifesto hazırlanmalı, paylaşılmalı – video – ilerici gruplar – küçük gruplar – küçük kafeler açılabilir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *Mutlaka elçi olarak, belirli bir manifesto yayınlayarak, buradan çıkan tüm toplantılardan, edindiğimiz eğitimlerden de belirli bir video veya bir konu üzerinde hepimizle paylaşırlarak normalde hepimizin o bilgileriyle muhtarlarla yerelde bir mahalle ölçeğine inerek... Bunlarla beraber gönüllü evlerinde ya da farklı yerlerde bir araya gelerek bizim bu bilgileri kendilerine aktarmamız üzerineydi.) (Diğer 6)*
- *(Ayrıca İklim Elçileri'nin bir kafesi olsun. İnsanlar gelsinler, orada da iklim ile ilgili çalışmalar anlatılsın. Aylık toplantılar yapılsın.) (Diğer 6)*
- İklim elçilerinin donatılması – ampüllerin atılması örneğin (eğitim devam) (Diğer 6)
- Çocuklara eğlenceli alanlar. (Diğer 6)
- İmar toplantılarında İklim Elçilerinin bulunması, plan notlarında iklim ile ilgili çalıştay yapılmalı. (Diğer 6)
  - *(İmar planlama süreçlerinde İklim Elçileri'ne yetki vererek, özellikle kentsel dönüşüm alanı olan Kadıköy 'de, çok fazla etkisini de görüyoruz... Binalarını vermek isteyen insanlara iklim elçileri olarak, muhtarlarla ve belediyeden alacağımız bilgilerle bir yol haritası da çizebiliriz. Neden binaların şeklini değil de sertifikalı binaların yapılması gerektiğini, su hasadını, kompostun ne olduğunu anlatmak gerekir... Kompostu nasıl kullanacaklarını anlatmak gerekiyor.) (Diğer 6)*
  - *(Çok küçük alanlarda, yıkım izni olmamasına rağmen belirli noktalarda küçücük binalar büyük bir arazinin ortasında dikeyine gidiyor. Alana baktığımızda yeşil bir alanı da görebiliyoruz. Belki o alanda bir öneri sunabiliriz meclise... Bu tarz alanların, daha şehir içerisinde toplu olarak belirli metrekarelerde, binaların toplu olarak düzenlenmesi, LEED sertifikalı olması ve yeşil alanın daha fazla ortaya çıkartılması...) (Diğer 6)*
- Mahalle sorumluları olsun. Muhtarlarla – iklim elçisi. (Diğer 6)
  - *(Kendi Mahallemizde ve yerel yönetimlerde neler yapabiliriz? Beyaz masa'ya gidiyor ya raporlamalar... Videolarını çekelim, resim çekelim ve bilgilendirelim. Bunların üzerinde neler yapılabileceğini konuşalım. Belirli bir planlama yapalım ve bunu da meclise sunalım.)*
- İmar planı notlarını daha çevreci hale getirmek / çalıştay. (Diğer 6)
- Özel teşebbüslerin aktif hale getirilmesi – farkındalık yaratmak. (Diğer 6)
- Sera gazı – iklim değişikliğini anlatmak. (Diğer 6)
- Proje anlatma yetkisi, eğitim almak, yetki verilmesi. Çocuklarının bulunduğu okullara iklim elçiliği eğitimi, M.E.B ile iletişime geçmeli. (Diğer 6)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(Milli Eğitim Bakanlığı ile iletişime geçilirse İklim Elçileri okullarda daha rahat eğitim verebilir.)*
- Mimarlar Odası İklim Elçisi olarak eğitilmeli, bununla ilgili yetki verilmeli. *(Diğer 6)*
  - *(Üçlü koordinasyon içinde (soruda yer alan), belirli meslek odalarını da bu işe dahil edelim. Ve onlarla beraber de çalışalım.)*
  - *(İmar planlama süreçleri mimarlar odasının İklim Elçisi olarak eğitilmesi.)*
- Kent Konseyi'nde İklim Çalışma Grubu kurulması. *(Diğer 6)*
  - *(İklim grubunun kurulması. Diğer tüm meslek odalarının da bu konularda eğitime katılması. Hatta İklim Elçileri'nin de bu odalarda birer görev alması. Her toplantılarında, ufak da olsa 15-20 dakika bir söz ile insanları bilinçlendirmeye gayret etmesi.)*
- Toplantı sürekliliği – portal oluşturma – çözüm önerilerinin aylık sunumları olmalı. *(Diğer 6)*
- Gıda atığı nasıl değerlendirilir? *(Diğer 5)*
  - *(Geri dönüşüm ve gıda. Evet, çok güzel yapıyor Kadıköy Belediyesi ama apartman görevlileri kirlilik oluyor diye o geri dönüşümleri dışarı atıyor. Bunun için her apartmana zorunluluk getirilmeli. Gerek gıda atıkları, gerekse dönüşüm atıklarından... Mutlaka bunun bir belge ile bu ürünler, bu kutular bulunacak... Belirli saatlerde zaten geliyor.)*
- Kamu, hastaneler, okullar iklim görevi. *(Diğer 6)*
  - İklim Elçileri organizasyon şeması oluşturulması.
    - *(Organizasyon şeması olmalı, yetki alanları nelerdir? Yetkiler nedir? Ortak paydalarda neler yapılabilir?)*
- Mesleki kategorilere ayrılması – Okullarda ampül değiştirme / Atıklar *(Diğer 6)*
  - *(Her birimizin çok farklı konuları var, ağaçlandırma, su hasadı nasıl yapılır...)*
- Kullanıcıların oturduğu alanlarda konut yapımı hakkında, okullarda mekan kullanıcıların denetlenmesi, hava filtreleri, elektrik, karbon ayak izinin gösterir raporu olmalı, enerji kimlik belgesinin indirim yapılması, teşvik verilmesi. *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Bu konuda çalışmalar olmalı: Gri atık sular, yağmur hasatları olması; apartmanlarda karbon ayak izlerinin ve enerji tasarruf belgelerinin de konulması, bunlara teşvik yaratılması... Bunlar yok ise elçilerin bunların fotoğraflarını, bilgilerini alıp oluşturulacak olan masaya göndermesi, belediyenin de ortaklaşa bir çalışması.)*
- Yerel kullanıcıların denetlenmesi. *(Faaliyet 4.1.1) (Diğer 6)*
- İklim Elçisi Masası'nın kurulması. *(Diğer 6)*
- Video, reklam, tanıtım çalışmasının ağırlıklı olarak yapılması. *(Diğer 6)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Bina – yeni binalarda kompost yerleri, iklime göre ağaçlandırma, LEED sertifikalı bina yaygınlaştırma. **(Faaliyet 1.3.1)**
  - *(Güneş enerjisinden yararlanma: Binalardaki aydınlanmanın güneş enerjisi ile olması, çevre ışıklandırmasının... Sensörlü olabilir. Binalar aydınlatılmamalı; ağaçların oksijen vermesi, fotosentez yapması için belirli bir saatten sonra karanlıkta kalması gerekiyor. Ne kadar çok elektrik kullanırsanız o ağacın ömrünü bitiriyorsunuz. Ne yazık ki binalar arasındaki büyük ağaçların 15-20 yıllık ömrü kaldı. Çünkü ağaçlar yavaş yavaş ölüyorlar.)*
- Kadıköy'de yaşayan ünlülerden destek! Bir/birkaç ünlü İklim Elçisi yapılabilir yaygınlık sağlamak için. **(Diğer 6)**
- Her binanın karbon ayak izini gösterir raporlama olması. **(Faaliyet 1.3.1) (Faaliyet 1.4.1) (Faaliyet 1.5.1) (Faaliyet 4.1.1) (Faaliyet 4.1.2) (Faaliyet 5.1.1)**
- Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması için teşvik olması. **(Faaliyet 1.3.1) (Faaliyet 1.4.1) (Faaliyet 1.4.2) (Faaliyet 1.5.1) (Faaliyet 3.1.1) (Faaliyet 3.1.2) (Faaliyet 3.1.3) (Faaliyet 4.1.1) (Faaliyet 4.1.2) (Faaliyet 5.1.1)**
- Tüm yapılan çalışmaların Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri kapsamında ele alınması. **(Diğer 6)**
- Çok fazla su ihtiyacı olan bitki dikimi yerine daha az su tüketen, Marmara Bölgesi'nde yetişen bitki türlerinin dikilmesi – Örneğin palmye, çim çok su tüketir. **(Faaliyet 1.3.1)**
  - *(Apartman görevlilerine yönelik eğitimler: Suyu çok hunharca kullanıyorlar, yaprağı süpürseler olacak ama suyu saatlerce akıtıyorlar. Su bilincinin mutlaka aktarılması gerekiyor. Artık suyun olmadığını, Türkiye'nin su yoksulu bir ülke olmak üzere olduğunu farketmeliyiz, çok az zaman kaldı. Bu nedenle bunlara biraz daha dikkat çekmemiz gerekiyor.) (Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Belki de İklim Elçileri olarak meclis ve imar bölümüne şöyle bir öneri de sunabiliriz. Bunların belirli bir metreüp / süre ile kullanılması yoluyla bir tasarruf elde edilebilir.) (Faaliyet 4.1.1)*
- Güneş enerjisi ile çalışan ve enerji üreten parklarda banklar konulması. **(Faaliyet 1.6.1)**
- Sokak ve caddelerde babaların yerine ile yol belirlenmeli. **(Diğer 2)**
- Güneş enerjisi ile çalışan aydınlatma lambaları konulmalı. **(Faaliyet 1.6.1) (Faaliyet 1.6.2)**
- *(Bizlere biraz daha yetki verilmesini istiyoruz.) (Diğer 6)*
- *(Kentimizi / İlçemizi güzelleştirmek adına afet alanlarının biraz daha geliştirilmesi. Yeşil alanların korunması ve özellikle binaların temeldeki su yalıtımının çok daha ciddi bir şekilde yapılması iklim elçilerinin konularından biri olabilir.) (Diğer 1)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

D-2) Ulaşım

Kadıköy için hazırlanan rapora göre “Ulaşım”, ilçenin en temel karbon emisyonu kaynaklarından birini oluşturmaktadır. İklim Elçileri'nin bu alandaki bireysel düşüncelerinden uygun olanlarının tespiti ve uygulamaya gönüllülüğün sağlanması için çalıştayda odaklanılan konulardan biri de ulaşım olmuştur.

Katılımcılar World Café esnasında kendi masalarında Kadıköy İklim Eylem Planı'nı da ilgilendiren, “Ulaşım” alanına dair tespit ettikleri sorunları belirlemek ve önerilerini almak amacıyla aşağıdaki sorular etrafında tartışma yürütmüşlerdir.

- Kadıköy'de ulaşım kaynaklı emisyonların azaltılması için neler yapabiliriz?
- Kadıköy'de yüksek emisyonlu ulaşımın kaynakları nelerdir? Hangi noktalara müdahale edebiliriz?
- Düşük emisyonlu entegre bir ulaşım için Kadıköy'de neler yapılabilir?

Toplamda 4 farklı grupta tartışılan bu konuyla ilişkili üretilip yazılı ve sözel olarak dile getirilen fikirler şu şekildedir:

D-2-1) Ulaşım (13.04.2018)

(Ulaşımı kategorize ettik. Arabalarda ve diğer araçlarda düşük yakıt emisyonuna dikkat ettik. Elektrikli / oto gazlı araçlara geçiş.)

Şarj:

- Şarj istasyonlarının kurulması ve sisteme entegre edilmesi. *(Faaliyet 2.1.4)*
- Elektrikli bisiklet için şarj istasyonları olmalı. *(Faaliyet 2.2.1)*

40

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- o *(İlk olarak şarj istasyonlarının kullanılması. Gerek bisiklet, gerek araçlar için. Bunları alıyoruz ama altyapı yok, kullanılmıyor.) (Faaliyet 2.1.4) (Faaliyet 2.2.1)*

Park:

- Otoparklarda emisyona göre ücret alınması.
  - o *(Araba otoparklarında düşük emisyonlu araçtan daha az para alınsın. Elektrikli araçlardan hiç alınmasın belki de.) (Faaliyet 2.1.4)*
- Yollarda trafiğe engel olan yanlış park edilmiş araçlar uyarılmalı ve gerekirse çekilmeli. *(Diğer 2)*
- İETT saat aralıkları koyuyor bisikletle binmeye ve bazı taşıtlarda ücret alıyor. Kullanımı sınırlıyor. *(Faaliyet 2.2.1)*

Deniz:

- Deniz ulaşımı artırılmalı. Moda iskelesi açılmalı, Bostancı iskeleleri daha yoğun kullanılmalı. *(Faaliyet 2.1.6)*
- Kadıköy'de sahil hattına paralel vapur seferlerinin yapılması. *(Faaliyet 2.1.6)*
  - o *(Belediyenin denize kıyısı olmayan bölgesi çok az ama paralel ulaşım yok. Bostancı- Caddebostan – FB – Moda - Kadıköy Rıhtım gibi denizle gelmek...)*
- Katamaran tekneler daha fazla kullanılabilir. *(Faaliyet 2.1.6)*
- Deniz taksilerin yaygınlaştırılması ve fiyatların halka hitap etmesi. *(Faaliyet 2.1.6)*

Raylı sistemler:

- *(Toplu taşıma: İBB – Belediye ile işbirliği. Nostaljik tramvayın durakları artırılmalı. Sadece Moda değil, bir tane Altıyol'dan aşağıya Belediye'ye; bir tane de Moda - FB - Kalamış tarafına. Durak sayısı artırılmalı.) (Faaliyet 2.1.1)*
- Avrupa'da elektrik kullanan bazı şehir içi otobüs hatları mevcut. Eğer elektrik kaynağı da yenilenebilir kaynaklardan kullanılırsa Kadıköy hattı içi hatlar buna dönüştürülebilir. *(Faaliyet 2.1.3)*
- Toplu ulaşımında kullanılan araçların emisyon ölçümleri periyodik kontrol edilerek azaltılmalı. Raylı sistemlere öncelik verilmeli. *(Faaliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.1.3)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- (Otobüs, mavi minibüs, taksi, sarı dolmuş: Bunların emisyon denetimleri belli aralıklarla, 1-3 ayda bir denetim yapılсын. Emisyon denetimini geçmeyen araç bağlansın.)
- (İlçedeki minibüs, otobüs, taksi şöförlerine yönelik ileri sürüş teknikleri dersi. Daha yakıt tasarruflu araba kullanmak.) (Faaliyet 2.3.1)
- (Minibüs yolu, Bağdat Caddesi, Sahil Yolunda akıllı trafik ışığı sistemi yapılabilir. “Kadıköy’den 40 km hızla çıkarsan Maltepe’ye ışığa yakalanmadan gidebilirsin.” – Yakıt tasarrufu bu da... En çok dur kalkta yakıt gidiyor.) (Faaliyet 2.3.1)
- Haydarpaşa – Söğütluçeşme – Bostancı – Kartal raylı sistemleri birbiriyle entegre olarak çalıştırılmalı. (Faaliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.1.2)
- Tramvay hattı kullanılarak insansız, daha modern bir araç kullanılabilir mi? Araç şarjı güneşten (kısmi olsa da) alınabilir mi? (Khalkedon pod) (Faaliyet 2.1.3)
- Yeterli havalandırma sağlanmalı (metroda, otobüste), sirkülasyon sağlanmalı.
  - (Kaliteli değil toplu taşıma. Bu insanları uzaklaştırıyor. Kalite artırılıp kullanım artırılmalı. Klima, elektrikli telefon sarj istasyonları, tüm araçlara internet...) (Faaliyet 2.1.1)
  - (Kötü kokuyor toplu taşıma. Havalandırma. Sosyal neden ortadan kalkmalı, süslü püslü gelmek – insanların toplu taşıma algısı – psikolojik.) (Faaliyet 2.1.1)
  - (Fren yapma pratiği kötü toplu taşımada – toplum sağlığı.) (Faaliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.3.1)

Makam:

- Makam araçlarının düşük emisyonlu – hibrit araçlarla değiştirilmesi.
  - Belediye başkanı, kaymakam, başkan yardımcısı, fen işleri müdürü – makam araçları elektrikli, olmuyorsa otogazlı olsun.) (Faaliyet 2.1.5)
- Yüksek mevkideki insanların bisiklet ve toplu taşımayı kullanmaları. (Faaliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.2.1)
  - (Kadıköy Belediye Başkanı işe bisikletle gitsin, kaymakam metro ile gitsin bir gün... Halkla da kaynaşmış olurlar. Reklam yüzü. Onlar da toplu taşıma diyeti yapсынlar. Kişisel alışkanlıklar açısından örnek olabilirler. PR açısından da önemli.)

Bisiklet:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Bisiklet yolu Kadıköy'de her yerde olmalı. Bisiklet istasyonları daha sık aralıklar ile yollara eklenmeli. *(Faaliyet 2.2.1)*
  - *(Yol yapılmalı; gerek elektrikli gerek normal bisiklet teşvik edilmeli.) (Faaliyet 2.2.1)*
- Elektrikli bisiklet istasyonları gerekli. Bunlar İspark gibi güvenliğin olduğu istasyonlar olabilir. İspark'ın içine de entegre edilebilir. *(Faaliyet 2.2.1)*
  - *(Gerek elektrikli gerek de normalde güvenli park yeri yok.) (Faaliyet 2.2.1)*
- Yokuşlu, efor sarfettiren yollar için (bisiklet ile) eğimler daha azaltılmalı. Yokuş yerine, eğim yerine gerekirse yol uzatılmalı, yine de düz yol bisiklet yolu olmalı. *(Faaliyet 2.2.1)*
- Bisiklet ve yaya yolları belirgin hale getirilip belirli günlerde öncelik verilmeli. *(Faaliyet 2.2.1) (Faaliyet 2.2.2)*
- Elektrikli bisiklet kiralama noktaları kurulup ulaşımın elektrikli bisikletlerle sağlanması.
  - *(Kadıköy sahil, Moda, FB, Kozyatağı'nda olmalı. Rıhtımdan alan Kozyatağı'nda bırakabilecek.) (Faaliyet 2.2.1)*
- Bisikletlere gece lambası ve kilit olmalı. Kilit üzerine düşünülmesi. *(Faaliyet 2.2.1)*
- Bisiklet yollarında parkeden araçlar için caydırıcı olarak bisiklet zabıtalılarının görevlendirilmesi. Ceza yazılması. *(Faaliyet 2.2.1)*
- *(Beşiktaş ve Sarıyer'de yollarda bisikletlilere yönelik "Yolu Paylaş" levhaları var. Kadıköy'de de bu yaygınlaştırılabilir.) (Faaliyet 2.2.1)*

Çarşı – Söğütlüçeşme:

- Kadıköy Çarşı tarafına araç (toplu taşıma harici) girmemesi öngörülebilir.
  - *(Kadıköy merkeze araç girişi sınırlandırılmalı, en azından belli saatlerde.) (Faaliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.2.2)*
- Kadıköy merkezinin içine büyük araç otoparkları yapılmasından kaçınılmalı. *(Faaliyet 2.1.1)*
  - *(Otopark yoksa araçla gelinmez.)*

İşbirliği: Özel sektör, Kamu, Halk:

- Büyükşehir Belediyesi'yle ortak çözümler gerçekleştirilmeli.
  - *(En önemli: İBB ve alt şirketleriyle (Metro İstanbul A.Ş., İETT ile ortak çalışmalar.)) (Faaliyet 2.1.1)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Akbil sahibi olanlara bir takım indirimler sağlanmalı (etkinlikler, opera, konser vs) *(Faaliyet 2.1.1)*
- İETT kullanıcıları ödüllendirilmeli (500 kullanım, vs.) *(Faaliyet 2.1.1)*
  - *(Elli binişte bir Akbil bedava olsun. Yetersiz bakiyeye düşmek engellenir.) (Faaliyet 2.1.1)*
  - *(Doğum günü, bayram, metroyu kullanışın yüzüncü seferi...) (Faaliyet 2.1.1)*
  - *(Toplu taşıma - İstanbul Kart: Hayatında toplu taşıma kullanmamış insanlar var. Kar sahipliği artırılmalı, indirimler... Tüm toplu taşımada o ayın / yılın bilmem kaçınıcı kişiye ödül / minik hediye verilmesi.) (Faaliyet 2.1.1)*
- Toplu taşıma kullanıldığında ne kadar emisyonu azalttığı anons edilebilir. *(Faaliyet 2.1.1)*
  - *(“Bugün otobüsü kullanarak 50 kg karbonu atmosfere salmadın.” “Bugün dünya karbon salınımı için ne yaptın? Ne kadar ağaç kurtardın?”)*
- İETT yükleme istasyonu sayısının artırılması ve mobil yükleme app'inin oluşturulması. *(Faaliyet 2.1.1)*
  - *(App.: Yeterli dolum yeri yok. App. ile kontrol edip evden para aktarsak.)*
- Avrupa Birliği Belediye Başkanları Sözleşmesi'nin imzalanması. *(Diğer 2)*
- *(Aletler var, beş şişe at bir adet metro ulaşım bileti versin. Marketlerde mesela fişinizle alışveriş yapabiliyorsunuz. Kadıköy Belediyesi'nden başlayarak yaygınlaştırılabilir.) (Faaliyet 2.1.1) (Diğer 5)*
- *(Deprem toplanma alanı var mı? Nerede? Olmaması büyük bir sorun, bununla ilgili bilgilendirme. Belediyenin instagram / twitter hesabında farkında olmayan insanlara yönelik bilgilendirme mesajları.) (Diğer 6)*

D-2-2) Ulaşım (13.04.2018)

Alternatif ulaşım yolları:

(İlk başta alternatif ulaşım yolları neler olabilir diye düşündük. Aslında benzer birçok konuya değindik diğer grupla birlikte.)

- Fikirtepe – Kalamış - Kurbağalıdere temizlenip (su arıtma) ulaşım sistemine dâhil edilmesi – Bisiklet yolu *(Faaliyet 2.2.1)*
- Deniz ulaşımı: hop on - hop off *(Faaliyet 2.1.6)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(Mesela Emirgan'la Kanlıca arasında ya da Kalamış'la iskele arasında paralel deniz ulaşımı yapılabilir.)*
- Kadıköy - Pendik minibüs yoluna teleferik hattı konulabilir. **(Faaliyet 2.1.1)**
  - *(Hem bisiklet kullananlar için o bayırı azaltmış olabilir.)*
- Kişisel düzeyde ısrarlıca dilekçeler verilmesi **(Diğer 2)**
- Kaykay, paten gibi araçların yaygınlaştırılması **(Diğer 2)**
  - *(Gençlerin Kaykay, paten gibi araçları kullanımı teşvik edilebilir. Hatta belki belediye bir kaç öğrenciye hediye şeklinde... Böylece daha popülerleştirilip, daha kullanımı artırılabilir.)*
- Raylı sistemin artırılması – tramvay hattı **(Faaliyet 2.1.1)**
- Moda tramvay hattının uzatılması **(Faaliyet 2.1.1)**
  - *(Hem o tramvayın durak sayısı artırılabilir hem de başka bir tramvay yolu yapılabilir. Böylece araç trafiği daha da azalmış olur.)*
- Yeraltı ulaşımı **(Faaliyet 2.1.1)**
- Deniz ulaşımının (elektrikli tekne) teşvik edilip canlandırılması. (Emirgan-Kanlıca hattı gibi) Kalamış-İskele arası hop on - hop off **(Faaliyet 2.1.3) (Faaliyet 2.1.6)**

Bisiklet:

(Bisikleti teşvik etmek emisyonu azaltmak için büyük bir şey ulaşım açısından.)

- Belediye çalışanlarının örnek olması (Bisiklet kullanımı) **(Faaliyet 2.2.1)**
- Bisiklet kullanımının artırılması. **(Faaliyet 2.2.1)**
- Kullanılmayan bisiklet varsa onların kullanımı belki halka ücretsiz **(Faaliyet 2.2.1)**
  - *(Kullanılmayan bisiklet, atıl bisiklet... Varsa bu bisikletin revize edilip ücretsiz belki de halka kullanılması için verilebilir bu bisikletler...)*
- Otoparklarda bisiklet park alanları yapılabilir. **(Faaliyet 2.2.1)**
  - *(Yani insanlar otoparklara araba park ediyorlar, onun yanına bisiklet parkı da yapılabilir.)*
- Spot noktalar belirlenip araçlara trafiğe kapatılması. **(Faaliyet 2.2.1) (Faaliyet 2.2.2)**
  - *(Bu şekilde bisikletler daha kolay kullanılabilir.)*
- Otobüslere bisiklet aparatı **(Faaliyet 2.2.1)**
  - *(Bisikleti teşvik etmek için onları kullanabilecek alan da geliştirilmesi lazım. Mesela otobüslere bisiklet aparatı yapılabilir.)*
- Bisiklet noktalarının artırılması. **(Faaliyet 2.2.1)**

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(Burada kastımız şu: İnsanlar evinden yakın bir noktada bisiklete binip, İskele'ye gelip oradan, hani kendi işine o şekilde gidebilir yani hani.... Bu şekilde araç kullanmak yerine bisikleti kullanabilir. Çünkü "Zaten evimden çıkıyorum, yakın yerde hemen bisiklet bulayım, bineyim gideyim" mantığına bürünebilirler.)*
- Bisiklet yollarını iyileştirme. (Mevzuata uygunluk) **(Faaliyet 2.2.1)**
- Teşvik için sticker, rozet. **(Faaliyet 2.2.1)**
- Bisiklet park noktalarının artırılması **(Faaliyet 2.2.1)**

Araçlar:

(Trafik ve emisyonun en büyük sebepleri araçlar. Ne yapılabilir bunun için?)

- Denetimlerin artırılması (Araç muayene) – Cezai işlemler, egzoz filtresi, düşük emisyonlu yakıt **(Faaliyet 2.1.4)**
  - *(Araçların hibrite çeviremiyorsa, diğer normal araçlar olarak, ne yapılabilir? Egzoz filtresinin hani, zaten onu araç muayenede yapılmış ama daha hani, kontrollerin hani afişler şeklinde, hani uyarı şeklinde, "Yaptınız mı? Araçlarınızı muayene ettiniz mi? Egzoz filtresi var mı?")*
- Yeşil araçların teşviki (park alanlarında indirim / ücretsiz). **(Faaliyet 2.1.4)**
  - *(Yeşil araçların ya da elektrikli araçların otoparklarda ücretsiz olması ya da indirimli... Daha teşviki için bu gibi yollar izlenebilir.)*
- (Kampanya) Egzoz metre – Araçların üzerine sticker (Trafik ışığı gibi: yeşil ✓, sarı ?, kırmızı X) **(Faaliyet 2.1.4)**
  - *(Ya da işte araçların daha az emisyon salınımını araçlara teşvik şeklinde bir kampanya da geliştirilebilir. Mesela egzoz metre diye bir şey yapılabilir. Eğer en az emisyonla yeşil renkte, ortaysa sarı, sonra eğer kötü emisyonu varsa aracın kırmızı şeklinde stickerlar yapıp, hani araca yapıstırıp bu şekilde "ben işte yeşil bir araçla, hani ben çevreciyim işte" insanların da örnek alması açısından güzel bir çözüm olarak kullanılabilir.)*
- Toplu taşıma araçlarının hibrit araçlardan oluşması (biyoyakıt, elektrikli, yakıt pilli, güneş) **(Faaliyet 2.1.3)**
  - *(Belediye araçlarının belki, bu noktada siz bir şey yapamıyoruz, Büyükşehir Belediyesi yapıyor demiştiniz ama belki kişisel dilekçeler verilip Büyükşehir Belediyesi'ne, daha çok yenilenebilir kaynaklı İETT otobüslerinin kullanılması teşvik edilebilir. Etrafındaki insanların bu şekilde dilekçe, ısrarcı bir tutumla*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

hani her alanda Büyükşehir Belediyesi'ne dilekçe şeklinde, faydalı olabilir diye düşünüyoruz.)

- *(Toplu taşıma araçlarının hibrit araçlar olması. Ya da elektrikli. Ya da biomass atıklarıyla, biogas atıklarıyla kullanılan araçlar şeklinde olabilir.)*
- Trafik ışıklarının yenilenebilir enerji kaynaklı olması **(Faaliyet 1.6.1)**

- Yayalar:

(Bunları yaptık ama yayalar için de ne yapılabilir? Çünkü insanlar gerçekten tembel. bizim insanımız. Yürümek yerine ne yapayım, arabayı kullanayım falan... Bu yüzden hani, yayalar için teşvik edici yöntemler geliştirilebilir.) (Faaliyet 2.2.2)

- Yeşillikli ve güzelleştirilmiş yürüyüş yolu. **(Faaliyet 2.2.2)**
  - *(Yürüyüş yollarının, yeşil ve güzel yürüyüş yollarının yapılması insanları yürüyüş için teşvik eden sebeplerden birisi.)*
- Kaldırım düzenlemesi **(Faaliyet 2.2.2)**
- Yayaların yürümeye teşvik edilmesi, bilinçlendirilmesi - Yer işaretleri, vb. **(Faaliyet 2.2.2)**
  - *(Mesela yer işaretleri falan. Otobüsle bir yere gideceksiniz ama buraya mesela yürüyerek on dakikada gidebilirsin. Daha imgesel şeylerle insanları yürümeye teşvik etmek, ya da bu kadar yürürsen şey yapabilirsin... Ben bir yerde görmüştüm: Sağlığın için merdivenlerden yürüyerek çık, asansörü kullanma. Hani bu şekilde... Sağlıklı olmak açısından da insanların teşviki önemli.)*
- Sokak Bizim Derneği – Kaldırım nerede? **(Faaliyet 2.2.2)**
  - *(Yürüyüş yolları için "Sokak Bizim Derneği" varmış; onların "Kaldırım nerede?" adlı projeleri var. Orada insanları yürüyüşü için, yürümek tamam, yürüyeyim diyoruz" ama kaldırım yok nereden yürüyecek bu insanlar? Bu şekilde, belediye açısından kaldırımların geliştirilmesi, düzenlenmesi yapılabilir.)*
- Yayalaştırma projeleri: Belirli yerlerin araç trafiğine kapatılması. **(Faaliyet 2.2.2)**
  - *(En çok konuşulan konular arasında.)*
- Asfalt kullanmak yerine suyu toprağa verecek tarzda yapılar kullanılması- fazla asfalt kullanımı zararlı. **(Faaliyet 2.2.2)**
  - *(Asfalt çok kullanılıyor, özellikle son dönemlerde bayağı her şeyin üzerinde asfalt var. Onun yerine daha çok yürüyüş yollarında karolar, yani suyun toprağa geçmesini sağlayacak yapılar kullanılabilir.)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

D-2-3) Ulaşım (14.04.2018)

1- Mevcut durum analizi

(Önce bir durum değerlendirmesi yaptık. Bizim problemimiz emisyon ve kaynağını azaltmak.)

- Kadıköy genelinde fazla araç kullanımı
  - *(Emisyon salınımının kaynağını azaltmak için araç sayısının azaltılması ya da araçların türünün değişimi öngörülebilir.) (Faaliyet 2.1.4)*
- Raylı sistemlerin yetersiz olması *(Faaliyet 2.1.2)*
  - *(Bunların azaltılması imkansız olmakla beraber yeni bir ray sistemi, üçüncü bir ray sistemi getirerek bu yapılabilir.)*
- Bisiklet ve yaya yolları.... *(Faaliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.2.1) (Faaliyet 2.2.2)*
  - *(Bunun çözümü içinde bizim bir şeyler yapmamız lazım. Arabamızı bırakıp yürüyüp ya da bisikletle seyahat etmeyi alışkanlık haline getirmemiz lazım, toplu taşıma kullanmamız lazım.)*
- Yüksek emisyonlu ulaşım araçları *(Faaliyet 2.1.4)*
  - Özel araçlar
  - Kentsel dönüşüm araçları
    - *(İlk başta düşündüğümüz değişim ise hem toplu taşımada hem de bireysel kullanılan araçların değişimidir. Aynı zamanda hafriyat kamyonları da aklımıza gelen değiştirilmesi gereken araçlardandır. Şu an ilçemizde oldukça fazla bu kamyonlar bulunmakta.)*
- Araç sayısı fazlalığı *(Faaliyet 2.1.4)*
- Araç yollarının yetersizliği (genişlik) *(Faaliyet 2.3.1)*
- Toplu taşıma araçlarının eksikliği
  - *(Herkes kendi bölgesindeki trafikten şikayetçi; bu da araç sayısının fazla olmasından, toplu taşımanın kullanılmamasından çok, toplu taşıma araçlarının sayısının azlığından kaynaklanmaktadır. Bizim bölgemizde ve İstanbul genelinde minibüsler çok fazla olduğundan raylı sistemler de yeterli olmamakta. Bu sebeple herkes bireysel araçlanmaya gitmekte ki bu durum aslında bir bağımlılık.)*
- Kentsel dönüşüm araçlarının güzergahı *(Faaliyet 2.3.1)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(Kentsel dönüşümün de trafiğe etki ettiğini söyleyen bazı katılımcılar var burada.)*

2- Trafik

Müdahele

- Trafiğe çıkacak araç sayısının azaltılması
  - *(Mevcut araçların trafiğe daha az çıkması gerekiyor. Buradaki anlaşmaya varılan önerilerden bir tanesi de, kişilerin taşıt paylaşımı yaparak az taşıt, çok insanın trafiğe çıkmasının sağlanması.) (Diğer 2)*
- Toplu taşıma araçlarının artışı *(Faaliyet 2.1.1)*
- Toplu ulaşım sefer sayıları *(Faaliyet 2.1.1)*
- Park yeri sorunları ve park/hatalı park kaynaklı trafik *(Diğer 2)*
- Emisyonu yüksek eski teknoloji araçlar *(Faaliyet 2.1.3) (Faaliyet 2.1.4) (Faaliyet 2.1.5)*
- Merkezi ve kalabalık bölgelerin yayalaştırılması *(Faaliyet 2.2.2)*
- “Toplu taşımayı özendirmek” *(Faaliyet 2.1.1)*
- “metro-metrobüs-marmaray” *(Faaliyet 2.1.1)*
- “Elektrikli araçlar” *(Faaliyet 2.1.3) (Faaliyet 2.1.4) (Faaliyet 2.1.5) (Faaliyet 2.1.6) (Faaliyet 2.2.1)*
- Bazı hatların azaltılması, bazı hatların fazlalaştırılması *(Faaliyet 2.1.1)*
- Emisyon azaltılması için *(Diğer 2)*
  - Mevcut araçların trafiğe çıkışları – tek numaralı / çift numaralı plakalar
- Trafik yoğunluğunun fazla olduğu bölgelerde hava kalitesi ölçüm istasyonlarının kurularak düzenli takip-kontrol edilmesi *(Diğer 6)*
  - Türk Toraks Derneği uygulaması (aplikasyon)
- Haftasonları toplu taşıma fiyatlarının azaltılması *(Faaliyet 2.1.1)*
  - *(Haftasonu toplu taşıma araçların ücretlerinin azaltılması diğer bir öneri. Böylece bireysel araç kullanımının azaltılması gerçekleştirilebilir.)*
- Passolig – İETT ortak çalışması *(Faaliyet 2.1.1)*
  - Haftasonu maç trafiği şikayeti (FB)
  - *(Diğer bir sorun ise Fenerbahçe stadyumunda maç olan günlerde Kadıköy’de trafik artması. Bunun önüne geçmek için önerimiz maça gelen kişilerin Passolig – İETT ortak çalışması ile ücretsiz ulaşımının sağlanması.)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Maç günlerinde araç kullanımını azaltmak için araç tahsis edilmesi (Özellikle çıkışlar için) (Shuttle uygulaması gibi) **(Faaliyet 2.1.1)**
  - **(Başka bir öneri ise shuttle kullanımını ama bu Fenerbahçe Kulübü tarafından gerçekleştirilmelidir.)**
- Maç günleri trafikte oluşan dar boğazın – trafik yoğunluğunun iyileştirilmesi. **(Faaliyet 2.1.1)**
- Maç saatlerinin değiştirilmesi. **(Faaliyet 2.1.1)**
- Ayda bir Pazar günü Kadıköy (Merkez-Rıhtım) yolların kapatılması & yürüyüş – bisikletle eylem yapılması. **(Faaliyet 2.2.2)**
- Özellikle haftasonları trafik sıkışıklığı ile karbon salınımı artıyor, araç sayısına sınır koyulması. **(Diğer 2)**
- Bilinçli ve tasarruflu araç kullanımı eğitimleri yapılmalı. **(Faaliyet 2.3.1)**
- Yenilebilir enerjiye destek olması açısından, elektrikli araçlarda devreye girecek asfalt çalışmaları – Kinetik enerjinin potansiyel enerjiye dönüştürülmesi. **(Diğer 3)**
- Taşıt paylaşımındaki araç sayısının artırılması **(Diğer 2)**
  - Minibüs yolu – Marmaray hattı istenebilir.
- Ticari araçların işleyiş saatleri **(Faaliyet 2.1.1)**
- Trafik akışının düzenlenmesi **(Diğer 2)**
- Elektrikli araçlara geçilmesi **(Faaliyet 2.1.3) (Faaliyet 2.1.4) (Faaliyet 2.1.5) (Faaliyet 2.1.6) (Faaliyet 2.2.1)**
- Kullanılmayan iskelelerin açılması **(Faaliyet 2.1.6)**
- Toplu taşımanın yer altına taşınması **(Faaliyet 2.1.1)**
- Tramvay **(Faaliyet 2.1.1)**
- Özellikle çocuklara eğitsel oyun şeklinde yenilenebilir enerji kaynakları anlatılmalı, bilinçlendirilmeli. **(Diğer 3)**

Hangi noktalara müdahale?

Bağdat Caddesi

- Kentsel dönüşüm araçlarında CO² - emisyon kontrol. **(Faaliyet 2.1.4)**
- Bisiklet ve yürüyüş yapma ile ilişkili toplumu bilinçlendirme etkinlikleri. **(Faaliyet 2.2.1) (Faaliyet 2.2.2)**

50

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

3- Elektrikli araçlar

(Diğer bir alternatif ise elektrikli araçların kullanımının artırılması olabilir.) (Faaliyet 2.1.4)

- Avantaj artırımı (vergi, otopark...) *(Faaliyet 2.1.4)*
  - *(Elektrikli araç kullanımının teşvik edilmesi. Mesela otopark ücretlerinin elektrikli araçlara daha az olması. Elektrikli araçların vergilerinin azaltılması.)*
- Yeni araçlara vergi indirim, eski araçlara vergi artırımı. *(Faaliyet 2.1.4)*
- Merkeze araç girişi yasaklanıp otopark kartı ile bisiklet kiralama imkanı sağlanabilir. *(Faaliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.2.1)*
- Merkezlere giren araçlardan ilave ücret talep edilsin. *(Faaliyet 2.1.1)*
- 4 çeker araç daha fazla ödesin. *(Faaliyet 2.1.1)*
- Şehir merkezine ağır araçların girişi daha çok yasaklansın. *(Faaliyet 2.1.1)*
- Elektrikli araç istasyonlarının her sokakta kullanılabilir hale getirilmesi. *(Faaliyet 2.1.4)*
- Yenilenebilir enerji kaynaklı toplu taşıma kullanımında indirimli yolculuk. *(Faaliyet 2.1.3)*
- İspark bisiklet kiralama noktalarının artırılması ve yolların düzenlenerek genişletilmesi. *(Faaliyet 2.2.1)*
  - Metro ve metrobüsle entegre edilmesi (duraklarla) *(Faaliyet 2.2.1)*

4- Toplu taşıma

- Toplu taşıma araçlarının periyodik bakımlarının takibi. *(Faaliyet 2.1.3)*
- Metroların sabaha kadar kullanılmasına imkan verilmesi. *(Faaliyet 2.1.1)*
- Toplu taşıma konforunun artırılması (özellikle otobüs) *(Faaliyet 2.2.1)*
- Yokuşlarda bisikletler için ray sistemi (yol kenarları) *(Faaliyet 2.2.1)*
- Bla-Bla Car uygulamasının şehir içi uygulamasının hazırlanması *(Diğer 2)*
  - *(Bla-Bla Car uygulamasının yaygınlaştırılması... Bunu ilçeler arasında yapma fikrimiz var.*
  - *(Böyle bir uygulama aslında mevcut (başka bir katılımcı).)*
- İmar planının düzenlenerek nüfusun kontrol altına alınması *(Diğer 1)*
- Ada bazlı konutlarda ortak araç kullanımını teşvik edici çalışmalar yapılmalı. Sokak içi adadaki apartmanlardan tek noktada buluşup beraber tek araçla gitmek. *(Diğer 2)*
- İş yerlerine özel araçla gelişi engellemek için belediye şirketlerinin, şirket çalışanlarının servis ile gelmesini teşvik edici projeler geliştirilebilir.
  - *(Bireysel araçlardan çok servis kullanımının teşvik edilmesi diğer bir öneri.)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Sağlıklı yürüyüşün önemini sağlık kurumlarıyla birlikte insanları yürüyüşe, araç yerine yürümeye sevk edilmeli. *(Faaliyet 2.2.2)*
- Bir araçta bir kişi değil, komşularla birlikte ortak araç kullanılmalı. *(Diğer 2)*
- *(Diğer bir öneri ise: otobüslerin her durakta durması yerine belli başlı durakların belirlenerek otobüslerin sadece orada durmasını sağlamak. Böylece dur-kalk azalacak dolayısıyla trafik oluşumu engellenecek. Ama bu durumda da ara duraklar arasındaki ulaşımın sağlanması adına yeni bir ulaşım sistemi getirilmesi gerekecek. Bununla ilgili sadece Kadıköy Belediyesi değil İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin de çalışmalarında bulunması gerekmektedir.) (Faaliyet 2.1.1)*

Otopark

- Kiralık park yeri (apt.)
  - *(Kiralık otopark fikri var: Diyelim ki Asya yakasında oturuyoruz ve iş için Avrupa yakasına geçiyoruz. Kendi aracımızın otoparkını başka bir araca kiralayabiliriz.) (Diğer 2)*
- Otoparkların azaltılması, özellikle araçlar otopark bulamayınca aracını çıkartamayacak. *(Faaliyet 2.1.1)*

5 - Yürüyüş yolu

Neler yapılabilir?

- Yürüyüş yollarına ve bisiklete önem verebiliriz. *(Faaliyet 2.2.1) (Faaliyet 2.2.2)*
- Ağaç dikilebilir. - 1 ağaç 20 kişinin nefes almasını ve temiz hava *(Diğer 2)*
- Raylı ulaşım (alternatif enerji ile çalışan) *(Faaliyet 2.1.3)*
- Bisiklet *(Faaliyet 2.2.1)*
- Yaya yolları *(Faaliyet 2.2.2)*
- Mevcut toplu taşıma araçları yenilensin *(Faaliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.1.3)*
- Ortak araçlar *(Diğer 2)*

Eğitim *(Diğer 2)*

- *(Aslında en önemli konu eğitimin çocuklardan başlaması. Çünkü maalesef yetişkinlerin değiştirilmesi çocuklara göre biraz daha zor. Toplum olarak bir araba sevdamız olduğundan, bu bilinci erken yaşta çocuklara empoze ederek geleceğe yatırım yapmalıyız.)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

D-2-4) Ulaşım (14.04.2018)

(Toplu taşıma, elektrikli araç kullanımı, bisiklet kullanımı, trafiğe kısıtlı alan masamızda ele aldığımız 4 ana konudur.)

- Yer üstünün insanlara ve bitkilere terk edilmesi. Araçların yer altından gitmesinin sağlanması, çıkan gazların filtrelenmesi.
  - *(Bütün trafiğin yer altına alınıp, üst yolların yayalara ve bisikletlilere bırakılması da diğer bir öneridir. Ayrıca trafiğin yer altına alınması ile araçlardan çıkan gazın filtrelenerek dışarıyı verilmesi de diğer bir öneri oldu. Böylece emisyon salınımının azaltılabileceğini düşünüyoruz. Ve daha kontrol edilebilir bir hal alacaktır.) (Faaliyet 2.2.1) (Faaliyet 2.2.2)*
- Güvenli yürüyüş yolları yapılması. *(Faaliyet 2.2.1) (Faaliyet 2.2.2)*
  - *(Yaya ulaşımının özendirilmesi öneriliyor. Bunun için de güvenli yaya yollarının yapılması öneriliyor. Kısaca diyebiliriz ki hem yayaların hem bisiklet kullanıcılarının güvenli yaya ve bisiklet yolu isteği var.)*
- Yaya ulaşımının özendirilmesi. *(Faaliyet 2.2.2)*
- Trafiğin yoğun olduğu bölgelerde uygun yeşillendirme yapılması.
  - *(Trafiğin çok yoğun olduğu yerlerde de yol kenarlarındaki yeşillendirmenin artırılması önerilmektedir, böylece kirliliğin etkisinin azaltılabileceğini düşünmekteyiz.) (Diğer 2)*
- Toplu taşımanın *optimizasyonu*.
  - *(Ulaşım sebebiyle ortaya çıkan emisyon salınımının önüne geçmek için iyi bir optimizasyon yapılması gerekmektedir.) (Faaliyet 2.1.1)*
- Spor bisikletlerinin enerji üretmesinin sağlanması. *(Faaliyet 1.6.1)*
  - *(Belki parklardaki egzersiz aletlerinin kullanımı ile elektrik üretilebilir, bu şekilde hem egzersize hem de enerji üretimine teşvik söz konusu olacaktır.)*
- Deniz ulaşımının artırılması *(Faaliyet 2.1.6)*
- Deniz araçlarında da CO₂ salınımının azaltılması. *(Faaliyet 2.1.6)*
- İskelelerin artırılması. *(Faaliyet 2.1.6)*
  - *(Ayrıca şu an kullanılmayan iskelelerin kullanımının açılarak deniz ulaşımının yaygınlaştırılmasının önün açılması da düşündüğümüz diğer bir öneridir.)*
- Toplu taşıma kullanımı OTO START/STOP yaygınlaştırılması. *(Faaliyet 2.1.3)*
- Modern tramvay yapılması. *(Faaliyet 2.1.1)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(Tramvayın yaygınlaştırılması konusunda da ısrarcıyız. Özellikle minibüs ve otobüslerin yoğun kullanıldığı alanlarda tramvay kullanımı hem trafik açısından hem de emisyon salınımı açısından avantaj yaratacaktır.)*
- Özel araçların kullanımının kısıtlanması – özellikle servis hizmeti verilen şirketler için. *(Diğer 2)*
- Aynı bölgede yaşayan insanların araba paylaşımı trafiği azaltacaktır. Portal olabilir. Ortak kullanıma indirim. *(Diğer 2)*
- Toplu taşıma uygulamalarında karbon ayak izini azalttığı için mesaj. App. *(Faaliyet 2.1.1)*
  - *(Toplu taşıma oldukça önemli; bunun teşvik edilmesi öneriliyor. Önerilerden bir tanesi de toplu taşıma kullananlara yeni geliştirilecek uygulamalar üzerinden bilinçlendirilme yapılması (bu araca binerek şu kadar emisyon salınımının önüne geçtiniz gibi).*
- Okul servislerinin yaygınlaşması. *(Diğer 2)*
- Bisiklet:
  - Belediyenin kontrollü bisiklet uygulamasını artırması. İnternet üzerinden app. uygulaması.
    - *(Büyükşehir Belediyesi'nin uyguladığı sahil boyunca bisiklet kiralama alanlarının Kadıköy Belediyesi'nde de uygulanmaya başlanması.)* *(Faaliyet 2.2.1)*
    - *(Bisiklet kullanımlarının yaygınlaştırılması için internet üzerinden bir takım uygulamaların geliştirebileceğini düşünüyoruz ve bu konuda daha belediyeden daha pro-aktif bir çalışma isteniyor.)* *(Faaliyet 2.2.1)*
  - Özellikle elektrikli motosikletlerin yaygınlaştırılması ve güvenliğin sağlanması – sürücü ve yayaya. *(Faaliyet 2.2.1)*
  - Boğaz geçişlerinin bisiklet ile yapılabilmesinin sağlanması. *(Faaliyet 2.2.1)*
    - *(Ayrıca bisiklet ile köprüden geçilebilmesinin de önün açılması diğer bir istek ve öneridir.)*
  - Bisiklet yollarının artırılması ve güvenliğin sağlanması. *(Faaliyet 2.2.1)*
  - Bisiklet kullanımının teşvik edilmesi, ödüllendirme sistemi. *(Faaliyet 2.2.1)*
  - Bisiklet park alanları – otomasyonlu park. *(Faaliyet 2.2.1)*
    - *(Güvenli bisiklet park alanlarının oluşturulması.)*
  - Elektrikli bisiklet şarjı. *(Faaliyet 2.2.1)*
    - *(Elektrikli bisiklet – motosikletin yaygınlaştırılması ve haliyle bunların da şarj edilebilmesi için şarj istasyonlarının kurulması gerekmektedir.)*
  - CO₂ emisyon ölçüm online. *(Diğer 2)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Manuel bisikletler için yokuşlarda destek sistemi. *(Faaliyet 2.2.1)*
  - *(Yokuşlar için bisiklet destek programı olmasının önemli olduğunu düşünüyoruz.)*
- Merkez:
  - Trafiğe kısıtlı alanların oluşturulması. *(Faaliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.2.2)*
  - Otopark ücretlerinin yükseltilmesi. *(Faaliyet 2.1.1)*
    - *(Son olarak otopark kullanım ücretlerinin artırılması ile araç kullanımının azaltılması gibi önerilerimiz söz konusu.) (Faaliyet 2.1.1)*
    - *(Otoparklarda yapılabilirse pozitif ayrımcılığa gidilerek sadece elektrikli araçların kullanılabileceği otoparkların yaygınlaştırılması ya da kullanım ücretlerinin bu araçlar için diğer araçlara göre daha uygun fiyatlı olması da diğer önerilerimizden biridir.) (Faaliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.1.4)*
  - Şehir merkezine giriş için ücret ödenmesi. *(Faaliyet 2.1.1)*
  - Trafiğe kısıtlı alanlarda sadece elektrikli araçların kullanılması sağlanabilir. *(Faaliyet 2.1.4)*
  - Merkeze araç girişinin azaltılması için dış bölgelere otopark sağlanması – içeriye toplu taşıma (modern) kullanılması. *(Faaliyet 2.1.1)*
    - *(Kadıköy dışından gelen araçların önlenmesi için dışarıda park alanları oluşturulması ve toplu taşıma ile boğaz geçişlerinin sağlanması diğer bir önerimizdir.) (Faaliyet 2.1.1)*
  - *(25.000 araç Avrasya Tüneli'nden geçmekte ve bu durum Kadıköy'ü bir transfer merkezine getirerek kirliliğin hepsini Kadıköy'e atmaktadır. Bunun önüne geçilmelidir.) (Faaliyet 2.1.1)*
- Elektrikli araçlar:
  - Elektrikli araçlar için teşvik – özellikle ücretsiz şarj. *(Faaliyet 2.1.4)*
  - Elektrikli araçların yaygınlaştırılması. Özellikle belediyenin kullanım araçları. *(Faaliyet 2.1.4) (Faaliyet 2.1.5)*
  - Şarj eden yollar. *(Faaliyet 2.1.4)*
    - *(Şarjlı yollardan bahsedildi. Arabayı şarj eden yollar yapılabilir dedik.)*
  - Şarj istasyonlarının PV ile desteklenmesi. *(Faaliyet 2.1.4)*
  - CO₂ emisyonlarının azaltılması için durmaların azaltılması. *(Faaliyet 2.3.1)*
  - Emisyon seyreltici/azaltıcı bitkiler. *(Diğer 2)*
  - Kapalı otoparklara filtre uygulaması. *(Diğer 2)*
    - *(Kapalı otoparklarda da filtre sistemine geçilebilir. Böylece havaya verilecek olan salınımın etkisi azaltılabilir.)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- o CO₂ üreten minibüslerin kaldırılması. *(Faaliyet 2.1.3)*
- Veri oluşturulması ve yeni uygulamaların bu verilere dayalı yapılması. *(Diğer 2)*
  - o *(Veri toplama problemini aşmamız lazım öncelikle. Nerede, ne kadar karbon salınımı yapıyor bunun öğrenilmesi gerekmektedir. Bu verileri de görsel olarak sunmalıyız, panolarda sunabiliriz. Böylece orada yaşayan insanlar o gün ne kadar karbon salınımı yapılmış görebilir. Bunun da önlem alma açısından etkili olacağını düşünüyoruz.)*
  - o *(Bölgesel olarak da bir data oluşturulmalı ve buna göre bu konuda eğitim metotları geliştirilmelidir.)*
- İklim konusundaki eğitimlerin, eylemlerin artırılması – Yaratıcı. Etkili. Sahiplenilen. *(Diğer 6)*
- Bölgesel eğitim ihtiyacının tespiti ve bu bilgiye dayalı eğitim. *(Diğer 6)*
- Deniz taşıtlarının ürettiği CO₂ gazlarının kontrol altına alınması. *(Faaliyet 2.1.3)*
(Faaliyet 2.1.6)
- Online CO₂ ölçüp gösteren panolar. *(Diğer 2)*

D-3) Enerji

Katılımcılar World Café esnasında kendi masalarında Kadıköy İklim Eylem Planı'nı da ilgilendiren, "Enerji" alanına dair tespit ettikleri sorunları belirlemek ve önerilerini almak amacıyla aşağıdaki sorular etrafında tartışma yürütmüşlerdir:

- Kadıköy'de enerji kaynaklı emisyonları azaltılmak için neler yapabiliriz?
- Ailemizin / Mahallemizin / İlçemizin enerji oburu aktörleri kimlerdir?
- Kadıköy'de konutlarda "Enerji Verimliliği" ve "Yenilenebilir Enerji" üretimi için neler yapabiliriz?

Toplamda 4 farklı grupta tartışılan bu konuyla ilişkili üretilip yazılı ve sözel olarak dile getirilen fikirler şu şekildedir:

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

D-3-1) Enerji (13.04.2018)

1- ENERJİ OBURU

- Tabelalarda yanıp sönen ışıklar – Çözüm: Güneş paneli, LED **(Faaliyet 1.4.2)**
  - *(Tabelalarda yanıp sönen ışıklar çok fazla. Güneş panelleriyle ya da LED ışıklar kullanılarak aydınlatmalar yapılırsa daha verimli ve çevreci olacaktır.)*
- Yan yana olan esnaf tabelalarının boyutlarının düzenlenmesi. **(Diğer 6)**
  - *(Esnaf tabelaları büyüklü küçüklü asılıyor, görüntü kirliliği yaratıyor.)*
- Bulaşık ve çamaşır makinası yeterli dolulukta olunca çalıştırılmalı. **(Faaliyet 4.1.1)**
  - *(Bulaşık ve çamaşır makinaları yeterli dolulukta olduğunda çalıştırılırsa enerji verimliliği açısından etkili olacaktır.)*
- Kuru temizleme - Su, ütü, elektrik, deterjan. **(Faaliyet 4.1.1)**
  - *(Mahallemizde, yakınımızda kuru temizlemeciler çok fazla. Bunlar çok fazla su tüketiyorlar. Ütü çok elektrik tüketen bir araç. Aynı zamanda deterjan kullanımı olduğu için su kaynaklarımız oldukça fazla kirleniyor.)*
- Toplum sağlığı merkezlerinde bilgilendirme yapılmalı. **(Faaliyet 4.1.1)**
  - *(Toplum sağlığı merkezleri ve halk eğitim merkezleri gibi toplu alanlarda, özellikle kadınlarımızın olduğu alanlarda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalı. Evlerde ne gibi verimlilik sağlayabilecekleri üzerine.)*
- TV'nin sürekli açık olması. **(Faaliyet 4.1.1)**
  - *(Evimizde genelde televizyon sürekli açık, evde ses olsun diye. Bunun kapatılması gerekiyor.)*
- Şarj aletlerinin takılı bırakılması. **(Faaliyet 4.1.1)**
  - *(Şarj aletlerimizi sürekli takılı olarak bırakıyoruz. Hem kablonun ucuna verdiği elektrik fazlası hem de patlamaya yol açabilir. Dikkat edilmesi gerekiyor.)*
- Gün ışığından faydalanma - stres ve göz yorgunluğu. **(Faaliyet 4.1.1)**
  - *(Gün ışığından oldukça fazla faydalanmamız gerekiyor. İş yerleri için de geçerli. Hem göz yorgunluğuna hem de strese de yol açıyor ışık kullanımı.)*
- AVM'ler yeşil bina olmalı! **(Faaliyet 1.4.1) (Faaliyet 1.4.2) (Faaliyet 4.1.2)**
  - *(AVM'ler büyük sorunlardan biri. Yapılacaksa da yeşil bina şeklinde yapılması gerektiğini düşünüyoruz. Her boş alana da AVM dikilmemesi gerektiğini düşünüyoruz.)*
- Rezidans ışıklandırmaları. **(Faaliyet 1.3.1)**
  - *(Yeni kentsel dönüşüm ile rezidansların ışıklandırmaları çok fazla. Sırf dikkat çeksin diye geceleri çok fazla ışık görüyorsunuz; özellikle Ataşehir tarafında,*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Fikirtepe tarafında çok yoğunluk var. Bunlara bir sınırlama getirilmesi gerektiğini düşünüyoruz.)

- Trafik unsuru sebebiyle toplu taşıma kullanılmaması. **(Faaliyet 2.1.1)**
  - *(Trafik nedeniyle insanlar genelde toplu taşıma kullanmıyor ve özendirilmesi gerekiyor aslında. Toplu taşımaya gidecek ring seferlerinin düzenlenmesi gerekiyor. Bunu sıklıkla yaparsak insanlar kişisel araçlarını kullanmazlar ve emisyon kaynakları azalmış olur.)*
- Evlerde güneş panelleri yaygınlaştırılmalı - Doğalgaz azaltımı. **(Faaliyet 1.1.2)**
(Faaliyet 3.1.2)
  - *(Evlerde güneş panellerinin yaygınlaştırılması. Bina yönetimi, site yönetimine bağlı olarak oldukça rahat güneş paneli kurulabiliyor binalarımıza. Bunu yaygınlaştırmamız gerekiyor. Güneşten yararlanabildiğimiz kadar doğalgazımızı da kullanmayı azaltmış oluruz.)*
- Güneş panelli yollar! **(Diğer 3)**
  - *(Asfalt yerine Güneş panelli yollar yapılabilir.)*
- Sokak aydınlatmaları, trafik lambaları için yenilenebilir enerji. **(Faaliyet 1.6.1)**
  - *(Sokak aydınlatmaları, trafik lambaları için yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanmamız gerekiyor. Güneş panelli yapılabilir, bunlar çok basit sistemler.)*
- Kentsel dönüşümde yeşil bina sayısının artırılması. **(Faaliyet 1.3.1)**
  - *Yalıtım, güneş paneli, yağmur suyu, yeşil alan, gri su.*
  - *Kentsel dönüşümde yeşil bina sayısının artırılması gerekiyor. Bu yalıtım, ısı kullanımı açısından faydalı olacaktır; güneş paneli, yağmur suyu kullanımı, yeşil alanlara özen gösterilmesi... Yeşil binalarda az su isteyen bitkiler kullanılıyor, bu da su tüketimini azaltıyor. Gri suyla atık suyun geri dönüştürülerek tekrar kullanılması.*
- Dikey ağaçlandırma, temiz hava sahası, CO² temizleyici. **(Faaliyet 1.3.1)** **(Diğer 1)**
  - *(Dikey ağaçlandırmalar yapılabilir. Hem yerden tasarruf için, zaten oldukça sıkışık bir düzende yaşıyoruz. Dikey ağaçlandırmalarla temiz hava sahası sağlanabilir. Karbondioksit temizleyicisi alanlar yaratabilir.)*
- Bisiklet istasyonlarının artırılması, kilit sistemi, bisiklet sayısı artırımı. **(Faaliyet 2.2.1)**
  - *(Bisiklet istasyonlarının artırılması gerekiyor. Daha çok bisiklete özendirici havuçlar kullanılabilir belediye tarafından. Aynı zamanda bunun bir kilit sisteminin olması gerekiyor, bisikletin çalınmaması için. Ve bisiklet sayılarının artırılması gerekiyor. Genelde sahillerde var ama hiç bulunmuyor, boş oluyor genelde.)*
- Araç parkedilmesine karşılık bisikletli zabıtalara ceza yazması. **(Faaliyet 2.2.1)**

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(Bisiklet yollarına araç park ediliyor. Aynı zamanda engelli vatandaşlarımızın ilerlediği yollara da araçlar park ediliyor. Buna karşılık bisikletli zabıtalara ceza kesmesi gerektiğini düşünüyoruz, caydırıcılık için.)*
- Nilüfer Belediyesi bisiklet kullanan çalışanlarına 1 saat izin (duş). *(Faaliyet 2.2.1)*
  - *(Bursa Nilüfer Belediyesi bisikletle gelen çalışanlarına bir saatlik duş izni veriyormuş. Bu da çok güzel bir şekilde bisiklete özendirici bir adım olabilir.)*
- Metro istasyonlarına ring seferi düzenlenebilir. *(Faaliyet 2.1.1)*
- Elektrikli araç? Elektrikli bisiklet?
  - *(Elektrikli araç ve bisiklet dedik, bu ne kadar doğru bilmiyoruz, yine bir elektrik kullanımı var.) (Faaliyet 2.1.4)*
- Hibrit araç – pil geri dönüşümü. *(Faaliyet 2.1.4)*
  - *(Ülkemizde hibrit araçların yaygınlaştırılması gerekiyor. Hibrit akülerin pillerin geri dönüştürülebilir olacağını düşünüyoruz, bu şekilde geri dönüşüme katkımız olur hem de daha temiz bir enerji sağlamış oluruz.)*
- ÇevreciTV.com - Oksijen lojistiği üretimi.
  - *(Çevreci tv.com'un bir haberine göre oksijen lastiği üretimi yapan araçlar varmış. Oksijen üretiyor. Kendi karbondioksitini temizlemiş oluyormuş, havayı da temizliyor.)*
- Elektrik depolanması için DEV PİL *(Diğer 1)*
  - *(Elektrik depolanması için dev piller yaygınlaştırılabilir, zaten Tesla üretiyor.)*
- Belediyelerin kendilerine ait ArGe Sorumlulukları *(Diğer 1)*
  - *(Belediyelerin kendilerine ait ArGe kurumları, ArGe sorumluları olması gerektiğini düşünüyoruz.)*
- Soğuk elektrik, ışık saçan bitkiler. (Amerika) *(Faaliyet 1.3.1) (Faaliyet 1.4.2) (Faaliyet 1.5.1) (Faaliyet 1.6.1)*
  - *(Soğuk elektrik kullanılabilir. Işık saçan bitkiler, ateş böceklerinin ışık yayması gibi soğuk elektrik.)*
- Floresanlardan LED ışıklara geçilmesi *(Faaliyet 1.1.3) (Faaliyet 1.3.1) (Faaliyet 1.4.2) (Faaliyet 1.5.1)*
  - *(Floresanların içinde civa ve fosfor var, kırıldığı zaman insan sağlığına ve havaya olumsuz etkisi var. Şu an artık LED kullanılması gerekiyor. Floresanların geri dönüşümü ülkemizde mümkün.)*
- İmar izni verilirken güneş paneli zorunluluğu - Enerji kimlik belgesi *(Faaliyet 1.3.1)*
  - *(İmar izni verirken güneş paneli zorunlu kılınmalı.)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(Enerji kimlik belgesi binalarda zorunlu tutulmalı.)*
- Güneş evi yapılanması *(Diğer 1)*
  - *(Güneş evleri yapılabilir. Antalya ve Diyarbakır'daki gibi. Güneş evleriyle fazla enerjiyi tek bir yerde toplayıp yayabiliriz.)*
- Kiri ağaçları - Bambudan hafif, ateşe dayanıklı, toprağı ve havayı 10 kat fazla temizliyor, çabuk büyüyor. *(Diğer 1)*
- Anaokulları ve ilkokullarda temiz enerji, geri dönüşüm, doğal yaşam konularının ders içeriğine geçmesi.
  - *(Anaokulları ve ilkokullarda temiz enerji, geri dönüşüm ve doğal yaşam için belki gönüllü elçiler oluşturulabilir. Ya da ders içeriğine geçerse daha etkin bir şekilde kullanılmış olur. Ağaç yaşken eğilir, çocuklardan başlamak çok daha büyük bir farkındalık yaratıyor.) (Diğer 5) (Diğer 6)*
- Dalga, akıntı enerjisi - Kadıköy arıtma sistemi!
  - *(Dalga ve akıntı enerjisi kullanılabilir, boğaz var.) (Diğer 1)*
  - *(Kadıköy'ün ileri biyolojik arıtma sistemine ihtiyacı var.) (Faaliyet 5.2.1)*
- Metrobüs yol kenarları yeşillendirilmeli. *(Diğer 2)*
- Kentsel dönüşüm sebebiyle oluşan inşaat tozları
  - *(Kentsel dönüşüm sebebiyle oluşan inşaat atıkları, hafriyat tozları, molozlar var. Bunlar emisyonumuzu etkileyen şeyler.) (Diğer 1)*
- Kentsel tasarım rehberi? *(Faaliyet 1.3.1)*
- Molozlar, hafriyat atıkları *(Diğer 1)*
- *(Binaların kuşbakışı bakıldığında, özellikle eski binalarda, ortada alanlar atıl alanlar. Bunlar yeşil alanlara çevrilebilir. Buralara özendirici kafeler yapılabilir.)*

D-3-2) Enerji (13.04.2018)

- Toplu taşıma teşviği *(Faaliyet 2.1.1)*
(Enerji emisyonlarının düşürülmesi için öncelikle toplu taşımanın teşvik edilmesi. Ulaşım için en çok özel araçlar kullanılıyor. Bu da karbon emisyonu – benzin etkisi.)
  - Raylı sistem yaygınlaşması ⇒ Bütçe Kontrolü için: “Tramvay” önerisi. *(Faaliyet 2.1.1)*
    - *(Yer üstündeki sistemler kirlilik ve trafik sıkışıklığı yarattığı için yer altındaki sistemlerin yaygınlaştırılması. Raylı sistemin yaygın kullanılması. Metro maliyetliyse yer üstünde tramvay önerisi.)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Entegre: (Gönüllülük) Özel araçlarda kısıtlama (araç paylaşımı) (sosyal medyadan, otostop kültürü) *(Diğer 2)*
  - *(Özel araçlarda kısıtlama. Araç paylaşımı, özel araç sahiplerince çok önemli. Şirketlerde organize olmak daha kolay; organize olup birlikte seyahat edebilirler. Bu site içinde bir kişi tarafından organize edilebilir ya da sosyal medyada birbirlerine ulaşip bunu halledebilirler.)*
- Entegre: Tek-çift plaka uygulaması (trafik regülasyonu/?) *(Diğer 2)*
  - *(Trafik akışını rahatlatmak için bir sistem... Ama kişilerin özel hayatına müdahale etme konusu. Bu araç paylaşımı ile entegre edilebilir. Kişisel olarak araç kullanımını azaltmak.)*
- “Bisiklet” önceliği – (Eğimli alanlarda taşıma desteği)
  - *(Bu kültürel bir olgu, bir gelenek. İstanbul coğrafyası engel teşkil ediyor. Taşıma desteği verilebilir: Eğitim yüksekse taşıma sistemi – destek.)* *(Faaliyet 2.2.1)*
  - **Yaptırımlar!!! (Yerel müdahale)!**
  - *(Araçların hakim olduğu bir İstanbul, yaya bile yok. Bisiklete zorluk yaşatırlarsa yaptırım uygulanması – saygı sağlanmalı.)* *(Faaliyet 2.2.1)*
- Çevre dostu binaların teşviği (sertifikasyon)
  - (Özellikle) kentsel dönüşüm alanları (dönüştürücü)
    - *(Kentsel dönüşüm, binalar yıkılıyor, yeniden yapılıyor. Bu binaların çevre dostu yapılması gerek, sertifikasyonların verilmesi gerekiyor.)* *(Faaliyet 1.3.1)*
    - *(Çok inşaat alanı var, inşaat malzemelerinin dönüşümü yapılmalı, inşaatın sürdürülebilirliğini sağlamak.)* *(Diğer 1)*
- Konut (Gökdelen) ve Ticari Alanlar, AVM (güneş kolektörleri)
  - *(Enerji oburu faktörler: Ticaret alanları en obur oluşumlar.)*
    - *(Gökdelenler – gece gündüz aydınlatılıp çok fazla elektrik tüketiyorlar.)* *(Faaliyet 1.3.1)*
  - *(AVM’ler – yenilebilir ve yenilikçi enerji kullanılmalı.)* *(Faaliyet 1.4.1)* *(Faaliyet 1.4.2)*
  - *(Konut alanları – Tüketimin takibi önem arz ediyor. Aramızdan bir elçi olabilir, iklim elçileri, belediyenin çalışanları, yetkililer aylık olarak belli günlerde insanların evlerine gidip bu ölçümü yapabilir.)* *(Faaliyet 1.1.3)* *(Faaliyet 4.1.1)*
  - Tüketimin takibi (vergi teşviği, vs.) + Havaalanı (yenilenebilir olmalı)
    - *(Hane bazında azalmaya teşvik yapılabilir, mesela vergi teşviği... Bu ütopykse ülke boyunda, vs. nedeniyle bir hafta boyunca bedava toplu taşıma kullanma teşviği. Bu noktada hem enerji kullanımı azaltımı hem de*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

toplu taşıma kullanımı teşviği entegre edilmiş olabilir.) (Faaliyet 1.1.1)

(Faaliyet 1.1.2) (Faaliyet 1.1.3) (Faaliyet 2.1.1) (Faaliyet 4.1.1)

- *(Havaalanları çok enerji tüketiyor. Yenilenebilir enerji ile havaalanları planlayıp hayata geçirilmeli.) (Diğer 2)*

- Belediye Koalisyonu: Bio gaz sistemleri (ayırıştırma gerekiyor)
  - Çöpten enerji elde edilmesi için diğer belediyelerle iş birliği yapılabilir. Belediye koalisyonu. *(Faaliyet 1.2.1)*
    - *(Çöpün enerji üretiminde kullanılması. Çöpün ayrıştırılması gerekiyor.)*
    - *(Belediyelerin maliyeti düşürmek için bir araya gelmesiyle biyogaz sistemleri ortaya koyması.)*
  - “Çöp, çöp değildir”: eğitim (okul öncesi) - ayrıştırma çöp kutuları, çocuklar için teşvik edici (dikkat çekici) *(Diğer 5)*
    - *(Çöpün ayrı ayrı ayrıştırılarak toplanması yaygın olmadığından biz de en temelden gidip okul öncesi çocukların çöpünü anaokullarında ayrıştırması – Görsel olarak çalışılmış çöp kutuları, karikatürize görseller ve ayrıştırmaları sağlanmalı. Çocuk ve gençlere yatırım yapılmalı.)*
- Bilgilendirme (sosyal medya) / workshop'lar / kooperatif
  - “TAK Kadıköy” ile organizasyon *(Faaliyet 4.1.1)*
    - *(Bilgilendirme en önemli nokta. Kadıköy'deki bilgi paylaşım ortamlarında bir araya gelip bu işi daha fazla kişiye anlatmak. Mesela Kadıköy tasarım atölyesi ile birlikte bazı organizasyonlar yapılması, bu organizasyon işinin aramızdaki bazı kişilerle yapılması...)*
  - Neye gerçekten ihtiyaç duyuyoruz? *(Faaliyet 4.1.1)*
    - *(Evde iş yapan herkesin, ev hanımı, çocuk, mahalleler arası organize olup “neye gerçekten evde ihtiyaç duyuyoruz, neyi neyle karşılayabiliriz” gibi bazı durumları düşünmelerini sağlayan workshop'lar ve bilgilendirme ortamları oluşturabiliriz.)*
  - İklim elçileri bilgilendirme (araştırma konuları + sunumlar) *(Faaliyet 4.1.1)*
  - Eğitim tasarımı *(Faaliyet 4.1.1)*
    - *(Okul öncesi çocukların çevre bilincinin oluşturulması: Eğitim tasarımı kesinlikle düşünülmeli. Her yer, her bilgi, her ortamdan insanlar gelecek; herkesi ayrıştırıp onların ilgi alanları ve anlayış şekillerine göre eğitim sunmamız gerekecek. Bu yüzden bu eğitim sürecinin tasarlanması gerekiyor.)*
- Fazla enerji harcayan kurutma makineleri konusunda bilgilendirme yapılmalı. *(Faaliyet 4.1.1) (Diğer 1)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Mahalle ve ilçedeki tüm kamu aydınlatma, vb.de solar enerjiden yararlanılarak tasarruf edilebilir. *(Faaliyet 1.5.1)*
- Yeni alınacak cihazlarda (elektronik) A+ ürünlerin alınmasına teşvik verilebilir. *(Faaliyet 4.1.1) (Diğer 1)*
- Binalardaki enerji kimlik belgesi en kısa sürede uygulamaya geçmeli. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Tasarruf için bina yalıtımları (mevcut), yeni binalarda güneş enerjisi panelleri takılmalı. *(Faaliyet 1.1.1) (Faaliyet 1.1.2) (Faaliyet 1.4.1) (Faaliyet 1.5.1) (Faaliyet 3.1.2)*
- Belediye enerji dostu binaları seçip ödüllendirebilir. *(Faaliyet 1.1.1) (Faaliyet 1.1.2) (Faaliyet 1.1.3) (Faaliyet 1.4.1) (Faaliyet 1.4.2) (Faaliyet 4.1.1)*
- Elektrikli ve elektronik cihazların stand-by modunda kalmasının önüne geçilebilir. *(Faaliyet 4.1.1) (Diğer 1)*

D-3-3) Enerji (14.04.2018)

Bu sunumun videosundaki teknik sorun nedeniyle raporlamada sadece flip-chart dökümünden faydalanılmıştır.

- İş yerlerinde enerji için farkındalık. *(Faaliyet 1.4.1) (Faaliyet 1.4.2)*
- Büyük binalara LEED zorunluluğu. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Yeni AVM yapılması. *(Diğer 1)*
  - Yeşillendirme. *(Diğer 1)*
- Biz elçi olarak baskı grubu olmalıyız. Belediye de bizi yönlendirsin. *(Diğer 6)*
- Ampuller değişecek, yenisi alınacak. Apartman yöneticileri bilgilendirilebilir. *(Faaliyet 1.1.3)*
- Broşür hazırlansın (bilinçlendirme için). *(Diğer 6)*
- Kinetik enerjiyi ışık vb. olarak kullanmak (okullarda, AVM'lerde.) *(Faaliyet 1.4.2) (Faaliyet 1.5.1) (Faaliyet 3.1.1)*
- İleri dönüşüm teknikleri.

Hepimiz enerji oburuyuz ☺

- Mantolomaya fiyat kontrolü, kredi kolaylığı. *(Faaliyet 1.1.1) (Faaliyet 1.4.1) (Faaliyet 5.1.1)*
- Sanayi bölgelerinde çatıya PV. *(Faaliyet 3.1.3)*
- Toplu taşıma enerji biriktirsin. *(Diğer 3)*
- Banyo, atık su, WC'lerde (gri su). *(Faaliyet 1.3.1)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Ana ve ara yollarda fotosel. *(Faaliyet 1.6.1)*
- Termostata yasal zorunluluk. *(Faaliyet 1.3.1) (Faaliyet 4.1.1)*
- Enerji kooperatifi yapılmalı. *(Diğer 1)*
- Toplu ısıtma ve soğutma. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Su akarken azaltma aparatı. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Eğitim, özellikle kadınlar ve çocuklar. *(Faaliyet 4.1.1)*
- Belediye fatura özelinde özendirsin, teşvik etsin. *(Faaliyet 4.1.1)*
- İlk öğretim öncesi eğitim. *(Faaliyet 4.1.1)*
- Çocuklara ödüllendirme. *(Faaliyet 4.1.1)*
- PV zorunluluğu (çatıya). *(Faaliyet 1.3.1)*
- Yeşillendirme uzun soluklu. *(Diğer 1)*
- Her mahalleye bir park. *(Diğer 1)*
- İmar planına yeşil bina, sürdürülebilir eklenmeli. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Eski sitelere de yeşil çözümler. *(Faaliyet 1.1.1) (Faaliyet 1.1.2) (Faaliyet 1.1.3)*
  - Aydınlatma.
  - Isıtma.
- Reduce → re-use & recycle *(Diğer 5)*
- Toplu taşımada elektrik. *(Diğer 3)*
- Bisiklet yolları, özendirme. *(Faaliyet 2.2.1)*
- Sokak lambaları, fotosel. *(Faaliyet 1.6.1)*
- Güvenli bisiklet parkı. *(Faaliyet 2.2.1)*

En büyük tüketim evde

- Isı yalıtımı. *(Faaliyet 1.1.1) (Diğer 6)*
  - Enerji kimliği tespit ve yönlendirme (belediye tarafından)
  - Kapı, pencere ısı kaçakları apartman bazında.
  - Fizibilite çalışması, ROI by belediye.
- Aydınlatma. *(Faaliyet 1.1.3) (Faaliyet 1.3.1)*
  - Led teşvik.
  - Tasarım aşamasında doğal aydınlatma.
  - Fotoselli aydınlatma.
- Klimada akıllı system. *(Diğer 1) (Faaliyet 4.1.1)*
- Kullanılan beyaz eşyalarda A++ *(Diğer 1) (Faaliyet 4.1.1)*
- Balkonlar gitti, kurutma makinesi *(Diğer 1) (Faaliyet 4.1.1)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Kombiler için akıllı termostat. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Alttan ısıtma. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Klima kullanıyoruz, yeşil alan lazım. *(Diğer 1)*
- Yeşil alan gerekli. *(Diğer 1)*
- AVM'lerde enerji tasarrufu. *(Faaliyet 1.4.1) (Faaliyet 1.4.2)*
- Merkezi sistemde payölçer etkinliği için ödüllendirme. *(Faaliyet 1.3.1)*
- Mutfak üstü aspiratörünü sıcaklık düzenleme, dışarıdan havalandırmada soğutma enerjisi.
- Çatıya yeşillendirme. *(Diğer 1)*
- Çatı güneş enerji paneli. *(Faaliyet 1.3.1) (Faaliyet 3.1.2) (Faaliyet 3.1.3)*
- Yerli ısı pompası imalatı. *(Diğer 1)*
- Rüzgarlı yerlere rüzgar gülü. *(Diğer 1)*
- Atıklardan bioenerji. *(Faaliyet 1.2.1)*
- Her arabaya bir ağaç. *(Diğer 2)*

D-3-4) Enerji (14.04.2018)

- Çok fazla trafik akışı var. Bu nedenle;
  - Toplu taşıma: Metro / Metrobüs / Otobüs – elektrikli, güneş panelli
    - *(Kadıköy'de çok fazla bir trafik akışı var. Bunu toplu taşımaya çevirmek zorundayız. Toplu taşıma araçlarını elektrikli hale getirilmesi...)* *(Faliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.1.3)*
    - *(Bisiklet kullanımını toplu taşıma alanlarına entegre edelim. Toplu taşımanın bittiği yerde bisiklet kiralayabileceğimiz ve kullanım sonra bırakabileceğimiz bir sistem kurulmalı. Bu kiralama işini özel işletmelerde yapabilir ya da belediye tamamen kendisi de üstlenebilir.)* *(Faliyet 2.1.1) (Faaliyet 2.2.1)*
- Konutlarda: Güneş paneli teşvik. Hatta zorunlu hale getirilmeli. *(Faaliyet 1.1.2) (Faaliyet 1.3.1)*
  - *(Güneş paneli kullanımı için teşvik ve hatta bunun zorunlu hale gelmesi için yasa koyulması.)*
- Binalarda enerji verimliliği. *(Faaliyet 1.1.2) (Faaliyet 1.1.3) (Faaliyet 1.3.1) (Faaliyet 1.4.1) (Faaliyet 1.4.2) (Faaliyet 1.5.1)*
- Doğalgaz tüketimi: Akıllı oda termostatu kombili evlerde zorunlu hale getirilmeli.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- *(Kombili evler için termostat kullanımı artırılmalı.) (Faaliyet 1.3.1) (Diğer 1)*
- *(Merkezi sistemde yalıtım ve pay ölçer zorunluluğu getirildiği zaman ve her oda için termostat sistemi var. Bu durumda ya onu ya da onu koydurarak... Bunu apartman toplantılarında dile getirip talep ederek, bunların da hepsinin maliyetinin bir yıl içerisinde geri dönüşümünün sağlanacağını anlatarak; apartmanlarımızı buna yönlendirip, buradan kendi doğal gazımızı daha az tüketme imkânı bulabiliriz.) (Faaliyet 1.3.1) (Diğer 1)*
- Her daireye termostat koyulması – bir yılda maliyeti karşılıyor. *(Faaliyet 1.3.1) (Diğer 1)*
- Bisikletle toplu taşıma arasında entegrasyon. *(Faaliyet 2.2.1)*
- Arıtma tesisinden biyogaz enerjisinden faydalanmak (atık sudan enerji üretimi) (atık su arıtma çamuru). *(Faaliyet 1.2.1)*
- Otopark ücreti yüksek (çok) *(Faaliyet 2.1.1)*
  - *(Otopark ücretleri şehir merkezlerinde fahiş fiyatlara çıksın, kimse şehir merkezine araçla girmeyi hayal etmesin. Versin saatine 30–40 lira gelip Kadıköy’de otoparkta durmasın. Ne yapsın? Toplu taşıma, bisiklet, yürüme, Kadıköy merkeze böyle gelsin.)*
- Şehir merkezine giriş engellenmeli. *(Faaliyet 2.1.1)*
- Elektrikli şarj istasyonu her mahallede, her sokakta. Kadıköy’de ne kadar şarj istasyonu var? Büyük site. *(Faaliyet 2.1.4)*
- Konutlarda elektrik tüketimi Kadıköy’de çok yüksek. Buna çözüm üretilmeli.
  - *(Kadıköy’de binalarda İstanbul’un en yoğun enerji tüketimi var. Kadıköy’de yeni yapılan binalarda deli gibi enerji harcanıyor. Geceleri yeni binaların birçok yerinde ışıklandırma var.) (Faaliyet 1.1.2) (Faaliyet 1.1.3) (Faaliyet 1.3.1)*
- Enerji oburu bahçe aydınlatmaları yenilenebilir enerji ile olsun. *(Faaliyet 1.1.2) (Faaliyet 1.1.3) (Faaliyet 1.3.1) (Faaliyet 1.6.1) (Faaliyet 1.6.2)*
  - *(Binaların dışında, bahçelerde 24 saat ışıklandırma var. Gece her yer ışıl ışıl. Bu ışıklandırmalara bir zorunluluk getirilsin ya LED ya da fotoselli olması. O bahçe aydınlatılıyorsa en azından kendi enerjisini üreterek aydınlatılsın yoksa izi verme ya da belli bir saatte kapatılsın. Bizim en obur olduğumuz yerler bu bahçelerdeki düzenlemeler. Bu parklar ve yollardaki ışıklandırma geceleyin altıdan sonra her yer ışıl ışıl her taraf yanıyor. Bunlar cayır cayır elektrik harcıyor. Bu elektriği ona harcatmayalım ya fotoselli yapalım ya daha düşük enerjili yapalım.)*
- 1 gün belli caddeler kapatılsın ayda / cumartesi – pazar gibi. *(Faaliyet 2.2.2)*
- Metro çıkışında kiralanabilir bisiklet. *(Faaliyet 2.2.1)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Çift yoğuşmalı kombi zorunluluğu. *(Faaliyet 1.3.1) (Diğer 1)*
- Pay ölçer ve yalıtım zorunlu olmalı – doğalgaz merkezi sistem. *(Faaliyet 1.3.1) (Diğer 1)*
- Enerji oburu: Park, sokak gibi tüm aydınlatma LED ya da fotoseli olmalı. *(Faaliyet 1.6.1)*
  - *(Onun dışında, park sokak gibi dış aydınlatmaların tümü LED olsun dedik. Bu konuda bilinçlendirme çalışmaları yapılsın denildi.)*
- Bilinçlendirme çalışmaları. *(Faaliyet 4.1.1)*
  - *(Apartmanlara mutlaka bilgilendirme afişlerinin konulması gerekiyor. Apartman görevlileri mutlaka bu konuda eğitimden geçirilmeli. Bu çok önemli bir konu.)*
- Mahalle:
  - Muhtarlarla birlikte toplumu bilgilendirme. *(Faaliyet 4.1.1)*
    - *(Mahallelerde muhtarlarla toplantı düzenlensin.)*
  - Pratik posterler asılması mahalledeki apartmanlara. *(Faaliyet 4.1.1)*
    - *(Pratik posterler hazırlamalıyız. “Evindeki normal ampülü çıkart, enerji tasarruflu ampül kullan, bir yılda şu kadar tasarruf edeceksin.” tarzında yazılarla mini posterler yapılmalı. Muhtarlar aracılığıyla mahallede, apartmanlarda görünür yerlerde küçük pop-up şeklinde yerleştirilsin.)*
    - *(Bu posterlerde A+ beyaz eşyaların enerji tasarrufu hakkında bilgiler de yazılabilir.)*
- Ev içi: *(Faaliyet 4.1.1)*
  - Buzdolabı dışındaki tüm prizlerin kapatılması.
  - Akıllı ev sistemi kullanımı teşvik.
    - *(Buzdolabı dışındaki tüm prizlerin geceleyin kapatılmasını sağlayacak akıllı ev sisteminin teşvik edilmesi.)*
- İlçe:
  - Kombi bacalarının ortak bir bacadan çatıya atılması. *(Faaliyet 1.3.1)*
    - *(Kombiler iki katı salınım yapıyormuş, bunun sebebi de bacaların yandan çıkan yapısı. Bunun yerine bir binadaki tüm bacalar toplansın ve bir baca ile hepsi yukarıdan çıksın. Böylelikle salınım daha az oluyor. Metreküpteki zehirli gaz oranı yukarıdan aşağı gelene kadar azalıyor.)*
  - Merkezi sistem (10'dan fazla olan tüm binalarda. 10'dan az dairede kombi). *(Faaliyet 1.3.1) (Diğer 1)*
    - *(Merkezi sistem kanunda biraz daha farklı. Apartmanlarda daha fazla sayıda daire olursa; 2000 metrekare ve üzeri olursa merkezi sistem*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

yapılabilir. Tavsiye olarak; on daireden fazla olan her binada merkezi sistem kuralım. Çünkü merkezi sistem doğalgaz olarak kombiye göre daha az tüketim sağlıyor. Bu aslında doğayı ilgilendirdiği kadar herkesin cebini de ilgilendiriyor.)

- Karbonmonoksit dedektörü – her yanma cihazının olduğu yere konulması zorunlu olmalı. **(Faaliyet 1.3.1) (Diğer 1)**
  - *(Her daireye termostat koyulması, her yanma cihazının olduğu yere karbon monoksit dedektörü zorunlu hale getirilsin.)*
- Çatı kiremitleri güneş panelleriyle oluşturulmalı. **(Faaliyet 1.1.2) (Faaliyet 1.3.1) (Faaliyet 1.4.1) (Faaliyet 1.5.1)**
  - *(Çatı kiremitlerinin güneş panelleriyle oluşturulması; çıkartılm kiremitleri güneş panelleri koyalım.)*
- Yeni yapılan binaları yeşil bina standartlarına göre yapılması – sertifika. **(Faaliyet 1.3.1)**
  - *(Yeni yapılan binaların, özellikle büyük devasa olanların, onlara yeşil bina standartları sertifikası alma zorunluluğu getirilsin.)*
- Bisiklet çevirme ile şarj etmek. **(Faaliyet 1.6.1)**
  - *(Evde olan kadınlar için (yaşlı, ev hanımı vs.) -onları da hareketlendirmek adına- bisikletle şarj etme uygulaması başlatalım. Çevirdiği bisikletten enerji üretelim ve evde telefon şarj etmek yerine burada şarj etsinler.)*
- Kadıköy Belediyesi özelinde araç paylaşımı uygulaması. **(Diğer 2)**
  - *(Kadıköy Belediyesi özelinde araç paylaşım uygulaması başlatalım. Arabada tek kişi gitmek yerine başkalarıyla paylaşmak... Burada güvenliğe dikkat etmek gerekiyor. Bunun denetimi ve kontrolü belediye tarafından sağlansın.)*
- Okullarda projeler oluşturulup bilinçlendirme. Okullara güneş panelleri kurma, öğrencilere proje oluşturma ve projelerin belediyece desteklenmesi. **(Diğer 6)**
  - *(Okullarda projeler oluşturulup, bilinçlendirmeler yapılması... Özellikle okullarda güneş panelleriyle ilgili ya da rüzgar tribünleriyle ilgili vs. projeler oluşturulması. Ya da öğrencilere proje oluşturmaları için teşvik yapılması, ödüller verilmesi. Belediye mesela böyle bir proje açtı; “gel bununla ilgili okullar arası yarışma yapalım” vs. şeklinde olabilir.)*
- Elektrikli araba kullananların teşviki için belediyenin belli destekleri (çöp vergisi almamak, otopark ücretsiz kullanımı, vb.) **(Faaliyet 2.1.4)**
  - *(Elektrikli araba kullananlar da belediyenin teşvik vermesi. Örneğin elektrikli araba kullananlardan çöp vergisi almamak mesela ya da belli otoparkları ücretsiz kullanımına açmak. “Gel sen, yeter ki elektrikli araç kullan”.)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Yollardan enerji üretecek şekilde entegrasyon. **(Diğer 3)**
  - *(Yollarla enerji üretecek şekilde entegrasyon kurulsun. Siz elektrikli aracınızı yolda sürerken aynı zamanda yolda elektrik üretiyor. Bizim ülkemiz için ütopyik ama çok güzel.)*
- Yenilenebilir enerji için reklam. **(Faaliyet 3.1.1) (Faaliyet 4.1.1)**
  - *(Yenilenebilir enerji için bol reklam ve tanıtım yapılması. Özellikle belediye bu konuda öncü olabilir. Belediye binasında enerji tasarrufu için bazı uygulamalar yapılabilir örnek olması adına; ya da kendi binasında tanıtım yapılabilir. Hem tüm Kadıköy'e örnek olun, hem de reklam olsun.)*
- Yeni binalarda tüm gece boyu elektrik harcanıyor. Dış cephe ışıklandırması çok yoğun, bunun engellenmesi. Yenilenebilir enerjiden elde etmek. **(Faaliyet 1.3.1)**
  - *(Dış cephe ışıklandırmasının azaltılması veya yenilenebilir enerji ile ışıklandırma yapılması.)*
- Enerji kooperatifi kurulması: Bunun için belediye desteği. Kadıköy halkı bu kooperatifin ürettiğini tüketsin. **(Diğer 1)**
  - *(Belediye bir enerji kooperatifi kursun. Kadıköy'ün belli mahalleleri en azından bu kooperatifin ürettiği enerjiyi kullansın. Bunun çok önemli olduğu kaydediliyor, bunun aynı zamanda gıdada da yapılması gerektiği düşünülüyor. Kooperatif kuralım, belediye bize ön ayak olsun bu iş rayına oturana kadar. Bu işten bir de para kazansın belediye. Ama bir kısım enerjimizi bu kooperatiften alalım.)*
- Rüzgar türbini **(Diğer 1)**
- Güneş enerjisi **(Diğer 1)**
- Bisiklet şarjı **(Faaliyet 2.2.1)**
  - *(Bir de onları teşvik edebilmek için "ben bu aracı alırsam nerede şarj edeceğim" sorununa karşı da "en azından her sokakta şarj edebilecek yerler olsun" demek şu an bizim için Türkiye için belki ütopyik gelebilir ama en azından her mahallede olsun...)*
- Elektrikli araba, bisiklet fiyatlarının alınabilir seviyeye getirilmesi için vergi teşviki ve bunun çok kısa sürede yasalaşması (ÖTV muafiyeti, vb.) **(Faaliyet 2.2.1) (Faaliyet 2.1.4)**
  - *(Elektrikli araba ve bisiklete yönelik teşvikler arttırılsın, yasal düzenlemeler yapılsın.)*
  - *(Herkes hem fikir; araçlarımız elektrikli olsun, olsun tabi ama çok pahalı. Araçları elektrikli araca çevirmek için teşvik gerekiyor. Mesela bunun için ÖTV'nin kaldırılmasını meclisten talep edebiliriz. Bireysel mücadele ve*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

bireysel mücadelenin arkasında da parti örgütlerinin destekleriyle olabilecek şeyler. Siz baskı yapacaksınız vatandaş olarak yapacaksınız veyahut bunu destekleyen partiye oy vereceksiniz, cevabınız bu olacak. O nedenle mutlaka elektrikli araçlarda bir indirim, aynı şekilde elektrikli bisiklette çok pahalı. Onda da talebimiz indirim yapılması yönünde olmalı, indirim olursa herkesin tercih edeceği araçlar haline gelecek.)

- Klimalara çözüm. *(Diğer 1)*
  - *(Klimaların kullanımı ısıtmayı yine çok artırıyor.)*
- Mahalleleri kendi aralarında yarıştırmak ve mahalleyi ödüllendirmek. Her mahalle ne durumda ve ne yapılabilir, ne azaltılabilir bunun belirlenmesi.
  - *(Mahalleleri kendi arasında yarıştırmak ve karşılığında mahalleyi ödüllendirmek. Erenköy Mahallesi salınımını azalttı, ona ödül verelim... Mahallelerin salınımlarını tek tek kontrol edip, azaltan mahalleye karşılığında ödül verelim. Bilinci ve farkındalığı bu tarz yarışmalarla sağlayabiliriz, artırabiliriz.) (Faaliyet 4.1.1)*
- Elektrikli bisiklet istasyonları – kiralama (belediye kurmalı). *(Faaliyet 2.2.1)*
  - *(Kiralabilir elektrikli bisiklet istasyonları burada da gündemimize geldi.)*
- Adımsayar uygulama (belediye ödüllendirmeli). *(Faaliyet 2.2.2)*
  - *(Belediyenin ödüllü adım sayar uygulaması yapılması. Ödüller maddi olmak zorunda değil, tiyatro, sinema ya da opera bileti de olabilir.)*
- Sensörlü sokak lambaları kullanılması. *(Faaliyet 1.6.1)*
- *(Evsel atık, camlar, kâğıt atıkların ayrılması farklı konteynirlara konulması. Geri dönüştürülebilir atıklar için yaşadığımız bölgede belediyeden talepte bulunabilirsiniz. Belediye bunu karşılıyor. 414 38 15 numaralı telefonu aradığınızda; haftanın belli günlerinde bu geri dönüştürülebilir atıkları belediye çalışanları alıyor. Farklı kategoride geri dönüştürülebilir atıklar toplanıyor. Ayrıca akıllı telefonlardaki uygulama sayesinde bu atıkların haritalandırılmış haline de erişebilirsiniz. Aynı zamanda size en yakın atık toplama yerini ve oraya nasıl ulaşabileceğinizi, mesafeyi de bu uygulamadan öğrenebilirsiniz. Bu sistem aynı zamanda Kadıköy Belediyesi'nin web sayfasında da bulunmaktadır. Oradan da erişebilirsiniz. Geri dönüşümü yapılan atıklar için ayrı ayrı toplama sistemimiz var. Ancak artık her birimiz Kadıköy'de iklim elçisi olacağımız için bu tarz bilgilendirmeler hem sizin grup tartışmalarınızda hem mail ortamında hem de sosyal medya aracılığıyla iletilecek. Dolayısıyla lütfen bu öğrenmiş olduğunuz bilgileri kendinize saklamayın, etrafınıza yayın. Büyümemiz hep*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

beraber, organik olarak olacak. Bu şekilde yayılmayı ve artmayı düşünüyöruz. Lütfen etrafınıza yayın.) (Diğer 5)

- (Akmerkez'deki çatı katında permakültür uygulamasını örnek alarak Kadıköy'deki alışveriş merkezlerinde de böyle bir uygulama yapabiliriz.) (Diğer 6)
- (Kinetik enerji toplayıcısı olarak geçiyor, yürürken enerji biriktirebiliyoruz, sadece bir tanesiyle dört akıllı telefon şarj edilebiliyor. AVM'lerde gönüllü olarak bunu yapabiliriz, gezerken telefonumuz şarj olabilir. Bununla ilgili bir AVM seçilerek örnek uygulama yapılabilir.) (Faaliyet 1.4.2) (Faaliyet 1.5.1)
- (Apartmanlarda bisikletler için park alanı yapılmalı, bisikleti eve götürmek çok zor.) (Faaliyet 2.2.1)
- (Kendi sitemizi oluşturduğumuzda "Ecosiya" isimli arama motorunun kullanımına yönelik bir şey yapılabilir. Bu arama motoru her arama için bir fidan dikeyor.) (Diğer 6)
- (Küçük ev aletlerinin fazla enerji tüketimine ilişkin bir bilinçlendirme yapılabilir.) (Faaliyet 4.1.1) (Diğer 6)
- (Duşta, dış fırçalarken vs. gereksiz kullanılan suyla ilgili bir bilinçlendirme yapılabilir.) Özellikle çocuklara bu bilinç verilmeli çünkü suyla oynamayı çok seviyorlar.) (Diğer 6)
- (Otobüs duraklarının üzerine güneş panelleri konulabilir. Kadıköy'de bu konuda örnek çalışma yapabiliriz.) (Faaliyet 1.6.1) (Faaliyet 1.6.2)
- (İnsanları nasıl bu işin içine çekebiliriz bu konu üzerine yoğunlaşmalıyız. Kısa, anlaşılabilir ve akılda kalan şeyler yapmalıyız. Pratik bilgilere ihtiyacımız var. Bu çalışma hepimizin katkısıyla gelişecek.) (Diğer 6)
- (Bisiklet parklarının pek çok yerde farklı uygulamalar var. Robotik bir sistemle siz bisikletinizi bırakıyorsanız çok katlı otopark gibi onu üst katlara koyuyor. Hem yer tasarrufu yapılmış oluyor hem de kimse kimsenin bisikletine dokunamıyor. Böylelikle güvenlik de sağlanmış oluyor.) (Faaliyet 2.2.1)
- (Bu alanda kullanılan terimler birebir çevrildiği için anlaşılması ve aktarımı zor olabiliyor, bunun yerine kavramları biz oluşturmalıyız. İletişimi kolaylaştırabiliriz.) (Diğer 6)
- (Uyum planı çerçevesinde yeni çalıştay olacak mı? Evet yapılacak.) (Diğer 6)
- (Pek çok arkadaşımız belediyenin yaptığı çevre faaliyetlerinden haberdar değil, bu konuda önce belediyenin faaliyetlerini öğrenelim ve bunları da yaygınlaştıralım.) (Diğer 6)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ATIK (WORLD CAFÉ – 13.04.2018)

13.04.2018'de gerçekleştirilen çalıştay sırasında katılımcılar "Atık" başlığı altında da bir flipchart açmak istemiş ve bu konu başlığı altında aşağıda yer alan görüşleri sunmuşlardır:

- Atık Getirme Merkezi - AVM'ler 2. derece AGM olacak. *(Diğer 5)*
  - *(Atık Getirme Merkezi tebliğine göre belediyeler 2018'e kadar atık merkezi kurmak zorundalar, yeterli alana ihtiyaç var. Kadıköy'de taşınabilir atık getirme merkezleri var, kutu konteynerler. Bunlar yaygınlaştırılmalı. Üstlerine güneş panelleri döşenerek enerji sirkülasyonuna da sebep olabilirler. Sabit olarak muhtarlıklarda da varmış ama bilinmiyor; bilinirliği artırılmalı.)*
- Atık Toplama Noktaları artırımı - Application var! *(Diğer 5)*
  - *(Atık Toplama Noktaları'nın artırılması gerek. Aplikasyon çok küçük bir kitle tarafından biliniyor. "Temiz Kent" uygulaması da var, o noktaları kendiniz işaretleyebiliyorsunuz. "Burada cam kumbarası var." gibi.)*
  - *(Atık Kutum Nerede" aplikasyonu indirilirse size en yakın toplama noktasını bulabilirsiniz – ambalaj / tekstil / cam / elektronik / pil / yağ – 6 nokta.)*
- Başta Kurbağalı Dere olmak üzere, su arıtımında iyileştirme *(Diğer 5)*
- Sosyal sorumluluk projeleri *(Diğer 5) (Diğer 6)*
  - *(İklim Elçileri atıklarla ilgili sosyal sorumluluk projesi başlatabilir. Aydınlatmak, farkındalık yaratmak.)*
- Kompost: Atıklar için iyileştirme ve kompost makinalarının artırılması *(Diğer 5)*
  - *(Bazı atıklar var, domatesin çekirdeği, muzun kabuğu gibi. Biz bunları plastiğe hapsedip çöpe atıyoruz, toprağa karışmıyor. Belediye komposta başladı ama az yerde var ve kimse bilmiyor. Amerika'da pazarlarda besin atığı toplayan kişiler var, bunu ürettikleri yerde toprağa çeviriyorlar. Kadıköy'de de pazarlarda besin atığı toplama yeri oluşturuluyor; üreticiler, biz ve doğaya iyilik...)*
- Karton bardak geri dönüşümü *(Diğer 5)*
- Tekstil atıkları için sosyal sorumluluk projeleri *(Diğer 5)*
  - *(Tekstil atıklarının geri dönüşümü bilinmiyor. Belediye bunları topluyor. Kullanılabilenler ayrıştırılıyor, kullanılmayanlar geri dönüştürülüyor. Buna dair bir sosyal sorumluluk projesi yapılabilir.)*
- Sıfır atık projesi kapsamında yapılandırılmaların halka uygulanması *(Diğer 5)*
- Plastik ve kağıt için atık alanı yok. - Rasimpaşa Mah. Rezaizade Sokak! *(Diğer 5)*

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- (Plastik ve karton bardaklar: Çok fazla kişisel atık çıkartıyoruz. Bu tür toplantılarda cam bardak tüketimini teşvik etmek. Starbucks benzeri yerlerde bunları geri dönüştürme kutuları koyabiliriz.) (Diğer 5)
- (Start-up'larla iletişime geçerek; "Eureka" start-up'ı – çöp toplama optimizasyonu yapıyorlar. Çöp kutularında doluluk ve sıcaklık sensörleri var. Çöp arabalarının ne sıklıkla, optimize şekilde dolaşmasını sağlıyorlar.) (Diğer 5)
- ("Mavi Topluluk" – Su hakkı üzerine çalışıyorlar. Atık konusuna da değiniyorlar. Sertifikasyon programına belki Kadıköy Belediyesi de dahil edilebilir.) (Diğer 5)
- (Havadaki partikül miktarı (kentsel dönüşüm) çok – Türk Toraks Derneği'nin "Nefesiniz Cebinizde" uygulaması – Veriler canlı paylaşılıyor. Kadıköy'deki istasyonlar çok işlemiyor, belediye bunu takip edip yaşlılara vb. yönelik sosyal medyada uyarılar yayınlayabilir.) (Diğer 6)
- (İklim Değişikliği adaptasyonuna dair de çalışılabilir.) (Diğer 6)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

E) Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu Özeti ve Kadıköy Sakinlerinin Plana Dair Öneri ve Katkıları

Raporun bu bölümü, bir önceki bölümde detayları verilmiş olan World Café çalıştaylarının çıktılarının, “Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu” ile örtüşen noktalarına odaklanmaktadır. Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu Özeti’nde 2030 yılına kadar atılması planlanan başlıca adımlar aşağıda maddeler halinde yer almaktadır.

Kadıköy sakinlerinin İklim Eylem Planı’na katkıları ve önerilerini almaya yönelik tasarlanmış olan World Café çalışmasının çıktıları bu bölümde, katkının İklim Eylem Planı’nın ilgili olduğu düşünülen maddesinin altında toplanması yoluyla raporlanmıştır.

Ayrıca taslak eylem planındaki her ‘Amaç’a ek olarak, amaçtaki faaliyetlerle direkt olarak ilişkilendirilemeyen, ancak amaç ile ilişkili olabileceği düşünülen görüşlerin raporlanması için “Katılımcılardan gelen diğer öneriler “(Diğer x)” isimli ek bir madde yaratılmıştır. Toplamda altı adet olan “Diğer” isimli maddelerden “Diğer 5”, “Atık” konusundaki görüşlere, “Diğer 6” ise ağırlıklı olarak İklim Elçileri’ne dair görüşleri kapsamaktadır.

Bu katkılardan Kadıköy Belediyesi tarafından hayata geçirilebilecek nitelikte olanları, İklim Eylem Planı son haline getirilmeden önce bir uzman toplantısında ele alınacak ve buna göre plan üzerinde revizyonlar yapılacaktır.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu Özeti ve Kadıköy Sakinlerinin Plana Dair Öneri ve Katkıları	
AMAÇ 1: SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL DOKUNUN GELİŞTİRİLMESİ	
Hedef 1.1: Mevcut konutlarda enerji etkin yenilemeler:	
Konutlarda kış dönemi ısı kaybını, yaz dönemi ısı kazançlarını önlemek, yakıt tüketimini azaltmak, sera gazı salımlarını düşürmek.	
Faaliyetler	Kadıköy sakinlerinin plana dair öneri ve katkıları
Faaliyet 1.1.1: Konutlarda ısı yalıtımı (binaların %70'inde tasarruf – ortalama bir dairede yatırımın geri dönüş süresi 6 -7 yıl)	<ul style="list-style-type: none"> - Belediye ve İklim Elçileri'nin ısı yalıtımı konusunda hanelerde fibilite çalışması yapması. Kapı ve pencerelerdeki ısı kaçaklarının apartman bazında tespiti. Enerji kimliğinin tespit edilmesi ve yönlendirme yapılması. - Tasarruf için mevcut bina yalıtımlarının yapılması. - Mantolamaya fiyat kontrolü, kredi kolaylığı getirilmesi. - Hane bazında enerji tüketimindeki azalma için vergi teşviği benzeri uygulamalar yapılması. Bir hafta boyunca bedava toplu taşıma kullanma teşviği benzeri bir uygulama yürütülerek hem enerji kullanımının azaltılması hem de toplu taşıma kullanımının artırılmasının sağlanması. - Belediye: Enerji dostu binaların seçilip ödüllendirilmesi.
Faaliyet 1.1.2: Konutlarda yenilenebilir enerji uygulamaları	<ul style="list-style-type: none"> - Evlerde güneş panellerinin yaygınlaştırılması, doğalgaz kullanımının azaltılması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<ul style="list-style-type: none"> - Çatı kiremitlerinin güneş panelleriyle oluşturulması. Mevcut kiremitlerin çıkartılarak yerlerine güneş panellerinden oluşan kiremitlerin koyulması. - Hane bazında enerji tüketimindeki azalma için vergi teşviği benzeri uygulamalar yapılması. Ya da bir hafta boyunca bedava toplu taşıma kullanma teşviği benzeri bir uygulama yürütülerek hem enerji kullanımının azaltılması hem de toplu taşıma kullanımının artırılmasının sağlanması. - Belediye: Enerji dostu binaların seçilip ödüllendirilmesi.
<p>Faaliyet 1.1.3: Konutlarda enerji etkin aydınlatma sistemlerinin kullanılması (tasarruflu -LED aydınlatma - elektrik tüketiminde %15 tasarruf)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ampullerin tasarruflu ürünlerle değiştirilmesi; floresanların geri dönüştürülmesi ve LED ışıklara, fotoselli aydınlatmaya geçilmesi. - LED aydınlatmanın teşvik edilmesi. - İklim Elçileri: Konut alanlarında tüketimin takip edilmesi. İklim elçileri, belediye çalışanları, yetkililerin aylık olarak belli günlerde insanların evlerini ziyaret edip bu ölçümü yapması. - Hane bazında enerji tüketimindeki azalma için vergi teşviği benzeri uygulamalar yapılması. Ya da bir hafta boyunca bedava toplu taşıma kullanma teşviği benzeri bir uygulama yürütülerek hem enerji kullanımının azaltılması hem de toplu taşıma kullanımının artırılmasının sağlanması. - Belediye: Enerji dostu binaların seçilip ödüllendirilmesi.
<p>Hedef 1.2: Ada ölçeğinde enerji sistemlerinin oluşturulması;</p> <p>Kentte ada bazlı enerji sistemlerinin artırılmasıyla yakıt tüketimlerini azaltmak, sera gazı salımlarını</p>	

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

düşürmek.	
Faaliyet 1.2.1: Bölgesel ısıtma ile konutların %25'inin alternatif yakıtlarla ısıtılması (biyokütle, ısı pompası, kojenerasyon, trijenerasyon sistemleri ile ilgili en azından ön çalışma yapma zorunluluğu vs.)	<ul style="list-style-type: none"> - Belediye koalisyonları kurulması. Çöpten enerji elde edilmesi için diğer belediyelerle iş birliği yapılarak biyogaz sistemleri inşa edilmesi. - Arıtma tesisinden, biyogaz enerjisinden faydalanılması. Atık sudan enerji üretilmesi.
Hedef 1.3: Yenilenen alanların enerji etkin planlanması;	
Deprem yönetmeliğine uygun olmayan binaların yeniden yapımı için tasarımları yapılırken enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynaklarının projelere entegrasyonu ile düşük karbonlu kentsel gelişim sağlanması ve %40 daha az enerji tüketen konutlar.	
Faaliyet 1.3.1: Konutlarda enerji etkin kentsel dönüşüm (en fazla toplam maliyetin %10'u ek maliyet) - Yönetmelikte öngörüldüğü üzere C sınıfı yerine B veya A sınıfı Enerji Kimlik Belgesi'nin zorunlu tutulması.	<ul style="list-style-type: none"> - Belediye: İklim Elçileri'ne yönelik imar planlama eğitimi verilmesi. - Belediye: İlçedeki imar ve inşaat konuları hakkında İklim Elçileri'nin daha çok bilgilenebilmesi için tematik toplantılar düzenlenmesi. Müteahhitlerin, inşaat ve imar izni alan grupların gittikleri yerler, ruhsatlar vs. konusunda bilgi verilmesi. - İklim Elçileri: Bilirkişilerden oluşan komisyonların askıya çıkan planları denetlemesi. Proje planı askıya çıktığında İklim Elçileri'nin devreye girip iklim açısından değerlendirmesi, görüş bildirmesi, gerekiyorsa itiraz etmesi. - İklim Elçileri: İhbar hattı gibi sosyal bir kanal oluşturularak imar planlama sürecinin takibinin yapılması. - İklim Elçileri: İmza kampanyaları ile yetkili kurumlara baskı kurulması. - İklim Elçileri: İmar planlama alanında bilgi ve deneyim sahibi

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

elçilerin (mimarlar, vb.) halka **konferans, seminer** vermesi.

- Kurulacak Kadıköy Kent Konseyi, "İklim Elçileri Çalışma Grubu" vasıtasıyla alınan kararların **Belediye Meclisi'ne gündem** olarak önerilmesi.

- İklim Elçileri: İmar ve planlama sürecinde karar verici olan **belediye yetkililerine yönelik bilgilendirici toplantılar yapılması** ve imar sürecinin takip edilmesi.

- **Kentsel tasarım rehberi** oluşturulması.

- **Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması için teşvik** olması.

- Yeni yapılacak binalarda su ve enerji kullanımı / tasarrufu / verimliliği konularında **müteahhitlerin teşvik** edilmesi.

- Her binanın **karbon ayak izini** gösteren bir raporlama sisteminin olması.

- **Enerji kimlik belgesinin** binalarda zorunlu tutulması.

- Kentsel dönüşümde **yeşil bina** sayısının artırılması, **LEED sertifikalı** binaların zorunlu kılınması.

- **İmar izni verirken** yeni binalarda ısı yalıtımı, güneş paneli, kompost yerleri, yağmur suyu kullanımının zorunlu kılınması. Gri suyla atık suyun geri dönüştürülerek tekrar kullanılması. İklim'e göre yeşil alan tasarımı yapılması; az su tüketen, Marmara Bölgesi'nde yetişen bitki türlerinin dikilmesi.

- **Çatı kiremitlerinin** güneş panelleriyle oluşturulması.

- **Alttan ısıtma** kurgulanması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<ul style="list-style-type: none"> - On daireden fazla olan her binada merkezi sistem kurulması. - Doğalgaz merkezi sistemde Pay Ölçer ve yalıtımın zorunlu olması. - Kombi kullanıldığı hallerde çift yoğunmalı kombi zorunluluğu getirilmesi. - Kombi bacalarının ortak bir bacadan çatıya atılması yoluyla salınımın azaltılması. - Kombiler için akıllı termostat zorunluluğu getirilmesi. - Her yanma cihazının olduğu yere karbonmonoksit detektörünün zorunlu hale getirilmesi. - Tasarım aşamasında doğal aydınlatmaya önem verilmesi. - Floresanların geri dönüştürülmesi ve LED ışıklara geçilmesi. - Binalardaki aydınlanmanın ve çevre ışıklandırmasının güneş enerjisi ile olmasına, fotoselli / sensörlü olmasına yönelik adım atılması. - Soğuk elektrik kullanılması. Işık saçan bitkiler, ateş böceklerinin ışık yayması gibi. - Binaların gece gereksiz yere aydınlatılmaması. Kentsel dönüşüm ile yapılan rezidansların (özellikle Ataşehir ve Fikirtepe tarafında) dikkat çekmeleri için fazla ışıklandırmalarının önüne geçilmesi. - Dikey ağaçlandırmalarla temiz hava sahası sağlanması, karbondioksit temizleyicisi alanlar yaratılması.
--	--

Hedef 1.4: Mevcut üçüncül binalarda enerji etkin yenilemeler (kamu binaları, okul, hastane,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

AVM ve diğer ticari binalar);

Üçüncül binalarda kış aylarında ısı kaybını, yaz aylarında ise ısı kazançlarını önlemek, yakıt tüketimini azaltmak, sera gazı salımlarını düşürmek.

Faaliyet 1.4.1: Mevcut üçüncül binalarda enerji etkin yenilemeler (en az %70'inde)

- **Yenilenebilir enerji kaynaklarının** kullanılması için **teşvik** olması.
- Her binanın **karbon ayak izini gösterir raporlama** olması.
- İş yerlerinde **enerji konusunda farkındalık** yaratılması.
- Belediye: **Enerji dostu binaların** seçilip **ödüllendirilmesi**.
- AVM'lerin **yeşil bina** olması. Yenilebilir ve yenilikçi enerji kullanması. Her boş alana AVM dikilmemesi.
- Tasarruf için mevcut **bina yalıtımlarının** yapılması.
- **Mantolomaya fiyat kontrolü, kredi kolaylığı** getirilmesi.
- **Çatı kiremitlerinin güneş panelleriyle** oluşturulması. Mevcut kiremitlerin çıkartılarak yerlerine güneş panellerinden oluşan kiremitlerin koyulması.

Faaliyet 1.4.2: Mevcut üçüncül binalarda enerji etkin aydınlatma (tamamında)

- **Yenilenebilir enerji kaynaklarının** kullanılması için **teşvik** olması.
- İş yerlerinde **enerji konusunda farkındalık** yaratılması.
- Belediye: **Enerji dostu binaların** seçilip **ödüllendirilmesi**.
- Kamu kurumları, okullar, AVM'lerde **kinetik enerjinin elektriğe dönüştürülerek kullanılması**.
- AVM'lerin **yeşil bina** olması. Yenilebilir ve yenilikçi enerji kullanması. Her boş alana AVM dikilmemesi.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<ul style="list-style-type: none"> - Floresanların geri dönüştürülmesi ve LED ışıklara geçilmesi. - Tabelalarda güneş panelleri ya da LED ışıklarla aydınlatma yapılması. - Soğuk elektrik kullanılması. Işık saçan bitkiler, ateş böceklerinin ışık yayması gibi.
<p>Hedef 1.5: Belediye binalarında enerji etkin uygulamalar;</p> <p>Kadıköy ilçesinde Belediye başta olmak üzere kamu binalarında enerji verimliliği uygulamaları ile tüketimlerin azaltılması. Hedef: Kamu binalarında kış dönemlerinde ısı kaybını, yaz dönemlerinde ısı kazançlarını önlemek, yakıt tüketimini azaltmak, sera gazı salımlarını düşürmek, iyi uygulamalarla vatandaşları bilinçlendirmek</p>	
<p>Faaliyet 1.5.1: Mevcut Belediye binalarında enerji etkin yenilemeler (ısı yalıtımı + aydınlatma)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Her binanın karbon ayak izini gösterir raporlama olması. - Mahalle ve ilçedeki tüm kamu aydınlatmalarında solar enerjiden yararlanılarak tasarruf edilmesi. - Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması için teşvik olması. - Tasarruf için mevcut bina yalıtımlarının yapılması. - Çatı kiremitlerinin güneş panelleriyle oluşturulması. Mevcut kiremitlerin çıkartılarak yerlerine güneş panellerinden oluşan kiremitlerin koyulması. - Kamu kurumları, okullar, AVM'lerde kinetik enerjinin elektriğe dönüştürülerek kullanılması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<ul style="list-style-type: none"> - Floresanların geri dönüştürülmesi ve LED ışıklara geçilmesi. - Soğuk elektrik kullanılması. Işık saçan bitkiler, ateş böceklerinin ışık yayması gibi.
Hedef 1.6: Enerji etkin sokak aydınlatma sistemleri; Enerji etkin sokak aydınlatmaları ile enerji tasarrufu sağlamak	
Faaliyet 1.6.1: Enerji etkin sokak aydınlatma sistemi (Kadıköy belediyesi, İstanbul Büyükşehir ve Karayolları aydınlatma sistemleri – Kadıköy park ve bahçelerde 2018 sonu %99 dönüşüm hedefliyor)	<ul style="list-style-type: none"> - Sokak aydınlatmaları ve trafik lambaları için yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması. Güneş panelli / fotoselli / sensörlü yapılmaları. Ya da LED kullanılması. - Otobüs duraklarının üzerine güneş panelleri konulması. - Güneş enerjisi ile çalışan ve enerji üreten parklarda banklar konulması. - Parklardaki egzersiz aletlerinin, spor bisikletlerinin elektrik üretmesinin sağlanması yoluyla hem egzersize hem de enerji üretimine katkıda bulunulması. Evde telefon şarj etmek yerine parklarda telefonun şarj edilmesi. - Soğuk elektrik kullanılması. Işık saçan bitkiler, ateş böceklerinin ışık yayması gibi.
Faaliyet 1.6.2: Sokak aydınlatma sistemlerine PV entegrasyonu	<ul style="list-style-type: none"> - Güneş enerjisi ile çalışan aydınlatma lambaları konulması. - Otobüs duraklarının üzerine güneş panelleri konulması.
Katılımcılardan gelen diğer öneriler (Diğer 1)	- İmar planının düzenlenerek nüfusun kontrol altına alınması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Yeni yapılan **binaların üzerinde yeşil alanlar** oluşturulması.
- **Dikey ağaçlandırmalarla** temiz hava sahası sağlanması, karbondioksit temizleyicisi alanlar yaratılması.
- Toprağı ve havayı diğer bitkilerden çok daha fazla temizleyen, çabuk büyüyen **Kiri ağaçlarının** Kadıköy'de yaygınlaştırılması.
- Binaların temeldeki **su yalıtımının** daha ciddi bir şekilde yapılması.
- Her yanma cihazının olduğu yere **karbonmonoksit detektörünün** zorunlu hale getirilmesi.
- On daireden fazla olan her binada **merkezi sistem** kurulması.
- Doğalgaz merkezi sistemde **Pay Ölçer** ve yalıtımın zorunlu olması.
- Kombi kullanıldığı hallerde **çift yoğuşmalı kombi** zorunluluğu getirilmesi.
- Yeni alınacak elektronik cihazlar ve beyaz eşyada **A++ ürünlerin alınmasına teşvik** verilmesi.
- **Klimada** akıllı sistem kullanılması.
- **Bulaşık ve çamaşır makinalarının** yeterli dolulukta çalıştırılması.
- Fazla enerji harcayan **kurutma makineleri** konusunda bilgilendirme yapılması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Sürekli açık olan **TV'lerin kapatılması**.
- Elektrikli ve elektronik cihazların **stand-by modunda** kalmasının önüne geçilmesi.
- **Şarj aletlerinin** sürekli olarak prizde takılı bırakılmaması.
- **Kuru temizlemenin** fazla su, ütünün elektrik, deterjan harcadığının farkına varılması.
- Hem hanelerde hem de diğer binalarda **gün ışığından daha çok faydalanılması**, suni ışıktan kaynaklı stres ve göz yorgunluğunun önlenmesi.
- Belediyelerin kendilerine ait **Ar-Ge** birimleri, Ar-Ge sorumluları olması.
- **Enerji kooperatifi** kurulması. Belediyenin desteğiyle kurulacak bu kooperatifin ürettiği enerjinin en azından **Kadıköy'ün belli mahallelerinde kullanılması**. Bunun gıda versiyonunun da kurulması.
- Antalya ve Diyarbakır'daki gibi **güneş evleri kurulması**, üretilen enerjinin tek bir yerde toplanıp dağıtılması.
- Elektrik depolaması için Tesla'nın ürettiğine benzer **dev pillerin** yaygınlaştırılması.
- **Dalga ve akıntı enerjisi** kullanılması.
- Rüzgarlı yerlere **rüzgar gülü** kurulması.
- **Yerli ısı pompası** imalatı yapılması.
- Elektromanyetik kirlilik olan yerlere **imar izni** verilmemesi.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<ul style="list-style-type: none"> - Baz istasyonlarına denetim yapılması. - Çok inşaat alanı olması sebebiyle inşaat malzemelerinin dönüşümünün yapılması, inşaatın sürdürülebilirliğinin sağlanması. - Kentsel dönüşüm sebebiyle oluşan inşaat atıkları, hafriyat tozları, molozlara dair adım atılması. - İlçemizi güzelleştirmek adına afet alanlarının geliştirilmesi. Yerlerinin ilçe sakinlerine farklı iletişim kanalları kullanılarak düzenli aralıklarla hatırlatılması. - Yeşil alanların artırılması. Her mahalleye bir park yapılması. - Yeni AVM yapılmaması.
--	--

AMAÇ 2: SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL HAREKETLİLİK AĞININ GELİŞTİRİLMESİ

Hedef 2.1: Düşük karbon emisyonlu ulaşım ağının geliştirilmesi;

Toplu taşımanın yaygınlaşması ile trafikte kullanılan motorlu taşıt ulaşımının azaltılması amaçlanmaktadır. Ulaşım salımlarında %7.5 azaltım hedeflenmektedir.

Faaliyet 2.1.1: Toplu taşıma kullanım oranının artırılması (Park et bin uygulamalarının tüm toplu taşıma modlarına entegrasyonunun sağlanması)

- **Toplu taşıma araçlarının** artırılması.
- Toplu ulaşım **sefer sayılarının** artırılması. **İhtiyaç analizi** yapılarak bazı hatların azaltılması, bazılarının da fazlaştırılması.
- Merkeze araç girişinin azaltılması için **dış bölgelere otopark** yapılması. İçeriye gitmek için **modern toplu taşıma** kullanılması. Kadıköy dışından gelen araçların önlenmesi için dışarıda park alanları oluşturulması ve toplu taşıma ile boğaz geçişlerinin sağlanması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Metro istasyonlarına **ring seferi** düzenlenmesi.
- **Avrasya Tüneli'**nden geçen araçlardan kaynaklı kirliliğin önüne geçilmesi.
- **Otobüslerin** her durakta durması yerine belli başlı durakların belirlenerek otobüslerin sadece orada durmasının sağlanması. Dur kalkın azaltılması ve trafik oluşumunun engellenmesi. Ara duraklar arasındaki ulaşımın sağlanması adına **yeni bir ulaşım sistemi** getirilmesi.
- **Toplu taşımanın bittiği yerde bisiklet kiralanebilecek ve kullanım sonra bırakabilecek bir sistem** kurulması.
- **Raylı sistemlere** öncelik verilmesi.
- "Metro – Metrobüs - Marmaray" **entegrasyonunun** vurgulanması.
- Haydarpaşa – Söğütlüçeşme – Bostancı – Kartal raylı sistemlerinin birbiriyle **entegre** olarak çalışması.
- **Modern tramvay** yapılması. Özellikle minibüs ve otobüslerin yoğun kullanıldığı alanlarda trafik ve emisyon salınımı açısından **tramvayın yaygınlaştırılması**.
- **Nostaljik tramvayın** duraklarının artırılması. Moda **tramvay hattının uzatılması**. Sadece Moda değil, bir tane Altıyol'dan aşağıya Belediye'ye; bir tane de Moda - FB - Kalamış tarafına **tramvay hattı döşenmesi**.
- Kadıköy - Pendik minibüs yoluna **teleferik hattı** konulması.
- Yer üstündeki sistemler kirlilik ve trafik sıkışıklığı yarattığı için **yer altındaki sistemlerin yaygınlaştırılması**.
- Metroların **sabaha kadar** kullanılması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Mevcut toplu taşıma araçlarının **yenilenmesi**.
- **Toplu taşıma araçlarının kalitesinin ve konforunun artırılması** yoluyla kullanımın da artırılması. Otobüs ve metroda yeterli havalandırma sağlanması; kötü kokuların engellenmesi. Klima, elektrikli telefon sarj istasyonları ve tüm araçlara internet koyulması.
- Toplu taşımada şöförlerin **fren yapma** pratiklerini toplum sağlığı perspektifinden de değiştirilmesi.
- Toplu taşıma kullanıldığında kullanan kişinin emisyonu ne kadar azalttığına **iletişiminin yapılması** ("Bugün otobüsü kullanarak xxx kg karbonu atmosfere salmadın." "Bugün dünya karbon salınımı için ne yaptın? Ne kadar ağaç kurtardın?" gibi.)
- **Haftasonlarında toplu taşıma araçların ücretlerinin azaltılması** ve bu sayede bireysel araç kullanımının azaltılması.
- Toplu taşımanın **özendirilmesine** yönelik **iletişim** çalışmaları yapılması.
- Toplu taşıma **yükleme istasyonu sayısının** artırılması.
- **Mobil yükleme uygulamasının** oluşturulması.
- **Akbi** sahibi olanlara bazı etkinlik, konseri opera, vb.lerde indirim sağlanması.
- İETT'nin kullanıcıları **ödüllendirilmesi** (Elli binışte bir Akbil'in bedava olması, yetersiz bakiyeye düşmenin engellenmesi, doğum günü, bayram, metroyu kullanımın yüzüncü seferi, vb.).
- İstanbul Kart sahipliğinin **artırılması, indirimler** verilmesi. Tüm toplu taşımada o ayın / yılın x'inci kullanıcılarına **ödül, minik**

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

hediye verilmesi.

- Yurtdışında marketlere vs. yerleştirilmiş olan, **geri dönüşümü teşvik amaçlı aletlerin** Kadıköy Belediyesi'nde de kullanılmaya başlanması: "**Beş adet kullanılmış şişe at, bir adet ulaşım bileti kazan.** / Ambalaj atığını getirerek kazandığın fiş ile marketlerde bedava alışveriş yapabilir." gibi.

- **Hane bazında enerji tüketimindeki azalmaya vergi teşviği** benzeri uygulamalar yapılması. Ya da bir hafta boyunca **bedava toplu taşıma kullanma teşviği** benzeri bir uygulama yürütölerek hem enerji kullanımının azaltılması hem de toplu taşıma kullanımının artırılmasının sağlanması.

- Kadıköy'deki haftasonu FB maç trafiğinin azaltılması. **Passolig – İETT ortak çalışması** ile maça gelen kişilerin ücretsiz ulaşımlarının sağlanması.

- Maç günlerinde araç kullanımını azaltmak için özellikle çıkışlar için **Fenerbahçe Kulübü tarafından shuttle uygulaması** gerçekteştirilmesi.

- **Maç saatlerinin değiştirilmesi.**

- Yüksek mevkideki insanların bisiklet ve **toplu taşımayı** kullanmaları yoluyla **topluma örnek olmaları.**

- Büyükşehir Belediyesi ve ve alt şirketleriyle (Metro İstanbul A.ř., İETT, vb.) **ortak çözümler** gerçekteştirilmesi.

- **Kadıköy merkeze en azından belli saatlerde toplu taşıma**

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<p>haricinde araç girişinin sınırlandırılması.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kadıköy merkezinin içine büyük araç otoparkları yapılmasından kaçınılması. - Şehir merkezindeki otopark kullanım ücretlerinin artırılması yoluyla araç kullanımının azaltılması. - Merkeze araç girişinin yasaklanıp otopark kartı ile bisiklet kiralama imkanı sağlanması. - Şehir merkezine giriş için ücret ödenmesi. - Dört çeker araçların daha fazla ödeme yapması. - Şehir merkezine ağır araçların girişinin engellenmesi. - Toplu taşımanın yer altına taşınması.
<p>Faaliyet 2.1.2: Banliyö treninin yeniden devreye alınması (Ulaştırma Bakanlığı)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Raylı sistemlerin artırılması. - Haydarpaşa – Söğütlüçeşme – Bostancı – Kartal raylı sistemlerinin birbiriyle entegre olarak çalışması.
<p>Faaliyet 2.1.3: Toplu taşıma araçlarının enerji etkin araçlar ile değiştirilmesi (İBB ve Kadıköy Belediyesi)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toplu taşıma araçlarının hibrit araçlardan oluşması (biyoyakıt, elektrikli, yakıt pilli, güneş). - Mevcut toplu taşıma araçlarının yenilenmesi. - Kadıköy'deki otobüs hatlarının Avrupa'da elektrik kullanan bazı şehir içi otobüs hatlarını örnek alan şekilde yenilenebilir elektrik kaynaklarından enerji kullanan hatlara dönüştürülmesi. - İklim Elçileri: Büyükşehir Belediyesi'ne kişisel dilekçeler verilip yenilenebilir kaynaklı İETT otobüslerinin kullanılmasının talep edilmesi. Etrafımızdaki insanların, ısrarcı bir tutumla bu şekilde her alanda dilekçe vermesi yoluyla olumlu sonuç

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

alınması.

- Yenilenebilir enerji kaynaklı toplu taşıma kullanımında **indirimli yolculuk** yapılması.

- **Emisyonu yüksek, eski teknoloji araçlara** yönelik adım atılması.

- Toplu ulaşımda kullanılan araçların **emisyonunun azaltılması. Periyodik ölçümler** yapılması. Otobüs, mavi minibüs, taksi ve sarı dolmuşların emisyon denetimlerinin bir - üç ayda bir yapılması. **Denetimi geçemeyen araçların bağlanması.**

- CO₂ üreten **minibüslerin** kaldırılması.

- Toplu taşıma araçlarında “**start stop sistemi**” kullanılarak trafikteki bekleme süresi boyunca motorun gereksiz yere çalışmasının önüne geçilmesi.

- **Deniz taşıtlarının** ürettiği CO₂ gazlarının kontrol altına alınması.

- **Raylı sistemlere** öncelik verilmesi.

- **Alternatif enerji** ile çalışan **raylı ulaşım** sistemi kurulması.

- Haydarpaşa – Söğütlüçeşme – Bostancı – Kartal raylı sistemlerinin birbiriyle **entegre** olarak çalışması.

- Tramvay hattı kullanılarak insansız, güneş enerjisi (kısmen de olabilir) benzeri yenilenebilir bir kaynaktan beslenen, daha **modern bir araç** kullanılmasının gündeme alınması.

90

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<ul style="list-style-type: none"> - Elektrikli tekne ile deniz ulaşımının teşvik edilmesi.
<p>Faaliyet 2.1.4: Kentte elektrikli araç kullanımının özendirilmesi (alt yapı yatırımlarının teşviki – şarj istasyonları)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kadıköy genelinde emisyon salınımının kaynağını azaltmak için araç sayısının azaltılması ya da araçların türünün değiştirilmesi. - Elektrikli araçların kullanımının artırılması. - Hibrit araçların yaygınlaştırılması. Hibrit akülerin / pillerin geri dönüştürülmesi. - Elektrikli araçların vergilerinin azaltılması. Yasal düzenlemelerin yapılması. Fiyatların alınabilir seviyeye çekilmesi için vergi teşviki ve bunun kısa sürede yasalaşması (ÖTV muafiyeti, vb.). ÖTV'nin kaldırılmasının meclisten talep edilmesi. - Elektrikli araba kullanımını belediyenin de teşvik etmesi. Örneğin elektrikli araba kullananlardan çöp vergisi alınmaması ya da belli otoparkların ücretsiz kullanıma açılması. - Araba otoparklarında düşük emisyonlu araçtan daha az ücret alınması. Elektrikli araçlardan ücret alınmaması. - Pozitif ayrımcılık yapılarak sadece elektrikli araçların kullanılabileceği otoparkların yaygınlaştırılması - Elektrikli arabalar ve bisikletler için şarj istasyonlarının kurulması, sisteme entegre edilmesi ve yaygınlaştırılması. - şarj istasyonlarının PV / yenilenebilir enerji kaynakları ile desteklenmesi. - Elektrikli araç şarj istasyonlarının her sokakta kullanılır hale getirilmesi. - Teşvik olarak ücretsiz şarj imkanı sağlanması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<ul style="list-style-type: none"> - Arabayı şarj eden yollar yapılması. - Trafiğe kısıtlı alanlarda sadece elektrikli araçların kullanılması. - Emisyonu yüksek, eski teknoloji araçlara yönelik adım atılması. - Yeni araçlara vergi indirimi, eski araçlara vergi artırım yapılması. - Araç muayene ve denetimlerin artırılması. Cezai işlemler, egzoz filtresi, düşük emisyonlu yakıt konusuna odaklanılması. - Araç muayenelerine ilişkin uyarı niteliğinde afişler hazırlanması. Aracınızı muayene ettirdiniz mi? Egzoz filtresi var mı? vb.” - Kentsel dönüşüm araçlarında CO² - emisyon kontrolü yapılması. İlçede yaygın olan yüksek emisyonlu hafriyat kamyonu vb. kentsel dönüşüm araçlarının düşük emisyonlu araçlarla değiştirilmesi. - Araçları daha az emisyon salınımına teşvik etmek için “Egzozmetre” vb. bir iletişim kampanyası yürütülmesi. Araçların üzerine emisyon derecelerini belirten sticker yapıştırılması ve ilişkili iletişim faaliyetleri (Trafik ışığı gibi tasarlanmış bir sticker kullanılması: “yeşil ✓ “az emisyon, “sarı ?” orta emisyon, “kırmızı X” kötü emisyon seviyesini gösterir şekilde).
<p>Faaliyet 2.1.5: Elektrikli araç kullanımının özendirilmesi amacıyla belediye araç filosunun</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Belediyenin kullandığı elektrikli araçların yaygınlaştırılması. - Makam araçlarının düşük emisyonlu – hibrit araçlarla değiştirilmesi. Kaymakam, belediye başkanı, başkan yardımcısı,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

<p>%80'inin elektrikli araçlarla değiştirilerek örnek olunması</p>	<p>fen işleri müdürü, vb. mevkilerine ait makam araçlarının elektrikli vb. olması.</p> <p>- Emisyonu yüksek, eski teknolojili araçlara yönelik adım atılması.</p>
<p>Faaliyet 2.1.6: Eski, kullanılmayan iskelelerin faaliyete geçmesine yönelik çalışmaların yapılması ve bu noktalara ulaşım için ring seferleri düzenlenmesi</p>	<p>- Deniz ulaşımının artırılması.</p> <p>- Elektrikli tekne ile deniz ulaşımının teşvik edilmesi.</p> <p>- İskelelerin artırılması. Kullanılmayan iskelelerin açılması (Moda iskelesi).</p> <p>- Bostancı iskelelerinin daha yoğun kullanılması.</p> <p>- Kadıköy'de sahil hattına paralel vapur seferlerinin yapılması. Bostancı- Caddebostan – FB – Moda - Kadıköy Rıhtım gibi bir hatta deniz ulaşımı koyulması.</p> <p>- Hop on - hop off deniz ulaşımı sisteminin kurgulanması. Kalamış - İskele arası hop on - hop off deniz taşıtları koyulması.</p> <p>- Katamaran teknelerin daha fazla kullanılması.</p> <p>- Deniz taksilerin yaygınlaştırılması ve ücretlerinin ekonomik hale getirilmesi.</p> <p>- Deniz taşıtlarının ürettiği CO₂ gazlarının kontrol altına alınması.</p>
<p>Hedef 2.2: Yeşil ulaşım altyapısının oluşturulması;</p> <p>Bisiklet kullanımının artması ile özel araç, taksi gibi motorlu araç kullanımının azaltılması.</p>	

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Faaliyet 2.2.1: Bisiklet

kullanımının ulaşımdaki payının %2 artışının sağlanması – güvenli bisiklet yollarının İBB ile koordineli çalışarak yapılması

- **Bisiklet kullanımının artırılması.**

- Hem normal hem de elektrikli bisikletlerin **teşvik edilmesi.**

Yasal düzenlemelerin yapılması.

- Fiyatların alınabilir seviyeye getirilmesi için indirim yapılması, **vergi teşviki** ve bunun kısa sürede yasalaşması (TV muhafiyeti, vb.). **dllendirme sistemi** kurgulanması.

- **Kullanılmayan, atıl haldeki bisikletlerin tamir edilip halka kullanmaları için ücretsiz olarak verilmesi.**

- **Bisiklet yolunun Kadıköy’de her yerde olması. Bisiklet istasyonlarının daha sık aralıklar ile yollara eklenmesi.**

- Fikirtepe – Kalamış – Kurbağalıdere’nin temizlenip (su arıtma) **bisiklet yolu ulaşım sistemine dahil edilmesi.**

- Mevcut bisiklet yollarının **iyileştirilmesi, güvenli hale getirilmesi.**

- **Yokuşlarda bisikletler için taşıma destek sistemi**

(ray sistemi yol kenarlarında) kurulması.

- Yokuşlu, bisiklet ile efor sarfettiren yollar için **eğimlerin azaltılması.** Yokuş yerine, eğim yerine gerekirse yolun uzatılması, düz yolun bisiklet yolu olması.

- Bisiklet ve yaya yollarının **belirgin** hale getirilip, belirli günlerde **ncelik** verilmesi.

- Bisiklet yollarına park eden araçlara ceza kesen **bisiklet zabıtalılarının** görevlendirilmesi.

- Bazı belediyelerin yollarında mevcut olan, bisikletlilere yönelik **“Yolu Paylaş” levhalarının** Kadıköy’de de yaygınlaştırılması.

- Spot noktalar belirlenip bisiklet harici araçlara **trafiğe**

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

kapatılması.

- **Boğaz geçişlerinin** bisiklet ile yapılabilmesinin sağlanması.
- **Bisiklet sayısının ve bisiklet kiralama noktalarının artırılması.** Büyükşehir Belediyesi'nin uyguladığı sahil boyunca bisiklet kiralama alanlarının Kadıköy Belediyesi'nde de yaygınlaştırılması. İnsanların evlerine yakın bir noktada bisiklete binip, İskele'ye gelip oradan toplu taşımayla kendi işine gitmesinin mümkün kılınması.
- Bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması için **internet** üzerinden bir takım **uygulamaların** geliştirilmesi.
- **Elektrikli bisiklet kiralama noktalarının** kurulması sayesinde ulaşımın elektrikli bisikletlerle sağlanması. Örneğin Kadıköy sahil, Moda, FB, Kozyatağı'nda olması. Rıhtımdan alınan bisikletin Kozyatağı'nda bırakılabilmesi.
- Bisiklet kiralama noktalarının **metro ve metrobüs duraklarıyla entegre** edilmesi.
- Merkeze araç girişi yasaklanıp **otopark kartı ile bisiklet kiralama imkanı** sağlanması.
- **Bisiklet (ve yaya) önceliğinin** sağlanması, bisiklete zorluk yaşatan araçlara **yaptırım** uygulanması.
- Elektrikli bisiklet için **şarj istasyonlarının** kurulması, sisteme entegre edilmesi ve yaygınlaştırılması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Güvenli bisiklet **park noktalarının artırılması**.
- **Araba otoparklarının içine bisiklet park alanları** yapılması.
- Gerek elektrikli gerek de normal bisikletler için **güvenli park yeri** olmaması nedeniyle elektrikli bisiklet istasyonlarının İspark gibi güvenliğin olduğu sistemlerin içine entegre edilmesi.
- Bisikletlere **gece lambası ve kilit sistemleri** üzerine düşünülmesi. Bisikletin çalınmaması için bir kilit sistemi yapılması.
- Yurtdışındaki gibi **robotik bir sistemle bisikletin bırakıldığı**, robotun bisikleti **çok katlı otopark** gibi üst katlara koyduğu bisiklet parklarının yapılması. Böylece hem yer tasarrufu hem de güvenliğin sağlanması.
- Bisikleti eve götürmek zor olduğu için **apartmanlarda bisikletler için park alanı** yapılması.
- **Bisikletle toplu taşıma arasında entegrasyon** sağlanması.
- İBB: **Bisikletle toplu taşıma araçlarına binme saat aralıklarını genişletmesi** ya da İETT'nin vs. bu kısıtlayıcı uygulamayı kaldırması. Bazı taşıtlarda aldığı ücreti kaldırması.
- Otobüslere **bisiklet aparatı** takılması.
- **Bisiklet ve yürüyüş yapılması** ile ilişkili toplumu bilinçlendirme etkinlikleri düzenlenmesi.
- **Bisiklet kullanımını teşvik** için sticker, rozet ve diğer **iletışim yollarının kullanılması**.
- Yüksek mevkideki insanların bisiklet ve toplu taşımayı

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<p>kullanmaları yoluyla topluma örnek olmaları.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Belediye çalışanlarının bisiklet kullanımı konusunda örnek olması. - Bursa Nilüfer Belediyesi örneğinde olduğu gibi, bisikletle işe gelen belediye çalışanlarına duş izni verilmesi ve belediye çalışanlarının bisiklet kullanmaya özendirilmesi. - Bütün trafiğin yer altına alınıp, üst yolların yayalara ve bisikletlilere bırakılması. Trafiğin yer altına alınması ile araçlardan çıkan gazın filtrelenerek dışarıya verilmesi yoluyla emisyon salınımının azaltılması.
<p>Faaliyet 2.2.2: Yayaların ulaşımındaki payının %5 artışının sağlanması – araçlara kapalı yaya yollarının bütüncül bir plan içinde ele alınması, toplu taşıma ulaşımına erişim kolay olacağı noktalarda yaygınlaştırılması</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toplumun yürümek konusunda bilinçlendirilmesi. İnsanlardaki tembellek yaratan alışkanlıkları kırmak ve yaya gitmelerini sağlamak için teşvik edici yöntemler geliştirilmesi. - Sağlıklı hayat için yürüyüşün öneminin sağlık kurumlarıyla birlikte insanlara aktarılması. - Yer işaretleri, vb. kullanılarak farkındalık yaratılması. “Otobüsle şu noktaya gitmek yerine aynı yere yürüyerek on dakikada ulaşabilirsiniz”, “Sağlığın için merdivenlerden yürüyerek çık, asansörü kullanma” vb. - Belediyenin ödüllü, adım sayar uygulaması yapılması. Tiyatro, sinema ya da opera bileti verilmesi. - Bisiklet ve yaya yollarının belirgin hale getirilip, belirli günlerde öncelik verilmesi. - Yeşillikli ve güzelleştirilmiş, güvenli yürüyüş yolları yapılması. - Fazla asfalt kullanımının zararlarından hareketle, asfalt kullanmak yerine yürüyüş yollarında suyu toprağa verecek

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<p>tarzda bir altyapı kullanılması.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Belediye: Kaldırımların düzenlenmesi. “Sokak Bizim Derneği”nin “Kaldırım nerede?” projesine konu olan kaldırımlardaki sorunlara çare bulunması. - Yayalaştırma projeleri yürürlüğe koyularak belirli yerlerin (merkezi, kalabalık) araç trafiğine kapatılması. - Ayda bir Cumartesi ya da Pazar günü Kadıköy’de belli caddelerin, mesela Merkez - Rıhtım yollarının kapatılması. Yürüyüş – bisikletle eylem yapılması. - Kadıköy merkeze en azından belli saatlerde toplu taşıma haricinde araç girişinin sınırlandırılması. - Trafiğe kısıtlı alanların oluşturulması. - Bütün trafiğin yer altına alınıp, üst yolların yayalara ve bisikletlilere bırakılması. Trafiğin yer altına alınması ile araçlardan çıkan gazın filtrelenerek dışarıya verilmesi yoluyla emisyon salınımının azaltılması.
<p>Hedef 2.3:Ulaşım teknikleri eğitimlerinin gerçekleştirilmesi;</p> <p>İleri ve ekolojik sürüş teknikleri ile yakıt tüketiminin azaltmak</p>	
<p>Faaliyet 2.3.1: Ekonomik sürüş teknikleri eğitimi (özellikle taksi, toplu taşıma, atık toplama araçlarını kullanan sürücüler)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - İlçedeki minibüs, otobüs, taksi şoförlerine yönelik ileri sürüş teknikleri dersi verilmesi. Daha yakıt tasarruflu araba kullanılması. - Toplu taşıma sürücülerinin fren yapma pratiklerinin değiştirilmesi.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<ul style="list-style-type: none"> - Bilinçli ve tasarruflu araç kullanımı eğitimleri yapılması. - CO₂ emisyonlarının azaltılması için durmaların azaltılması. - Minibüs yolu, Bağdat Caddesi ve Sahil Yolu'nda akıllı trafik ışığı sistemi kurulması suretiyle belli bir hızla gidildiğinde trafik ışıklarına takılmadan araba kullanmanın ve böylece dur kalktan kaynaklı yakıt israfını engellemenin mümkün kılınması. - Araç yollarının yetersizliğinin (genişlik) sorun olmaktan çıkartılması. - Kentsel dönüşüm araçlarının güzergahının değiştirilerek kentsel dönüşümün trafiğe etkisinin azaltılması.
<p>Katılımcılardan gelen diğer öneriler (Diğer 2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Mevcut araçların trafiğe daha az çıkması amacıyla kişilerin taşıt paylaşımı yapması (Mesela Minibüs yolu – Marmaray hattı). Daha az taşıt ama daha çok insanın trafiğe çıkmasının sağlanması. - Kadıköy Belediyesi özelinde araç paylaşımı uygulaması başlatılması. Güvenlikle ilişkili denetim ve kontrolün belediye tarafından sağlanması. - Ada bazlı olarak konutlarda ortak araç kullanımını teşvik edici çalışmalar yapılması. Sokak içindeki apartmanlardan tek noktada buluşup beraber tek araçla gidilmesinin teşvik edilmesi. Komşularla ortak araç kullanılması. - Aynı şirkette çalışanların organize olup araç paylaşması, birlikte seyahat etmesi. - Taşıt paylaşımına dair bir portal / sosyal medya / aplikasyon kullanılması ve yaygınlaştırılması (Bla-Bla Car uygulaması benzeri). - Bireysel araçlardan çok şirketler, okullar ve kamu kurumlarında servis kullanımının teşvik edilmesi.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Emisyon azaltılması ve trafiğin rahatlatılması için mevcut araçların trafiğe çıkışlarında **tek numaralı / çift numaralı plaka** uygulaması başlatılması. Bu uygulamanın araç paylaşımı ile de entegre edilmesi.
- Özellikle **haftasonlarında** trafik sıkışıklığı ile karbon salınımının artması nedeniyle **araç sayısına sınır** koyulması.
- **Trafik akışının** düzenlenmesi.
- **Park yeri sorunları ve hatalı park kaynaklı trafiğin** engellenmesi. Yollarda **trafiğe engel olan, yanlış park edilmiş araçların** uyarılması ve gerekirse çekilmesi.
- Apartmanların kendi **otopark yerlerini kiralayabilmesinin** sağlanması. Mesela Asya yakasında oturup iş için Avrupa yakasına geçenlerin kendi aracının otoparkını başka bir araca kiralayabilmesi.
- **Kaykay, paten gibi alternatif araçların** yaygınlaştırılması. Gençlerin Kaykay, paten gibi araçları kullanımının teşvik edilmesi. Hatta belediyenin bir kaç öğrenciye hediye etmesi yoluyla daha da popülerleştirilip, kullanımının artırılması.
- Kişisel bazlı, ısrarlı şekilde **dilekçeler** verilmesi.
- **Avrupa Birliği Belediye Başkanları Sözleşmesi**'nin yükümlülüklerine uyulması.
- Ulaşım kültürüne dair **eğitimin çocuklardan başlaması**. Bu bilincin erken yaşta çocuklara empoze edilmesi yoluyla

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<p>geleceğe yatırım yapılması.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havaalanlarının çok enerji tüketmesi sebebiyle yenilenebilir enerji ile faaliyet gösteren havaalanlarının planlanıp hayata geçirilmesi. - Trafiğın çok yoğun olduğu yerlerde yol kenarlarındaki yeşillendirmenin artırılması ve kirliliğın etkisinin azaltılması. Metrobüs yol kenarlarının yeşillendirilmesi. Emisyon seyreltici / azaltıcı, Kiri ağacı benzeri bitkiler ekilmesi. - Sokak ve caddelerde yolun belirlenmesinin babaların yerine yeşil bitki örtüsü ile yapılması. - CO₂ emisyon ölçümlerinin online takip edilebilmesi. - Online CO₂ ölçüp gösteren panolar yerleştirilmesi. Düzgün ve düzenli veri toplanması. Nerede, ne kadar karbon salınımı yapıldığının tespiti. Bu verilerin görsel olarak panolarda sunulması. Orada yaşayan insanların o gün ne kadar karbon salınımı yapılmış olduğunu görüp önlem almaları açısından etkili çalışmalar yapılması. Verilerin bölgesel olarak oluşturulması ve bunlardan hareketle eğitim metotları geliştirilmesi. - Kapalı otoparklara filtre sistemine geçilmesi ve havaya verilecek olan salınımın etkisinin azaltılması. - Her araba için bir ağaç dikilmesi. - İlçedeki her araç satışında STK'lar, belediye ve özel sektör işbirliğiyle doğumlarda yapıldığı gibi bir ağaç dikilmesi ve İklim Elçisi ormanı oluşturulması.
--	---

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

AMAÇ 3: ENERJİ ÜRETİMİNDE YEREL DÜZEYE ÖZEL YENİLİKÇİ ÇÖZÜMLERİN GELİŞTİRİLMESİ	
Hedef 3.1: Yenilenebilir enerji uygulamaları;	
Kadıköy'de yenilenebilir enerji uygulamalarının yaygınlaştırılması ile fosil yakıtlardan sağlanan enerji ihtiyacının düşürülmesi	
Faaliyet 3.1.1: Belediye ve iştirak binalarında yenilenebilir enerjisi uygulamaları (toplam 5 MW)	<ul style="list-style-type: none"> - Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması için teşvik olması. - Belediye: Yenilenebilir enerji için reklam ve tanıtım yapılması. Örnek olması adına belediye binasında enerji tasarrufu için bazı uygulamalar yapılması. Kendi binasında tanıtım yapılması. - Kamu kurumları, okullar, AVM'lerde kinetik enerjinin elektriğe dönüştürülerek kullanılması.
Faaliyet 3.1.2: Bina çatılarında PV uygulamaları (132 MW kurulum)	<ul style="list-style-type: none"> - Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması için teşvik olması. - Bina çatılarında güneş panellerinin yaygınlaştırılması, doğalgaz azaltılması.
Faaliyet 3.1.3: Sanayide yenilenebilir enerji uygulamaları	<ul style="list-style-type: none"> - Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması için teşvik olması. - Sanayi bölgelerinde çatıya PV koyulması.
Katılımcılardan gelen diğer öneriler (Diğer 3)	<ul style="list-style-type: none"> - Özellikle çocuklara yönelik olarak, eğitsel oyun şeklinde yenilenebilir enerji kaynakları anlatılması, bilinçlendirme yapılması. - İklim Müzesi: Yenilenebilir enerji kaynaklarının tanıtıldığı deneysel müze. Karanlıkta Diyalog'un iklim versiyonu gibi,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<p>çevre, iklim, bitki konularına değinen, çocukların gözlükle, sanal gerçeklikle algılamasının sağlandığı bir müze kurulması.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yenilebilir enerjiye destek olması açısından, elektrikli araçlarda devreye girecek asfalt çalışmaları yapılması. Kinetik enerjinin potansiyel enerjiye dönüştürülmesi. - Asfalt yerine güneş panelli yollar yapılması. - Toplu taşımanın enerji biriktirmesi.
AMAÇ 4: KATILIMCI TOPLUMSAL FARKINDALIK SÜREÇLERİ VE DAVRANIŞ DEĞİŞİKLİĞİ ÇALIŞMALARI	
Hedef 4.1: Enerji verimliliği kampanyaları;	
<p>Enerjinin tüketim noktasında tasarruf bilincini arttırmak, daha az enerji tüketen verimli elektrikli cihaz alımını özendirmek, yatırım noktasına gelindiğinde teknik destek vermek ve ekonomik sürüş yöntemleri ile yakıt tasarrufu sağlamak hedeflenmektedir. Konutların %50'sinde %5 enerji tasarrufu ile 255.455 MWh, 81.993 ton CO2e; üçüncül binaların %75'inde %5 enerji tasarrufu ile 148.360 MWh enerji 55.663 ton CO2e salım azaltımı öngörülmüştür.</p> <p>Kadıköy Belediyesi konu ile ilgili kendi bünyesinde bir "Enerji Birimi" kurarak tüm yaş gruplarına yönelik uygulamaları bilgilendirme çalışmaları düzenlemek istemektedir.</p>	
Faaliyet 4.1.1: Bilinçlendirme kampanyaları ile konutlarda tasarruf – finansal destek için bankalarla işbirliği	<ul style="list-style-type: none"> - İklim Elçileri: Toplumsal bilinçlendirme sorumluluğu olarak öncülük yapması. - İklim Elçileri tarafından yakın çevrelerinin bilinçlendirilmesi. - Belediye: Bina enerji tasarrufu konusunda İklim Elçileri'ne yetki verilmesi. - İklim Elçileri: Lise ve üniversitelerde İklim Elçileri gruplarının oluşturulmasında etkin rol almaları.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- **Her okulun bir İklim Elçisi** olması. Çevre Kulüpleri bunu yapıyor aslında ama öğrencilere de sorumluluk yüklenmesi. Kadıköy İklim Elçileri ile irtibat halinde kendi okullarından başlayarak çalışmalar yapmaları.
- Lise, üniversite **kulüpleri ile ortak çalışmalar** yürütülmesi, ekoloji kulüpleri ile birlikte çalışılması.
- Okullarda **çalıştaylar** yapılması.
- Okullarda **İklim Eylemi'nin tanıtılması**.
- Belediye: **Eğitim tasarımının** önceliklendirilmesi. İklim Elçileri'nin her bilgi seviyesi, her ortamdaki insanlara yönelik, onların ilgi alanları ve anlayış şekillerine göre eğitim sunması için kapasite geliştirmesi yapılması.
- Belediye tarafından **İklim Elçilerine eğitimci eğitimi** verilmesi. Böylece elçilerin okullarda ve diğer ortamlarda etkin olarak çalışabilmesinin sağlanması.
- **Anaokul, ilkokul, lise, üniversitede bilinçlendirme** yapılması. Tek ilçe ile sınırlandırılmaması. Her okulun kendi dönemleri / kendi sınıfları arasında da yapılması.
- İklim Elçileri: Eğitimlik alanında bilgili elçilerin **okullarda eğitimci görevi üstlenmesi**.
- **Öğretmenlere hizmet içi eğitimde** bu eğitimin verilmesi yoluyla öğrencilerine aktarmalarının sağlanması. Böylece bu eğitimin okullarda çok küçük yaştan itibaren başlaması.
- İklim Elçileri: **Sosyal medya araçlarının** etkili kullanılması. Ortak bir # (hashtag) kullanımı ile farkındalık yaratılması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- Belediye: **Yenilebilir enerji için reklam ve tanıtım** yapılması. Örnek olması adına belediye binasında enerji tasarrufu için bazı uygulamalar yapılması. Kendi binasında tanıtım yapılması.
- İklim Elçileri: Elçilerin bir belediye görevlisi ile **muhtarları ve muhtar yardımcılarını** ziyaret ederek bilinçlendirme çalışması yürütmesi. (Muhtar yardımcıları, iklim elçilerinin muhtarlıklardaki iletişim kişisi olabilir.)
- İklim Elçileri: **Muhtarlarla** mahalle bilinçlendirilmesi çalışmalarının birlikte yürütülmesi. Parklarda İklim Elçilerinin gönüllü olarak çalıştığı **şenlikler, etkinlikler düzenlenmesi**. Muhtarlarla iş birliği halinde **parklarda halka bilgi** verilmesi.
- Muhtarlar ile (ya da sadece İklim Elçisi sıfatıyla) her apartmanın **duyuru panolarına bilgilendirici afişler** asılması. İklim Elçilerinin yaptığı faaliyet ve duyurulara yer verilmesi.
- **Pratik, mini posterler** hazırlanıp muhtarlarla birlikte mahallede görünür yerlere ve apartmanlara asılması. "Evindeki normal ampulü çıkart, enerji tasarruflu ampül kullan, bir yılda şu kadar tasarruf edeceksin." benzeri mesajlar, A+ beyaz eşyaların enerji tasarrufu vb. hakkına bilgiler verilmesi.
- Apartmanlarda muhtar ile birlikte **apartman bilinçlendirmesi** yapılması.
- Apartman yöneticileri, apartman görevlilerinin bir belediye mensubu ve iklim elçileriyle bir - iki kişilik bir **heyet ile ziyaret** edilmesi.
- Muhtarlarla işbirliği yapıp **mahalle özelinde komiteler** kurulması.
- Apartman yöneticisi yoksa gerçekleştirilen toplantılara **apartmandan bir temsilci gönderilmesinin zorunlu** tutulması.
- İklim Elçileri: **Konut alanlarında tüketimin takip edilmesi**.

105

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

İklim elçileri, belediye çalışanları, yetkililerin aylık olarak belli günlerde insanların evlerini ziyaret edip bu ölçümü yapması.

- Apartmanlarda karbon ayak izinin tespit edilmesi, enerji tasarruf belgelerinin, gri atık suların, yağmur hasatlarının olması. Bunlara yönelik **teşvik yaratılması**. Eğer yok ise elçilerin bunların fotoğraflarını, bilgilerini alıp oluşturulacak "İklim Elçisi Masası" na göndermesi, **belediye ile ortaklaşa çalışma yapması**.

- **Hane bazında enerji tüketimindeki azalmaya vergi teşviği** benzeri uygulamalar yapılması. Ya da bir hafta boyunca **bedava toplu taşıma kullanma teşviği** benzeri bir uygulama yürütülerek hem enerji kullanımının azaltılması hem de toplu taşıma kullanımının artırılmasının sağlanması.

- Belediye: Enerji dostu binaların seçilip **ödüllendirilmesi**.

- **Mahallelerin kendi aralarında yarışdırılması ve mahallenin ödüllendirilmesi**. Her mahalle ne durumda ve ne yapılabilir, ne azaltılabilir konusunun belirlenmesi. Mahallelerin salınımlarının tek tek kontrol edilmesi, azaltan mahalleye karşılığında ödül verilmesi yoluyla bilinç ve farkındalığın bu tarz yarışmalarla sağlanması.

- İklim Elçileri: Kamu kurumları, İGDAŞ ve STK'larla işbirliği ile **mahalle toplantıları** yapılması.

- Evde iş yapan herkesin, yaş ve cinsiyet farkı gözetmeden, **mahalleler arası** organize olup "Neye gerçekten evde ihtiyaç duyuyoruz, neyi ne ile karşılayabiliriz?" gibi bazı durumları düşüncelerini sağlayan **workshop'lar ve bilgilendirme ortamları** oluşturulması.

- İklim Elçileri: **Kadıköy Kent Konseyi'**ne bağlı bir "**İklim Elçileri Çalışma Grubu**" oluşturulması; bilgilendirme amaçlı

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

etkinlikler yapılması.

- İklim Elçileri: Kent Konseyinin çalışma grupları ve meclislerinde **aydınlatıcı sunumlar** yapılması.

- İklim Elçileri: “**Gönüllü Evleri**”nde bilgilendirme çalışması yapılması ve o gönüllülerin de işin içine katılması; daha bilinçli bir ortam yaratma.)

- Kadıköy’deki bilgi paylaşım ortamlarında bir araya gelip konunun daha fazla kişiye anlatılması. “**TAK Kadıköy**” tasarım atölyesi ile organizasyonlar düzenlenmesi.

- **Belediyenin** bilinçlendirme çalışmalarını daha eğlenceli hale getirmesi (**Festival, tiyatro, vb.**).

- Çevre şenliğine benzer etkinliklerin 2-3 mahalle muhtarının, kent konseyinin, belediyenin bir araya gelmesiyle **yılda birden fazla** yapılması

- İklim Elçileri: Toplum sağlığı merkezleri ve halk eğitim merkezleri gibi özellikle **kadınlarımızın olduğu alanlarda bilinçlendirme çalışmaları** yapılması. Evlerde ne gibi verimlilik sağlayabilecekleri konusunda bilgi verilmesi.

- **Halk Eğitim**’e giden katılımcılara bir saat zorunlu toplumsal bilinç eğitimi verilmesi.

- **Küçük ev aletlerinin** fazla enerji tüketimine ilişkin bilinçlendirme yapılması.

- Yeni alınacak elektronik cihazlarda, beyaz eşyalarda **A++**

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ürünlerin alınmasına teşvik verilmesi.

- **Klimada** akıllı sistemler kullanılması.
- **Termostata** yasal zorunluluk getirilmesi.
- **Bulaşık ve çamaşır makinalarının** yeterli dolulukta çalıştırılması.
- Fazla enerji harcayan **kurutma makineleri** konusunda bilgilendirme yapılması.
- Buzdolabı dışındaki tüm prizlerin geceleri kapatılmasını sağlayacak **akıllı ev sisteminin teşvik edilmesi.**
- Sürekli açık olan **TV'lerin kapatılması.**
- Elektrikli ve elektronik cihazların **stand-by modunda** kalmasının önüne geçilmesi.
- **Şarj aletlerinin** sürekli olarak prizde takılı bırakılmaması.
- **Kuru temizlemenin** fazla su, ütünün elektrik, deterjan harcadığının farkına varılması.
- Hem hanelerde hem de diğer binalarda **gün ışığından daha çok faydalanılması**, suni ışıktan kaynaklı stres ve göz yorgunluğunun önlenmesi.
- **Yeşil pasaport:** İklim Elçilerine ve çalışmalara katılan bireylere simgesel olarak, insanları özendirmek için verilmesi.
- **Yeşil Apartman:** İklim Elçileri aracılığıyla apartmanlara verilmesi, vergi indirim, vb. sağlanması. İklim Elçileri bu konuda muhtarlarla da çalışabilir.
- **Apartman görevlilerinin** sürece dahil edilmesi ve eğitilmesi.
- Apartmanı yıkama, yerini silerek temizleme gibi alanlarda **su**

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

tasarrufu yapılması (belirli bir metreküp / süre ile sınırlandırılması), sensörlü elektrik lambaları kullanarak **elektrik enerjisi tasarrufu**, **geri dönüşüm kutuları** konulması.

- Her binanın **karbon ayak izini** gösterir raporlama olması.

- **Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması için teşvik** olması.

- **İklim Müzesi:** Yenilenebilir enerji kaynaklarının tanıtıldığı deneysel müze kurulması. Karanlıkta Diyalog'un iklim versiyonu gibi, çevre, iklim, bitki konularına değinen, çocukların gözlükle, sanal gerçeklikle algılamasının sağlandığı bir müzenin Kadıköy'e kazandırılması.

- **Medya, görsel kültür** çok önemli; çarpıcı billboard'lar, videolar, belgeseller kullanılması.

- Halkı bilinçlendirme amaçlı tüm projelerde yer alan iklim odaklı **küçük etkinlikler** kurgulanması.

- **Çocuklara yönelik videolar** hazırlanması.

- Özellikle çocuklara yönelik olarak, **eğitsel oyun şeklinde yenilenebilir enerji kaynakları anlatılması**, bilinçlendirme yapılması.

- **Simülasyon:** Deprem simülasyonlarındakine benzer bir **afet aracı kurgulanması**. Kadıköy Rıhtım'a yerleştirilecek bir aracın içinde, sanal gerçeklikten faydalanılarak 50 sene sonrasının Kadıköy Rıhtımı'nın ilkim değışikliği ertesindeki halinin katılımcıların beş duyusuna hitap edecek şekilde hissettirilmesi,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<p>durumun vehametinin algılanmasına destek olunması.</p> <ul style="list-style-type: none"> - İklim Elçileri: Işık kirliliği haritası çıkarılması. - Gereksiz ışıkların belli bir saatten sonra kapatılması için önlem alınması. - Mahalli tedbirler alınarak fazla enerji kullanımının azaltılması. Özellikle yoğun enerji kullanılan alanlarda tedbir alınması. Yüksek binalardaki gereksiz enerji kullanımına dair adım atılması.
<p>Faaliyet 4.1.2: Bilinçlendirme kampanyaları ile üçüncül binalarda (ticari, kamu binaları, okul, hastahane, AVM'ler) tasarruf – finansal destek için bankalarla işbirliği</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kamu binalarında, AVM'lerde, hastanelerde, vb. elektrik anahtarlarının ve, sifonların üzerine lavabolara su ve enerji tasarrufu ile ilgili afişlerin asılmasının zorunlu kılınması. - İklim Elçileri: Okullara ekipçe İklim Elçisi olarak gidilmesi, denetlemeler yapılması. Okullarda konunun anlatılması. - “Okul Aile Birlikleri”yle beraber çalışmalar yapılması. - Her binanın karbon ayak izini gösterir raporlama olması. - Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması için teşvik olması. - AVM'lerin yeşil bina olması. Her boş alana AVM dikilmemesi.
<p>Faaliyet 4.1.3: Talep tarafı yönetimi – vatandaşların enerji tüketimlerini izlemelerini sağlayacak uygulamaların hayata geçirilmesi (cep telefonu uygulamaları gibi – enerji dağıtım şirketleri ile işbirliği yapılabilir)</p>	

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

AMAÇ 5: DİĞER AZALTIM ÇALIŞMALARI	
Hedef 5.1: Sanayide enerji verimliliği uygulamaları	
Faaliyet 5.1.1: Sanayide %25 enerji verimliliği	<ul style="list-style-type: none"> - Her binanın karbon ayak izini gösterir raporlama olması. - Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması için teşvik olması. - Mantolomaya fiyat kontrolü, kredi kolaylığı getirilsin. - Çatılara PV koyulması.
Hedef 5.2: Atık su arıtma tesislerinde sera gazı azaltımı sağlanması;	
İşletme koşullarının iyileştirilmesi ve atık çamurundan biyogaz ve enerji edilmesi ile sera gazı salımının azaltılması	
Faaliyet 5.2.1: Tüm atıksu arıtma tesislerinin işletme koşullarının iyileştirilmesi (İBB)	- Kadıköy'e ileri biyolojik arıtma sistemi kurulması.
Katılımcılardan gelen diğer öneriler (Diğer 5)	ATIK: <ul style="list-style-type: none"> - Belediye: Evde çöpün nasıl ayrıştırılacağı konusunda bilgi verilmesi. Hangi atıklar geri dönüştürülebilir, ne zaman, nerelere teslim edilmeliler / atılmalılar konusunda düzenli bilgilendirme yapılması. - İklim Elçileri: Geri dönüşüm materyellerinin toplanması ve iletilebilmesi, tüketimin azaltılması konularının insanlara anlatılması. Reduce → re-use & recycle felsefesi ile hareket edilmesi. - Çevre örgüt ve gruplarıyla ortak çalışmalar yapılması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<ul style="list-style-type: none"> - Belediye: Atık toplama noktalarının her sokakta olması. - “Atık Kutum Nerede” uygulamasının bilinirliğinin artırılması. Bu uygulama indirilerek konunuza en yakın “ambalaj”, “tekstil ve tekstil atığı”, “cam”, “elektronik”, “pil” veya “yağ toplama” noktalarının kolayca tespit edilebilmesi. - Kutu formundaki Atık Getirme Merkezleri’nin üstlerine güneş panelleri döşenmesi. - Belediye: Billboard’larda çarpıcı görseller ile konunun iletişiminin yapılması. TV’lerde kamu spotları kullanılması. Hane halkında farkındalık yaratılarak atık konusunun haneden, apartmana, mahalleye, ilçeye ve ile yayılması. - İklim Elçileri’nin atıklarla ilgili sosyal sorumluluk projesi başlatması. - “Temiz Kent” uygulaması kullanarak “Burada cam kumbarası var.” vb. diyerek atık toplama noktalarının birey tarafından işaretlenmesinin mümkün olması. - Eğitim: Aile içerisinde, okullarda, hastanelerde, kamu birimlerinde, özel sektörde, teşebbüslerde eğitimler verilmesi. Anaokulları, okullar, eğitim alanları, hastaneler vs.’de İklim Elçisi olarak bulunulması. - Anaokulu, ilkokul, lise düzeyindeki okullara yönelik eğitimler kurgulanması. Anaokulları ve ilkokullarda temiz enerji, geri dönüşüm, doğal yaşam konularının ders içeriğine geçmesi. - “Çöp, çöp değildir”: Çocuk ve gençlere yatırım yapılması. Çöpün ayrıştırılarak toplanması yaygın olmadığı için okul öncesi çocukların çöplerini anaokullarında ayrıştırmasının sağlanması. Görsel olarak çalışılmış çocuklar için teşvik edici, dikkat çekici çöp kutuları, karikatürize görseller kullanılması ve çocukların atıklarını ayrıştırmaları sağlanması. - Belediye: Atık kutularına pet şişe vb. atıldığında bilet benzeri
--	---

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

fırsatlar sunulması.

- Yurtdışında marketlere vs. yerleştirilmiş olan **geri dönüşümü teşvik amaçlı aletlerin** Kadıköy Belediyesi'nde de kullanılmaya başlanması: "Beş adet kullanılmış şişe at, bir adet ulaşım bileti kazan. / Ambalaj atığını getirerek kazandığın fiş ile marketlerde bedava alışveriş yapabilir." gibi.

- **Apartman bazında atık ayrıştırması** yapılması.

Apartmanların kendi aralarında örgütlenmesi ve **apartman görevlileri aracılığıyla** çöpün ayrıştırılması.

- Her apartmana gıda atıkları ve geri dönüşüm atıklarına dair **zorunluluk** getirilmesi. Bir yönerge ile bu ürünler, bu kutular apartmanda bulunacak; bu saatlerde belediye tarafından toplanacak denilmesi.

- **Muhtarlara eğitim** verilmesi.

- **Muhtarların** kendi mahallelerini örgütleyerek toplanan geridönüşüm malzemeleri üzerinden kampanya yapması. Yarışma gibi, **ayın mahallesi** seçilmesi.

- **Mahalle toplantıları** ile evsel tüketim (tekstil, gıda, vb.) konusunun ele alınması.

- Belediyenin **kompost** makinalarının sayısının ve bilinirliğinin artırılması. Kompostun ne olduğu ve neye yaradığının ilçe sakinlerine aktarılması. Kadıköy'de de pazarlarda besin atığı toplama yeri oluşturulduğunun duyurusunun yapılması.

- Kafelerdeki **atık besinlerin** toplanması, hayvan barınaklarına dağıtılması.

- **Son kullanma tarihi yakın ürünlerin** atılması yerine ücretsiz

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<p>dağıtılması.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tekstil atıklarının geri dönüşümünün yapılabilirdiğinin ilçe sakinlerine anlatılması. Belediye'nin bunları topladığı, kullanılabilenlerin ayrıştırıldığı, kullanılmayanların da geri dönüştürüldüğünün aktarılması. Buna dair bir sosyal sorumluluk projesi yapılması. - Plastik ve karton bardakların geri dönüşümünün yapılması. - Sıfır atık projesi kapsamında kamu kurumlarının sıfır atığa geçmesi, halka da yayılarak etki yaratılması. - Çöp kutularına doluluk ve sıcaklık sensörleri konularak çöp arabalarının optimize şekilde dolaşmasının sağlanması. - Başta Kurbağalı Dere olmak üzere su arıtımında iyileştirme yapılması.
<p>Katılımcılardan gelen diğer öneriler (Diğer 6)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - İklim Elçileri: Hem birey olarak hem de toplu olarak çalışmalar yürütülmesi. Bir baskı grubu oluşturması. - Bir web portalı, platform, özellikle de sosyal medya veya dijital kanallarının kullanılması yoluyla örgütlenme. - İlçe sakinlerinin katılım organı olan Kadıköy Kent Konseyi'nin bünyesinde 'İklim Elçileri Çalışma Grubu' kurulması. - İklim Elçisi Masası'nın kurulması. - Mahalleler odağında örgütlenme yapılması. Mahalle

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

sorumluları olması. Yerel kullanıcıların **denetlenmesi**.

- Bireyler ve topluluk olarak örgütlenilmesi, mahalle bazında örgütlenilmesinden sonra meslek gruplarına göre **sektörel ve segment olarak da örgütlenilmesi**.

- **Meslek odalarının** da sisteme dahil edilmesi, eğitilmesi ve onlarla beraber çalışılması. İklim Elçileri'nin de bu odalarda **görev** alması ve bilinçlendirme yapması. İmar planlama süreçleri için Mimarlar Odası'nın İklim Elçisi olarak eğitilmesi.

- Belediye: Danışma Toplantıları'nda verilen eğitimlerin devam etmesi. Mesleki alanlarda da belirli ayrımlara giderek oluşturulacak grupların bu **mesleki alanlara odaklı eğitiminin** artırılması.

- İklim Elçileri'nin belli aralıklarla **toplanması**. Çözüm önerilerinin **aylık sunumlarının** olması.

- İklim Elçileri'nin **organizasyon şemasının** oluşturulması, yetki alanlarının tanımlanması.

- Belediye: İklim Elçilerine sınırlı nitelikte belirli bir **yetki verilmesi**. Bu yetkiye dair **bir belge** düzenlenmesi. Alınacak eğitimlerin ardından **proje anlatma yetkisi** verilmesi.

- Tüm yapılan çalışmaların **Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri** perspektifinde yapılması.

- Çevremizdeki **İklim Elçileri'nin daha da çoğaltılması**. Çocuklara eğlenceli alanlar yaratılıp eğitim verilerek **minik İklim Elçileri** oluşturulması. Çocukların ödüllendirilmesi.

- Kadıköy'de yaşayan **ünlülerden** de İklim Elçileri seçilmesi.

- **Bilinçlendirme ve yaygınlaştırma** önemli olduğu için İklim Elçileri'ne ait logo, hashtag, metro vb. ilan panoları, reklam,

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

videolar ve sosyal medyanın kullanılması. Etkinlikler yapılması. İklim Elçileri'nin bir **manifestosu** olması.

- İklim Elçileri: **İklim Değişikliği Eylem Planı'nın topluma aktarılması** – organize çalışma, izleme, yol haritası çıkartılması.

- Logo ve diğer **görünürlük araçlarının** kullanılması yoluyla her İklim Elçisinin kendi apartmanında / mahallesinde “Bu apartmanda İklim Elçisi var”, “Ben İklim Elçisi olarak bunu yaptım”, “Bu apartmanda İklim Elçisi bu kişidir” vb. **görünürlük çalışmaları** yürütmesi.

- İklim Elçileri: Kendi sitemizi oluşturduğumuzda [“Ecosia - the search engine that plants trees”](#) isimli, **her arama için bir fidan diken arama motorunun** kullanımına yönelik bir çalışma yapılması.

- **İklim Değişikliği adaptasyonuna** dair de çalışmalar yürütülmesi.

- İklim Elçileri: Sosyal medyanın çok iyi kullanılması, bunlardan geri dönüşlerin alınması, **her ay düzenli bir raporlamayla** belediyenin çevre birimine, Kent Konseyi'ne raporlama yapılması.

- Belediye: **Eğitici videolar, broşürler vb.** hazırlanması. İklim Elçileri'nin somut bilgilerle donatılması (ampüllerin atılması gibi).

- İklim Elçileri: İnsanları nasıl bu işin içine çekebiliriz konusu üzerine yoğunlaşılması. **Kısa, anlaşılabilir ve akılda kalan** şeyler yapılması. Pratik bilgilere olan ihtiyacın karşılanması.

- İklim konusundaki **eğitimlerin, eylemlerin** artırılması. Yaratıcı, etkili, sahiplenilen adımlar atılması.

- **Bölgesel eğitim ihtiyaçlarının** tespiti ve bu bilgiye dayalı eğitimler tasarlanması.

- İklim Elçileri: İklim değişikliğine dair kullanılan terimlerin yabancı dillerden birebir çevrilmeleri nedeniyle anlaşılmasının

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

ve aktarımlarının zor olduğu tespitinden hareketle **kullanılan dilin basitleştirilmesi ve iletişimin kolaylaştırılması**.

- İklim Elçileri: **Belediyenin çevre faaliyetleri** hakkında bilgi sahibi olunması ve bunların diğer insanlara yaygınlaştırılması.
- Belediye: İklim Elçileri'nin bir **kafesi** olması; orada da iklim ile ilgili çalışmaların anlatılması; insanların oraya gelmesi, aylık toplantılar yapılması.
- İklim Elçileri: Aydınlatmak, farkındalık yaratmak amaçlı **sosyal sorumluluk projesi** başlatılması.
- **Küçük ev aletlerinin fazla enerji tüketimine ilişkin bilinçlendirme** yapılması.
- Duşta, diş fırçalarken vs. **gereksiz kullanılan suyla ilgili bilinçlendirme** yapılması.
- İklim Elçileri: **Halk Sağlığı ve iklim değişikliği** boyutunun altının çizilmesi. Aile hekimliği, özel hastaneler, doğum hastaneleri gibi altyapıların kullanılması yoluyla bilginin yaygınlaştırılması.
- **Araştırma görevlilerinin iklim elçileri ile bir takım oluşturarak** iklim değişikliği ve halk sağlığı alanında çeşitli konferans, ziyaret veya toplantılara katılması.
- **Tekstil sektörüne** yönelik olarak İklim Elçilerinin bünyesinde bulundurduğu uzmanlıklara dair bilgi paylaşımı yapılması. Konutlara muhtarlıklarla yapılan ev ziyaretlerinde çamaşır yıkanması ve tekstil / tekstil lifleriyle ilgili bilgilerin İklim Elçisi tekstil mühendisleri tarafından üretilmesi ve hanehalkıyla paylaşılması.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

- M.E.B.: Milli Eğitim Bakanlığı ile iletişime geçilerek İklim Elçileri'nin okullarda daha rahat eğitim vermesinin sağlanması. **Okullara iklim elçiliği eğitimi** verilmesi.
- Anaokulları ve ilkokullarda temiz enerji, geri dönüşüm ve doğal yaşam için **gönüllü elçiler oluşturulması**, bu konuların ders içeriğine geçmesi.
- **Okullarda projeler** oluşturulup bilinçlendirme yapılması. Özellikle okullarda güneş panelleriyle ya da rüzgâr tribünleriyle ilgili vs. projeler oluşturulması. Ödüller verilmesi, okullar arası **yarışma** yapılması.
- Kadıköy Belediyesi'nin **evre Festivali'nde** İklim Elçileri olarak rol alınması, bilgilendirme ve tanıtım yapılması.
- İklim Elçileri: Belediyenin **stratejik planlama sürecinde** İklim Elilerinden yardım alması.
- **Belediye meclislerinin** iklim dostu kentler yaratmayı kendilerine öncelikli iş olarak seçmesi.
- Belediye: **İmar planlarının daha çevreci** hale getirilmesi, plan notlarında iklim ile ilgili **alıştay** yapılması.
- İklim Elçileri: İmar Planlama ve kentsel dönüşüm konusunda **meclis üyeleri ile iş birliği** yapılması.
- Belediye: **İmar toplantılarında İklim Elçileri'nin** bulunması; Binaların düzeni, LEED sertifikalı olması ve yeşil alanın daha fazla ortaya çıkartılması benzeri konularda **yapısal adımlar** atılması.
- **Siyasi partilerin içinde de iklim komisyonları** oluşturulması.
- İmar planlama **izleme sistemindeki** yapısal sorunlar ve yetersizliğe dair adım atılması. İlçe belediyesi ve İBB arasında yetki ve sorumluluk atışması olması durumunda bağımsız İklim Elçileri olarak **İBB'nin imar ve planlama dairesi ve ilgili birim**

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

müdürlüklerine imar iznine dair ziyaretler ve eğitim talebinde bulunulması.

- İklim Elçileri: Binalarını **kentsel dönüşüme vermek isteyen insanlara** muhtarlarla beraber, belediyeden alınacak bilgilerle bir **yol haritası çizilmesi**. Bina estetiğinin yanı sıra sertifikalarına dikkat edilmesi gerekliliği, su hasadı ve kompostun ne olduğunu, kompostu nasıl kullanabilecekleri benzeri konularda bilgi verilmesi.

- Belediye ve İklim Elçilerinin ısı yalıtımı konusunda hanelerde **fizibilite çalışması** yapması. Kapı, pencere ısı kaçaklarının apartman bazında tespiti. **Enerji kimliğinin tespit edilmesi ve yönlendirme yapılması**.

- Doğum hastanelerinde **her doğan kişi adına ağaç dikilmesi** ve İklim Elçileri ormanı oluşturulması.

- İklim Elçileri: **Ağaçlandırmanın** özendirilmesi.

- City gardens / **ekim alanlarının** yaygınlaştırılması.

- Akmerkez'deki çatı katında yapılan **permakültür** uygulamasını örnek olarak Kadıköy'deki alışveriş merkezlerinde de benzer bir uygulama yapılması.

- İklim Elçileri: Çeşitli **STK'larla** bir araya gelerek ortak çalışmalar, topluluğın genişlemesine yönelik işbirliği çalışmaları ve fikir paylaşımı yapılması.

- İklim Elçileri: **Özel teşebbüslerde** de iklim değişikliği konusunda farkındalık yaratılması.

- **Hava kirliliği ve kentsel dönüşüm kaynaklı havadaki partikül miktarı** konusuna eğinilmesi. Trafik yoğunluğunun vs. fazla olduğu bölgelerde hava kalitesi ölçüm istasyonlarının kurularak düzenli takip - kontrol edilmesi. Türk Toraks Derneği, "Nefesiniz Cebinizde" uygulamasını belediyenin takip edip

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

	<p>yaşlılara vb. yönelik uyarılar yayınlaması.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Çarpık yapılanma ve iklim değişikliğinden etkilenen ve yok olan kültürel mirasımızı korumaya yönelik çalışmalar yürütülmesi. - Esnaf tabelalarının boyutlarının düzenlenmesi. - Belediye: Deprem toplanma alanlarının yerlerine dair Belediye'nin farklı iletişim kanallarından ve sosyal medyadan bilgilendirme yapılması.
--	---

Tablo 3: Kadıköy Belediyesi İklim Eylem Planı Taslak Raporu Özeti'ndeki faaliyetler ile World Café çalıştaylarında İklim Elçileri'nden gelen öneri ve katkıların bir araya getirilmesi.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

F) Saha Araştırması Sonuçları

Tüm bu süreçte elde edilen bilgilerin ölçeklenmesi ve Kadıköy çapında değerlendirilmesinin yapılabilmesi için bir niceliksel doğrulama aracının da eklenmesi kararı alınmıştır. Bu kapsamda toplam 527 yüz yüze anket yapıldı. Yapılan yüz yüze anketler Kadıköy Çevre Festivali sırasında farklı yaş ve demografik grupları kapsayacak şekilde gerçekleştirildi.

Sonuçlar, daha sonra verilerin ağırlıklandırılması ile toparlandı ve çıktılara göre Kadıköy çapında temsili resim çizilmeye çalışıldı. Sonuçların World Café sonuçlarıyla da örtüşüp örtüşmemesi hususuna bakıldı. Bu anketlerin sonuçları aşağıda soru bazında grafiklerle beraber verilecektir. Grafiklerde gri renk ile gösterilen oran o soruyu ilk seçenek olarak seçme oranıdır. Mavi ile gösterilen oran ise diğer seçim sıralamalarının ortalamasının alınması ile oluşan rakamdır (2nci, 3üncü,... seçilme oranı ortalaması)

Sorulardan ilki, ve buna karşılık gelen ağırlıklandırma ile ilgili tablo aşağıdaki gibi incelenebilir.

1. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerini gidermek için Kadıköy'de neler yapılabilir? Önem sırasına göre sıralayınız.	Bu soruya alınan cevapların ortalaması (%)
A. Toplu taşıma kullanmak	38 (16)
B. Binalarda ısı yalıtımı yaptırmak	13 (15)
C. Tek cam olan pencereleri çift cam ile değiştirmek	14 (15)
D. Binalarda ve dış aydınlatmalarda enerji verimli ampuller/ LED ampuller kullanmak	9 (11)
E. Atıkların yerinde ayrışmasını ve geri dönüşümünü sağlamak	10 (11)
F. Yenilenebilir sistemlerin kullanımı (sıcak su için güneş, elektrik için güneş enerjisi vb.)	4 (10)
G. Farkındalık çalışması yapılması	5 (9)
H. Kombi kullanımı yerine daha verimli merkezi sisteme geçilmesi	4 (8)
I. Kentsel dönüşüm planlamalarında enerji	4 (5)

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

tüketiminin de dikkate alınması	
---------------------------------	--

Tablo 4: 1 numaralı anket sorusu ve ilgili cevapların ağırlıklandırılmış grafiği

Bu tablodan da görüleceği üzere, Kadıköylülerin en çok önem verdiği ve üzerinde uzlaştığı konulardan biri ulaşım alanında toplu taşımanın kullanılmasıdır. Devamında binalarda ısı yalıtımının yapılması ve bununla ilgili olabilecek çift cama dönüşüm konusu tahmin edilebileceği gibi neredeyse aynı oranda tercih edilmiştir. İlk üç seçeneği takip edenler ise enerji verimliliği ve atık ayrıştırma konusunda olmuştur.

İkinci olarak Kadıköylülere bireysel alandaki çabalarla neler yapılabileceği sorusu yöneltilmiştir.

<p>2. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerinin azaltılmasına yönelik olarak evinizde okulunuzda iş yerinizde ve diğer alanlarda bireysel olarak ne tür önlemler alabilirsiniz? Önem sırasına göre sıralayınız.</p> <p>A. Toplu taşıma kullanmak</p> <p>B. Her gün işe yürümek, bisikletle ya da metro-metrobüs-vapurla gitmek</p> <p>C. Eski ev aletlerini, enerji verimli yenileri ile değiştirmek</p> <p>D. Binalara ısı yalıtımı, (çatı-duvar yalıtımı yapmak)</p> <p>E. Tek cam olan pencereleri çift camla değiştirmek</p> <p>F. Aydınlatmaları, ampulleri enerji verimli Led ampuller ile değiştirmek</p> <p>G. Atıkların yerinde (evde-işte) ayrışmasını sağlamak</p> <p>H. Daha az atık üretmek</p>	<p>Bu soruya alınan cevapların ortalaması (%)</p> <table border="1"><thead><tr><th>Option</th><th>Percentage (%)</th></tr></thead><tbody><tr><td>A</td><td>41</td></tr><tr><td>B</td><td>17</td></tr><tr><td>C</td><td>15</td></tr><tr><td>D</td><td>11</td></tr><tr><td>E</td><td>11</td></tr><tr><td>F</td><td>10</td></tr><tr><td>G</td><td>9</td></tr><tr><td>H</td><td>7</td></tr></tbody></table>	Option	Percentage (%)	A	41	B	17	C	15	D	11	E	11	F	10	G	9	H	7
Option	Percentage (%)																		
A	41																		
B	17																		
C	15																		
D	11																		
E	11																		
F	10																		
G	9																		
H	7																		

Tablo 5: 2 numaralı anket sorusu ve ilgili cevapların ağırlıklandırılmış grafiği

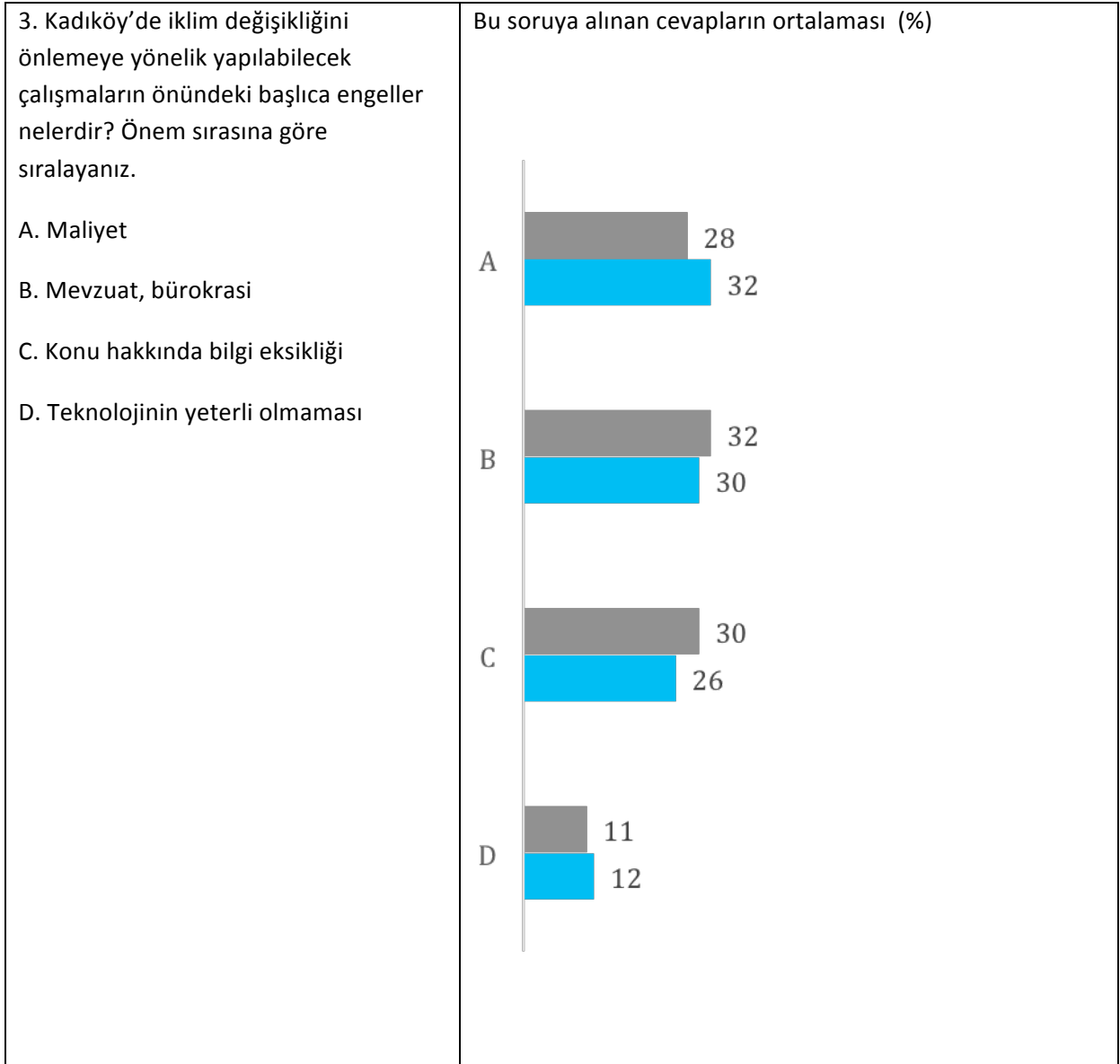

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Görüleceği üzere toplu taşıma konusunda kurumsal alanda gösterilmesi beklenen gelişimlerin Kadıköylüler nezdinde bireysel olarak çok ciddi bir karşılığı bulunmakta. Toplu taşımanın kullanılması birinci seçenek olarak çıkarken rakam burada %41'leri buluyor.

Bununla beraber iki ve üç numaralı seçenekler olan yürümek-bisiklet kullanmak ağırlıklı ulaşım biçimleri ile enerji etkin aletlerin kullanılması hususu dikkat çekici oranda tercih ediliyor. İlk soru ile sıralamada fark gösteren konu ise ısı yalıtımı oluyor. Bireysel tercihler söz konusu olduğunda ısı yalıtımının önceliği sıralamada değişmiş durumda. Bunun sebebi getirdiği maliyetler ve yine apartman yönetimi gibi alanlarda kolektif karar alma süreçlerinin devreye girmesi olabilir.

Üçüncü soruda Kadıköylülerin gözünden iklim değişikliği konusundaki çalışmaların önündeki engelleri tespit etmeye çalıştık. Bu sayede bir problem analizi için yurttaş katılımı etabını kolaylaştırmış olduk. Bu anlamda çıkan sonuçlar ise şu şekilde gerçekleşmiş durumda;

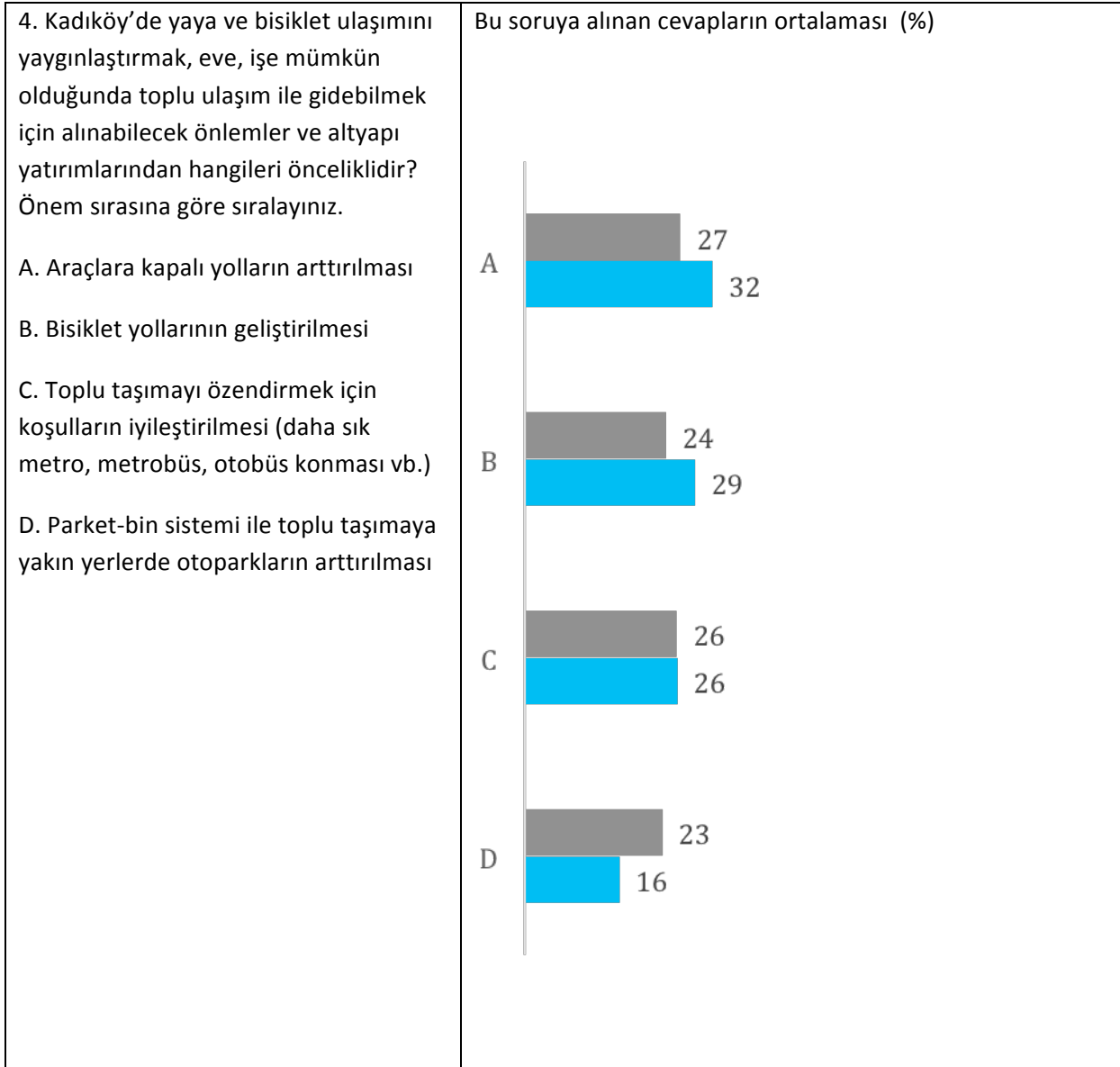
Tablo 6: 3 numaralı anket sorusu ve ilgili cevapların ağırlıklandırılmış grafiği

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Buradaki cevaplardan görüleceği üzere birinci olarak seçilme oranı maliyetten önce mevzuat ve bürokrasi ile daha çok bilgi eksikliği alanında görülüyor. Bu Kadıköylülerin bu konuda maliyetin önemini takdir etmekle beraber gerekli aktörlerin inisiyatif alması ve bilinçlendirmenin iklim değişikliğinde en önemli adımlardan biri olarak kabul edildiğini gösteriyor. Ortalamalarda maliyet seçeneği yüksek çıksa da önceliklendirmede görüşler diğer seçenekler arasında neredeyse eşit diyebileceğimiz bir şekilde dağılıyor.

Son çoktan seçmeli soru olarak katılımcılara ulaşım ile ilgili önceliklendirme ve tercihleri sorulmuştur.

Tablo 7: 4 numaralı anket sorusu ve ilgili cevapların ağırlıklandırılmış grafiği

Buradan da görüleceği üzere Kadıköy halkı aslında pek çok durumda insanların karşı çıkabileceği bazı yolların kapatılması gibi alternatifleri kabul edebilecek bir çözüme çoğunlukla tercih etmiştir. Üstelik bu seçeneğin ortalaması birinci olarak seçilme oranından da yüksek gözükmektedir. Bu bir anlamda

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

herkes için bu seçeneğin bir karşılığı olduğunu ifade etmektedir. Bu seçeneğin birinci seçilme sıklığı toplu taşımanın özendirilmesi seçeneğiyle benzerlik göstermektedir. Bisiklet yollarının geliştirilmesi de benzer bir talep grafiği izlemekte.

125

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

G) Sonuç:

Türkiye’de İklim Değişikliği Alanında Kapasitenin Geliştirilmesi Hibe Programı kapsamında, Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) tarafından finanse edilen **“Kadıköy Belediyesi Bütüncül ve Katılımcı İklim Eylemi Projesi - KİEP (Integrated and Participatory Climate Action for Kadıköy Municipality)”** etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilmiş olan **“Katılımcı İklim Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları”**nın üçüncü ayağını oluşturan World Café çalıştayları, aktif vatandaş katılımıyla gerçekleştirilmiş ve son derece faydalı bir şekilde sonuçlanmıştır. İklim değişikliği alanında katılımcı yaklaşımı benimseyen pilot nitelikteki bu çalışmanın Türkiye’deki ilk örneklerden biri olması da son derece kıymetlidir. Bu yaklaşımın ilerleyen zamanlarda diğer yerel yönetim ve kamu kuruluşlarının iklim alanındaki çabalarına örnek teşkil etmesi en büyük arzularımızdandır.

World Café çalıştayları esnasında, çalıştaylara katılım göstermiş olan Kadıköy sakinleri ve sivil toplum örgütü temsilcilerinin (“İklim Elçileri”nin) iklim değişikliğiyle mücadele etmede taşıyabilecekleri olası rollere değinilmiş; ilçede iklim değişikliği çerçevesinde “Ulaşım” ve “Enerji” alanında belediye, kamu kuruluşları ve diğer kurumlar tarafından atılması arzulanan adımlar ve vatandaşların bu alanlarda ne gibi katkıları olabileceği tartışılmıştır. Her bir konu başlığı toplamda dört masada ve on iki grup tarafından ele alınmıştır. Çalıştayın sonunda tüm çalıştay katılımcıları her konuda fikir beyan etme şansı yakalamıştır. Çalıştayda her katılımcının söz alması teşvik edilmiş ve çoğulculuk esas alınmıştır. Masalarda yürütülen tartışmaların demokratik şekilde yürütülmesine azami özen gösterilmiştir. Bu sayede masalarda tek bir katılımcı ya da görüşün hakim görüş olmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır. Raporun “D) Katılımcıların World Café Çalıştay Sırasında Yaptıkları Sunumlar” bölümünden, çalıştaylar esnasında yazılı ve sözel olarak dile getirilen katkıların detaylarına ulaşmak mümkündür. Bu bölüm incelendiği zaman dikkat çeken unsurlardan biri, benzer görüş ve beklentilerin hemen her masada dile getirildiği ve çoğunlukla ortak bir paydada bulunduğu olacaktır.

Hem bir önceki bölümde yer alan detaylı flip-chart dökümleri ve sunumlar, hem de çalıştaylarda katılımcılar tarafından zikredilen fikirlerin özetlenerek taslak “Kadıköy Belediyesi İklim Değişikliği Eylem Planı” özetiyle buluşturulduğu raporun “E” bölümü, taslak eylem planının projenin katılımcı niteliğine riayet edilerek vatandaş fikirleri çerçevesinde finalize edilmesine zemin sağlar niteliktedir. Bir sonraki aşamada, mevcut eylem planına entegre edilebilecek fikir ve öneriler seçilerek eylem planı revize edilecek ve Kadıköy sakinlerinin görüşüne sunulacaktır.

126

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

World Café alıştaylarında iklim değişikliği ve evre alanlarında dile getirilen hemen her görüş ilerleyen zamanlarda kendisine bir kanal bulma potansiyeli taşımaktadır. Yapılan detaylı raporlama bütün görüşlerin kümülatif bir şekilde kayda geçmesine olanak sağlamıştır. Kadıköy Belediyesi İklım Eylem Planı'na entegre edilemeyen görüşlerden Kadıköy Belediyesi ve proje ortaklarının politika, hizmet ve etkinliklerine şekil ve yön vermek amacıyla faydalanılacaktır. Aynı zamanda belediyenin iklim değişikliği ve evre alanındaki iletişim önceliklerinin şekillenmesi ve Kadıköy sakinlerinin hangi alanlarda bilgilendirme ihtiyaı içinde olduğunun anlaşılması açısından da çalıştayların büyük faydası olmuştur.

Raporun tüm kamu kuruluşları, Sivil Toplum Kurumları, zel kuruluşlar, sosyal girişimciler ve halka açık niteliği çalışmaların etkisinin sadece Kadıköy Belediyesi ile sınırlı olmasının önüne geçecek ve yaygınlaşmasına n ayak olacaktır. Kadıköy Belediyesi'nin yanı sıra tüm İstanbul ve Türkiye'den paydaşların, alıştay katılımcılarının dile getirdiği sorun ve fikirleri benimseyerek yaratıcı, zm odaklı projeler tasarlamasının n bu sayede açılmaktadır. Toplantılarda dile getirilen bazı fikirler girişimciler tarafından iş modeline dnştrlme potansiyeli taşımaktadır. Aynı zamanda dillendirilmiş olan bazı fikirlerin, hayata geçirildikleri taktirde, Kadıköy'e kalıcı nitelikte yeni kültür merkezleri kazandırma ihtimali bulunmaktadır. Bu bağlamda İklım Müzesi ya da İklım Değişikliği Simülasyon Aracı benzeri fikirler, iklim alanında yürütülecek başka projelere esin kaynağı olup fonlanma potansiyeli olabilecek, geniş kitlelerde etki ve fark yaratabilecek nitelikleriyle dikkat çekmektedir.

alıştayların en önemli sonuçlarından biri ise "Kadıköy İklım Elçileri" adı verilen, iklim ve evre odaklı yeni bir baskı grubunun doğuşuna şahitlik etmesidir. Yürütülen tartışmalar, son derece aktif çalışma potansiyeli olan, iklim ve evre konularında savunuculuk ve denetim yapmaya hevesli, geniş bir yaş grubuna mensup bir vatandaş grubunun hem bireysel hem de grup olarak çalışma arzusunu ortaya koymuştur. alıştay esnasında İklım Elçilerinin olası örgütlenme ve Kadıköy'e yeni İklım Elçileri kazandırma prensiplerinden, gerçekleştirebilecekleri aktivitelere; kullanabilecekleri iletişim araçlarından bilgi, eğitim ve resmi yetki taleplerine değin geniş bir perspektifte, son derece canlı ve keyifli tartışmalar yürütülmüştür. Bu raporun yazım süreci sırasında, Kadıköy Kent Konseyi'nde hızla bir "İklım Elçileri alışma Grubu" kurulması ve bu grubun aktif bir şekilde, hızla iklim değişikliği alanında çalışmaya başlama niyetinde olması da sevindirici gelişmelerdendir.

Kadıköy Belediyesi, Türk Avrupa Vakfı ve Kadıköy Kent Konseyi, "Katılımcı İklım Değişikliği Eylem Planı Danışma Toplantıları"na katılım gösterip, değerli görüşlerini paylaşarak iklim değişikliği alanındaki çabalara katkısını esirgemeyen tüm Kadıköy sakinleri ve sivil toplum kuruluşu mensuplarına teşekkürü borç bilir.

